

Številka 50 ● XXXVI

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25. letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik Dare Bradašćka, lektorica — novinarka Cvetka Martinić, novinarka Lilijana Kos in Tanja Kastelic, administracija — Mira Keserović in Đinka Gatač. Naslov: Uredništvo Železarsja, SOZO SZ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, 26-20, administracija 26-21. Stavak in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Prihodnji teden še skupna in ločene seje zborov skupščine občine Jesenice

Zaradi začasne zakonske prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za financiranje skupne porabe oziroma SIS družbenih dejavnosti in družbenopolitičnih skupnosti (splošna poraba), družbene dejavnosti ob devetmesečju izkazujejo

Predvidena je realna stopnja rasti družbenega proizvoda 3,5 %, -dohod-

Poudarjeno je, da so kadri motivirani za delo, če vidijo možnost uspešnega dela, doseganja rezultatov, lastnega potrjevanja in razvoja in v zvezi s tem doseganje višjega osebnega standarda. In zato poslovodni in drugi kadri morajo imeti poleg primernih osebnostnih lastnosti tudi ustrezno znanje in usposobljenost za motiviranje svojih sodelavcev. Vodilni kadri so namreč toliko uspešnejši pri svojem delu, kolikor jim uspe približati sodelavce, vzbuditi v njih ustvarjalno mišljenje

A high-contrast, black and white photograph of a worker in a dark industrial setting. The worker is silhouetted against a bright, intense light source, likely a furnace or welding torch, which creates a dramatic glow and illuminates the surrounding machinery and structures. The scene is characterized by deep shadows and bright highlights, emphasizing the industrial environment.

Pred pečjo (foto: I. Kučina)

Ob 22. decembru, dnevu Jugoslovanske ljudske armade, čestitamo vsem vojakom, starešinam in pripadnikom enot teritorialne obrambe.

Navedene ugotovitve in usmeritve, podatki in ocene, ki jih vsebuje informacija, narekujejo potrebo po čimprejšnji spremembi družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske

**UREŠNICEVANJE DRUŽBENE-
GA DOGOVORA V DOHODKOV-
NIH ODNOSIH:** Informacija o ureš-
ničevanju izvajanja družbenega do-
govora o skupnih osnovah in merilih
za samoupravno urejanje odnosov
pri pridobivanju in delitvi dohodka v
SR Sloveniji v občini Jesenice za ob-
dobje januar—september 1987 ugo-
tavlja, da je družbeno primeren ob-
seg sredstev za bruto osebne dohod-
ke v občini prekažalo kar 25 te-
meljnih organizacij združenega de-
la. Ob upoštevanju dejansko doseže-

(Nadaljevanje na 9. strani)

Izkoristimo vse možnosti, ki nam lahko prinesejo nepričakovan dobiček

Če stalno ne dograjamo svojega znanja, ne dosegamo željenih rezultatov. Preseženi delovni rezultat je bistven pogoj za doseglo nepričakovanega dohodka. Izobraževanje je samo orodje za doseg tega cilja. Pojasnjevanje, da je ustvarjalnost delovna dolžnost, ima bolj zavrlnalno kot

vzpodbujevalne učinke. Delovno dolžnost pri ustvarjalnem delu največkrat merimo z »žigosno kartico«, ki je zelo slabo merilo učinkovitosti dela. Uveljavljanje pravic iz naslova ustvarjalnega dela pa postane »mučenje«, ki deluje kot preventiva za preprečevanje ustvarjalnosti. **Strokovnjaki, ki bi lahko s svojim znanjem omogočali napredek, pa jim tega ne omogočimo, poiščejo okolje, kjer lahko te težnje uresničijo.** Če pa že ostanejo, se pojavi v njih odpor do inoviranja, saj kmalu ugotovijo, da se najbolj izplača ne misliti temveč samo megleno delati. Pri današnji fluktuaciji strokovnjakov bi se morali v Železarni zámisliti, če tudi pri nas stanje onemogoča strokovnjakom uveljavitev in strokovni razvoj! Če je krivo slabo nagrajevanje, bi morali najboljše strokovnjake specialiste postaviti ob bok vodilni strukturi v DO. Specialisti za posamezna delovna področja lahko dosežejo večjo stopnjo specialistične strokovnosti kot člani poslovnega odbora. Zakaj jih ne bi tudi pri nagrajevanju uvrstili mednje. Na ta način bi tudi pri inovacijah vzpostavili take produkcijske odnose, ki vodijo v osebni in kolektivni razvoj. Posebne službe, na primer razvojni sektor in TIDN naj bi presojale, kaj

Nikar ne prihajamo zopet z vprašanjem, kaj je plošč službena dolžnost, ker smo s tem stereotipnim vprašanjem napravili več škode kot dobrega na področju vrednotenja inovacij. **Ustvarjalnost napredka in razvoja očitno ne bomo dosegli na starih temeljih**, ko nismo uspeli urediti niti rutinskih del in nalog, ki jih še vedno merimo z zahtevnostjo na osnovi metodologije in splošnimi kazalci učinkovitosti, zato nimamo prave slike učinkovitosti in uspešnosti posameznika. Taylorska organizacija rutinskega poslovanja je preživevala. V razvitem delu sveta so sodobno podjetja že prešla na »inovativno poslovanje«, kar pomeni: vsi mislijo, vsi delajo. Ustvarjalno razmišljanje je dolžnost, ki je ustrezno nagrajena. Nikar trmasto ne vztrajamo na zastareli miselnosti, da je ustvarjalno razmišljanje področje samo nekaterih vodilnih delavcev, ki na različne načine dokazujejo svoje sposobnosti. Ustvarjalnost, napredek, razvoj moramo razumeti kot nujnost

Kakorkoli obračam osnovno temo problematike inventivne dejavnosti, pridem do sklepa, da so inovacije pri nas neke ob strani, kot sindikalna aktivnost ali amaterizem. Z vstranostjo in voljo bomo inovacijsko dejavnost potisnili s položaja sindikalne dejavnosti in amaterstva v poslovno sfero. Uspešnost in moč za dosego tega cilja pa sta odvisna od kolektiva v celoti in še posebej od njegovega vodstva. Tone Strajnar

Nad operativnim programom

V devetih odprdnih dneh smo prodali 10.417 ton končnih izdelkov in storitev, kar je 93,4 odstotka operativnega programa. Dosegajo ga le: HV Bela (111,7 %), HV Jesenice (131,6 %), Žičarna (106 %) in Jeklovlek (134,6 %).

Rezultati volitev

zunanjih članov, predsednika in podpredsednikov skupne disciplinske komisije Železarneske Jesenice

Volitve so bile izvedene 10. decembra v vseh TOZD in delovni skuposti skupnih služb v skladu z zakonom o volitvah in odpoklicu organov upravljanja.

Volitev se je udeležilo 4.668 od 6.193 volilnih upravičencev ali 75,3 %.

Za zunanje člane skupne disciplinske komisije:

1. Marija Azinovič — 58,6 % glasov,
2. Cilka Benedičič — 59,3 % glasov,
3. Zvonko Blenkuš — 58,7 % glasov,
4. Igor Čučnik — 58,7 % glasov,
5. Anton Domevščik — 58,6 % glasov,
6. Jože Eniko — 58,6 % glasov,
7. Marina Gabrovšek — 58,6 % glasov,
8. Zaim Konič — 58,4 % glasov,

9. Miloš Lakič — 58,1 % glasov,
10. Marjan Lakota — 59,2 % glasov,
11. Ludvik Martinčič — 58,1 % glasov,
12. Dušan Martinkovič — 58,2 % glasov,
13. Jože Miklavčič — 58,6 % glasov,
14. Vladimir Pečar — 58,7 % glasov,
15. Janko Pintar — 58,7 % glasov,
16. Anton Razinger — 58,8 % glasov,
17. Anton Robnik — 58,5 % glasov,
18. Dušan Stopar — 59,0 % glasov.

PROGRAM SAMOUPRAVNIH AKTIVNOSTI V DECEMBRU

1. Pregled izvajanja sklepov prejšnje seje.
2. Samoupravni sporazum o temeljih plana SIS za pospeševanje proizvodnje hrane in zagotavljanje osnovne preskrbe občine Jesenice za obdobje 1988 — 1990.
3. Samoupravni sporazum o temeljih plana SIS za pospeševanje proizvodnje hrane in zagotavljanje osnovne preskrbe Slovenije za obdobje 1986 do 1990.
4. Predlog sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o temeljih plana izobraževalne skupnosti Slovenije za obdobje 1986 do 1990 ter samoupravni sporazum o temeljih plana izobraževalne skupnosti za metalurgijo in strojništvo v SRS za obdobje 1986 do 1990.
5. Poročilo volilnih komisij o rezultatih volitev zunanjih članov, predsednika in devetih podpredsednikov skupne disciplinske komisije Železarneske (ter rezultata volitev v samoupravne organe TOZD oz. DSSS v tistih delih delovne organizacije, kjer smo to izvedli).
6. Problematika množične inventivne dejavnosti.

Seje delavskih svetov naj bodo do 23. decembra, obvestila na CSI do 28. decembra.

SAMOUPRAVNE DELOVNE SKUPINE naj obvezno razpravljajo le o 6. točki samoupravnih aktivnosti. Tudi o ostalih gradivih SDS lahko razpravljajo ter tako na osnovi izoblikovanih stališč preko svojih delegatov v delavskih svetih sooblikujejo dokončne sklepe. Ustrezna gradiva za vse točke dnevnega reda imajo vodstva TOZD in DSSS.

KRATKI POVZETKI:

K točki 2 in 3:

Sredi lanskega leta smo v vseh TOZD in delovnih skupnostih obravnavali in sprejemali temelje planov SIS, ustanovljenih za različna področja na nivoju republike, regije in občine Jesenice. V mesecu marcu letos smo v Železarni sprejeli ustrezne sklepe o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti za pospeševanje proizvodnje hrane in zagotavljanje osnovne preskrbe v občini Jesenice (vse občinske SIS pa so medtem oblikovale in ustanovile republiško SIS za isto področje). Na decembrskih sejah delavskih svetov je potrebno obravnavati še gradiva v zvezi s temelji planov SIS za pospeševanje proizvodnje hrane in zagotavljanje osnovne preskrbe v občini Jesenice za obdobje 1988 — 1990 in SRS za obdobje 1986 — 1990.

Do sedaj smo sredstva za zadovoljevanje oziroma uresničevanje potreb oziroma nalog s področja pospeševanja proizvodnje hrane in zagotavljanja osnovne preskrbe zagotavljali oziroma združevali s prispevno stopnjo iz sredstev bruto osebnega dohodka. Nov predlog, ki bo veljal od 1. januarja 1988, pa je pripravljen tako, da se bodo dogovorjena sredstva prispevala iz sredstev ustvarjenega dohodka.

K točki 4:

Gradivo za obravnavo sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o temeljih plana omenjenih SIS so vodstva TOZD in DSSS dobila že v mesecu novembru (poslala jih je Izobraževalna skupnost za metalurgijo in strojništvo v SRS št. 30-2/85 z dne 19/11-87).

Osnovne dokumente, to je temelje planov, smo sprejemali na delavskih svetih TOZD in delovnih skupnosti lanske leto v mesecu juniju. Predlagane spremembe in dopolnitve se nanašajo na usklajevanje programskih zasnov in uvedbo enotne prispevne stopnje.

Zakon o celotnem prihodku in dohodku, ki se začne v celoti izvajati s 1. januarjem 1988, uvršča prispevek za usmerjeno izobraževanje med tiste obveznosti iz dohodka, ki so odvisne od ustvarjenega dohodka. Tako bodo ta prispevek v celoti plačevali le tiste TOZD, ki ustvarijo zadosten preostanek dohodka, druge pa bodo plačevale le del prispevka ali bodo prispevka oproščene. V pogojih, ko se zdaj ta, zdaj druga gospodarska panoga znajde na robu rentabilnosti, uporabniki v vsaki posebni izobraževalni skupnosti ne bi več mogli jamčiti svojim izvajalcem rednega zagotavljanja sredstev.

Z noveliranjem zakona o obračunavanju in plačevanju prispevkov za zadovoljevanje skupnih potreb na področju usmerjenega izobraževanja bo spremenjena tudi osnova, od katere se obračuna prispevek za usmerjeno izobraževanje, kar bo povzročilo še dodatno prerazporeditev obveznosti med uporabniki. Sedaj je ta osnova dohodek, po novem pa bi se prispevek obračunaval od osnove za davek iz dohodka (dohodek, zmanjšan za povprečne osebne dohodke in nekatere druge odbitne postavke), kar bo v določeni meri razbremenilo delovno intenzivne dejavnosti, bolj pa obremenilo kapitalno intenzivne dejavnosti.

Za kritje vseh navedenih rizikov bo posamezna posebna izobraževalna skupnost prešibka. Zato je nujno v usmerjenem izobraževanju vpeljati solidarnost celotnega združenega dela za izvajanje vseh programov. Tako razširjena rizična skupnost bi lažje premoščala nihanje prihodkov.

K točki 5:

V četrtek, 10. decembra, smo v vseh TOZD in DSSS izvedli volitve zunanjih članov, predsednika in podpredsednikov skupne disciplinske komisije Železarneske. V nekaterih TOZD in DSSS so izvedli tudi nadomestne volitve za člane različnih samoupravnih organov. Poročila o poteku in rezultatu volitev so delavskemu svetu dolžni posredovati predsedniki volilnih komisij. (Rezultati so objavljeni v današnji številki Železarja).

K točki 6:

Gradivo, ki je posredovano v okviru samoupravnih aktivnosti vsem vodjem SDS ter vodstvom TOZD in DSSS, je pripravila komisija za inovacije in novatorstvo pri konferenci osnovnih organizacij sindikata Železarneske in je objavljeno tudi v današnji številki Železarja.

Namestnik vodje CSI:

Mirko Rabič

Za predsednika skupne disciplinske komisije:

1. Svetlin Danilo — 57,3 % glasov.

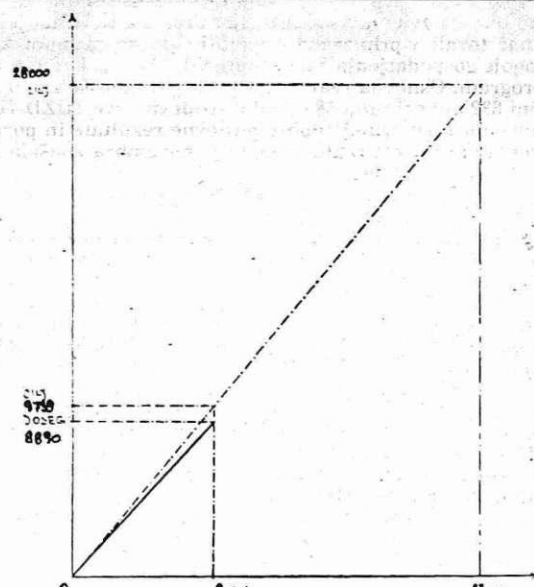
Za podpredsednike skupne disciplinske komisije:

1. Jozo Bagodič — 59,8 % glasov,
2. Josip Bajz — 58,3 % glasov,
3. Slavka Čop — 61,2 % glasov,
4. Štefan Grah — 59,2 % glasov,
5. Franc Gubanc — 59,2 % glasov,
6. Milan Lavtižar — 59,5 % glasov,
7. Cvetka Martinčič — 57,2 % glasov,
8. Anton Pretnar — 59,2 % glasov,
9. Franc Urbanc — 59,4 % glasov.

Volilna komisija je ugotovila, da so vsi kandidati dobili potrebno število glasov vseh volilnih upravičencev v Železarni in so bili izvoljeni v organ oz. za zadolžitve, za katero so kandidirali.

namestnik predsednika volilne komisije
Jakob Šranc

doseganje skupnega cilja poslovanja

V osmih dneh meseca decembra smo dosegli 8.890 mio din realizacije ali 91,3 % cilja.

Osebni dohodek za november

V mesecu novembru je prenehal obratovati še zadnji plavž, na kontilivu v novi jeklarni smo odšli prve šarže nerjavnih jekel. Pomembna mejnika, ki bosta imela posreden vpliv tudi na razporejanje in delitev osebnega dohodka.

Operativni plan je bil dosežen 99,2 %. Svoji obvez nista dosegla samo dva obrata (Jeklarna I in Valjarna bluming-štekel). Družbeni plan je bil v poprečju dosežen le 94,6 % (družbenega plana ni doseglo šest obratov).

Po preračunu realizacije po cenah, veljavnih do 15. novembra, je bil cilj realizacije presežen za 2 %. Stimulacija na ta račun je okrog 3400 din večja kot oktobra. To je tudi edini pozitivni element osebnega dohodka v primerjavi s prejšnjim mesecem. K temu, da smo zadržali poprečni osebni dohodek na isti ravni, je pripelvalo le še večje število plačanih ur in dela na praznik, ki ga je bilo letos v novembru mnogo manj kot navadno.

Obseg nadurnega dela se je zmanjšal za 9368 ur. Največ nadur v efektivnih urah izkazujejo Vratni podboji, kar 8,6 % (zato so tudi med vsemi obrati najbolj povečali OD), na drugem mestu je Vzdrževanje s 6,8 %, sledi Livarna 6,5 %, najnižji procent pa izkazuje Valjarna žice in profilov 0,5 %.

Za manjkajoče je bilo v novembru opravljenih 403 ure manj kot v oktobru.

Procent učinka je v poprečju za 0,7 % nižji kot oktobra.

Procent stimulacije je za 1,3 % nižji kot v oktobru zlasti zato, ker je bila mnogo slabša struktura, nazadovanje pa je bilo tudi v produktivnosti. Znesek dnevnih premij je v Železarni na delavca za 9047 din v poprečju nižji kot oktobra. V tem znesku so bile v mesecu oktobru zajete tudi nagrade nad 30 nadur, v mesecu novembru pa so v tem znesku odstete, zato je tudi znesek precej nižji.

Iz tega sledi, da je osebni dohodek za obračunski mesec november skoraj enak osebnemu dohodku za mesec oktober. Določene razlike nastopajo samo interno — tako je osebni dohodek Jeklarne manjši za 8 %, v Valjarni žice in profilov za 4 %, na Transportu za 5 % in 2,5 % v kadrovskem in splošnem sektorju. V vseh ostalih obratih in sektorjih je osebni dohodek enak ali večji kot v oktobru.

Največja razlika med osebnim dohodkom za november in oktober je v obratu Jeklarne. Osebni dohodek je manjši kljub dodatkom za delo na praznik. Rezultati v Jeklarni I. so bili namreč mnogo slabši kot v oktobru, pa tudi Jeklarna II. ni tako blestela kot pred enim mesecem. Za 5.000 ton manjša proizvodnja je povzročila, da so bile premije za nadpoprečne rezultate več kot razpolovljene, učinek manjši za 6 % in stimulacija za produktivnost manjša za 1 %. Manjši osebni dohodek ni le posledica manjše količine, ampak je tudi posledica večjega deleža 2. a kvalitete.

Če sodimo po strukturi prodaje, so bile težave na tem področju. Tudi Valjarna žice in profilov je bila med obrati z nedoseženim družbenim planom. Na manjši osebni dohodek je bolj kot količina vplivala poslabšana struktura proizvodnje. V sistemu dela 4 + 1, ki je veljal prejšnja leta, najbrž za ta obrat osebni dohodek za november ne bi bil manjši kot za oktober.

Na osebni dohodek za Transport, za kadrovski in splošni sektor vpli-

rezultate kot prejšnji mesec in boljše osebne dohodke so dosegli zlasti v Livarni (+10 %). Vratnih podbojev (+11 %) in Jeklovleku (+8 %). Valjarna debele pločevine je operativni plan - proizvodnje presežila, večji osebni dohodek pa je dosegla tudi zaradi uskladitve meril učinka glede na močno spremenjene pogoje poslovanja.

Oddelek za nagrajevanje

STRUKTURA OD ZA MESECE NOVEMBER 1987

Vrsta izplačila	Znesek OD v din	Din na fizič. zaposl.	Struktura OD v %		
			27=100	25=100	21=100
1. Osnovni OD	672.457.917	110.660	34,1	34,6	39,2
2. Učinek	412.060.186	67.808	20,9	21,2	24,1
3. Stim. za proizv.	32.277.981	5.312	1,6	1,7	1,9
4. Ocena del. prisp.	87.465.400	14.393	4,4	4,5	5,1
5. Skupaj 1-4	1204.261.484	198.173	61,0	62,0	70,3
6. Nočni dodatek	42.629.425	7.015	2,2	2,2	2,5
7. Popold. dodatek	24.003.211	3.950	1,2	1,2	1,4
8. Nadurni dodatek	15.612.736	2.569	0,8	0,8	0,9
9. Nedeljski dodatek	14.416.823	2.372	0,7	0,7	0,8
10. Sobotni dodatek	2.847.913	469	0,1	0,2	0,2
11. Praznični dodatek	15.924.178	2.620	0,8	0,8	0,9
12. Skupaj 6-11	115.434.286	18.995	5,8	5,9	6,7
13. Otežkoč. dodatek	23.109.281	3.803	1,2	1,2	1,4
14. Dod. za del. dobo	55.783.242	9.180	2,8	2,8	3,3
15. Sobotni dopust	14.736.848	2.425	0,8	0,8	0,9
16. Premije	115.267.353	18.968	5,8	5,9	6,7
17. Stim. za dos. cilj.	149.384.246	24.583	7,6	7,7	8,7
18. Nagrade kov.	2.616.000	430	0,1	0,1	0,2
19. Ostala plač.	16.241.370	2.675	0,8	0,8	1,0
20. Nagr. honorarji	13.529.071	2.226	0,7	0,7	0,8
21. Skup. 5 + 12 do 18	1710.363.181	281.458	86,6	87,9	100,0
22. Plačan praznik	78.727.747	12.955	4,0	4,1	4,6
23. Red. izr. dopust	114.672.005	18.870	5,8	5,9	6,7
24. Nadom. OD za bol. odsot. do 30 dni	40.383.440	6.646	2,1	2,1	2,4
25. Skupaj OD iz sred. DO	1944.146.373	319.929	98,5	100,0	113,7
26. Nadom. OD za bol. ods. nad 30 dni	29.508.408	4.856	1,5	1,5	1,7
27. Izplač. netto OD	1973.654.781	324.785	100,0	101,5	115,4

PRIMERJAVA UR IN ZASLUŽKOV ZA NOVEMBER 1987 S PREDHODNIMI OBDOBJI

Obdobje	OD iz sredstev DO in nadom. za bolniško odsotnost nad 30 dni					Index OD na leto 1986
	ur na zaposl.	na uro	na delavca	za 182 ur	% učinka	
L 1980	187,5	50	9.351	9.062	40,0	7,1
L 1981	186,9	67	12.553	12.225	45,4	9,6
L 1982	185,9	83	15.389	15.064	47,3	11,9
L 1983	184,8	106	19.499	19.208	49,0	15,1
L 1984	185,2	158	29.244	28.738	51,3	22,7
L 1985	185,5	324	60.116	58.978	54,3	46,5
L 1986	185,2	697	129.127	126.868	58,6	100,0
I. 1987	188,5	978	184.489	178.113	56,2	140,4
II. 1987	176,4	1072	189.062	195.057	57,8	153,7
III. 1987	188,0	1019	194.244	188.064	59,6	148,2
IV. 1987	182,7	1171	214.028	213.122	59,1	167,9
V. 1987	187,9	1159	217.874	210.938	60,8	166,3
VI. 1987	185,5	1249	231.595	227.318	61,2	179,2
VII. 1987	196,1	1223	239.876	222.586	59,1	175,4
VIII. 1987	189,9	1188	225.588	216.216	58,6	170,4
IX. 1987	187,5	1558	293.489	283.556	61,3	223,5
X. 1987	185,4	1749	324.337	318.318	61,9	250,9
XI. 1987	188,3	1725	324.785	313.950	61,2	247,5
I.-XI. 1987	188,6	1282	241.791	233.324	59,7	183,9
XI. 1986	186,7	875	163.253	159.161	60,8	125,45
I.-XI. 1986	184,9	650	120.192	118.313	58,5	93,26

Prodaja v novembru

Rezultati prodaje v novembru nam kažejo, da smo s prodajo 27.003 ton naših izdelkov po povprečni prodajni ceni 819.294 din za tono ustvarili 22.148 mio din osnovne neto realizacije. Prodana količina je bila 8 % nižja, kot smo načrtovali, v primerjavi z operativnim programom, ki upošteva dejanske pogoje gospodarjenja, pa smo prodali 3 % več, kot je predvideval operativni program. Osnovna realizacija se je povečala še za storitve prevajanja v višini 622 ton oziroma 58 mio din. Tudi storitve TOZD Tehnične dejavnosti v novembru izkazujejo dobre poslovne rezultate in pozitivno vplivajo na skupno zunanjo neto realizacijo, ki je novembra znašala 23.059 mio din in je bila 34 % višja od načrtovane.

Struktura prodaje je zaostala za načrtovano kar za 7,2 %, v primerjavi z istim mesecem lani pa je bila boljše za 4,5 %, medtem ko smo precej zaostali za strukturo prodanih izdelkov v oktobru.

Pregled prodaje po posameznih TOZD in obratih nam kaže, da je bila količina prodaje v TOZD Ploščati program 1 % večja, kot smo načrtovali, prodaja iz operativnega programa pa je bila presežena za 6,6 %. V okviru TOZD Ploščati program je najbolj preseženo načrtovano količino iz operativnega programa HV Bela, in sicer 14 %. V primerjavi z gospodarskim načrtom smo prodali več, kot smo načrtovali, iz obratov HV Bela za 14 %, HV Jesenice za 4 % in Profilarna za 6 %. Prodajna cena je v TOZD Ploščati program presežena načrtovano za 37 %. Novembra smo v TOZD Ploščati program opravili 60 % načrtovanih storitev prevajanja, vrednostni rezultati pa so zaostali za načrtovanimi za 26 %.

TOZD Okrogli program je zaosta-

la za načrtovano količino prodaje za 26 %, za operativnim programom prodaje pa so zaostali za 5 %. Velika razlika med gospodarskim načrtom prodaje in operativnim programom je nastala zaradi spremenjenega sistema obratovanja v Valjarni žice in profilov (prehod s sistema obratovanja 4+1 na 5+2). Precej nižji od družbenega plana je bil tudi operativni program Žičarne. Povprečna prodajna cena je bila 62 % večja od načrtovane, dosežena realizacija je presežena načrtovano za 20 %. Prodali smo tudi več varilnih praškov in ognjevarnega materiala, kot smo načrtovali. Operativni program prodaje pa so presežili le v obratu Žičarna, in sicer za 12 %.

Načrtovana struktura prodaje je bila v novembru presežena le v HV Jesenice in Žebljarni. V primerjavi z novembrom lani so boljše rezultate dosegli v Valjarni žice in profilov za 7 %, HV Bela za 6,5 % v Žičarni za 5 % in v Profilarni za 11 %. V primerjavi s predhodnim mesecem pa so najbolj izboljšali strukturo prodaje v Žebljarni, in sicer za 5,6 %.

V enajstih mesecih letošnjega leta smo s prodajo in storitvami prevajanja v višini 312.938 ton zaostali za gospodarskim načrtom za 7 %. S prodajo 304.143 ton naših izdelkov smo iztržili 166.490 mio din osnovne neto realizacije. Opravili smo 8.795 ton storitev prevajanja v vrednosti 609 mio din. Storitve TOZD Tehnične de-

javnosti so znašale 4.686 mio din, tako da smo v Železarni Jesenice v obdobju januar—november ustvarili 171.785 mio din neto realizacije, kar je 10 % manj, kot smo načrtovali.

Gledano po TOZD in obratih, prodajni rezultati enajstih mesecev kažejo, da je TOZD Ploščati program zaostala za načrtovano količino prodaje za 5 %, vrednostno pa zaradi zaostanka dosežene prodajne cene za načrtovano za 12 %. V okviru TOZD so boljše količinske rezultate, kot smo načrtovali, dosegli le v obratu Valjarna bluming-štel, HV Bela pa je prodala ravno toliko, kot je načrtovala. Storitve prevajanja smo v TOZD Ploščati program opravili 20 % manj, kot smo načrtovali, vrednostno pa smo zaostali za načrtovano višino za 26 %.

TOZD Okrogli program je v obdobju januar—november količinsko zaostala za 10 %, vrednostno pa za 11 %. Načrtovane količinske rezultate so presežili le v obratu Elektrode, in sicer 5 %. To je tudi edini obrat, ki je v enajstih mesecih presežal načrtovano realizacijo iz gospodarskega načrta.

Če pogledamo še strukturo prodaje v enajstih mesecih, vidimo, da smo za 4,4 % zaostali za načrtovano, v primerjavi z enakim obdobjem lani pa je bila struktura prodanih izdelkov boljše za 5,1 %. Primerjava dosežene strukture prodaje po obratih nam kaže, da so bolj kvalitetne izdelke, kot smo načrtovali, prodajali v obratih HV Jesenice, Vratni podboji in Žebljarna, v primerjavi z obdobjem januar—november 1986 pa je strukturo prodanih izdelkov najbolj presežala HV Bela, in sicer za 8,4 %.

Marjanovič Polonca

Obvestila kolektivu

Razpored dežurnih Železarne

OD 21. DO 27. DECEMBRA

21. decembra, Jože ŠLIBAR, Transport, Jesenice, C. 1. maja 58.
22. decembra, Albina TUŠAR, DS skupnih služb, Blejska Dobrava 16 b, 84-403.
23. decembra, Franc VIČAR, TOZD Okrogli program, Žirovnica, Rodine 51, 80-686.
24. decembra, Ivan VOH, splošni sektor, Jesenice, Tavčarjeva 8, 83-226.
25. decembra, Emil AŽMAN, sektor inženiring, Žirovnica, Breg 129, 80-243.
26. decembra, Božidar BARTELJ, poslovodni odbor, Žirovnica, Zatreznica 44 b, 80-726.
27. decembra, Janez BEGEŠ, Elektrode, Lesce, Na Trati 59, 74-766.
Dežurstvo traja vsak dan od 14. do 6. ure naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.
V času dežurstva je dežurni dolžan opraviti obhod po železarni, svoje pripombe vpisati v dežurno knjigo ter o tem ob predaji dežurstva poročati podpredsedniku poslovodnega odbora.

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

Datum:	Dnevni:	Nočni:
Ponedeljek — 21. 12.	Božidar Černe	Anton Burja
Torek — 22. 12.	Miha Šlibar	Rado Legat
Sreda — 23. 12.	Franc Bernik	Mitja Benedičič
Četrtek — 24. 12.	Marko Sušnik	Ivan Slamnik
Petek — 25. 12.	Ivan Šenveter	Dušan Bak
Sobota — 26. 12.	Vanda Eniko	Janez Arh
Nedelja — 27. 12.	Zdravko Smolej	Mitja Kersnik

Služba obratne ambulante

Od 21. do 26. decembra bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
Dispanzer za borce od 6.30 do 7.30.
POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.
V soboto, 26. decembra, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.
ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.
POPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.
V soboto, 26. decembra, samo dopoldne: II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.
V kartoteki obratne ambulante sprejemamo knjižice dopoldan od 6. ure do 10.30, popoldan od 12. ure do 17.30.
Urgentna ambulanta sprejema nujne primere neprekinjeno od 6. do 20. ure.

Dežurni v Vatrostalni

19. in 20. decembra, Borut VEBER, Jesenice, Cesta revolucije 11, v službi 83-281.
Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj pa je dežurni dosegljiv na domu.

KADROVSKO GIBANJE OD 1. 11. DO 30. 11. 1987

	iz JLA	štipend.	ostali	SKUPAJ	v JLA	discipl.	po skl. ODR	upokoj.	umrli	SKUPAJ	stanje 30. 11. 87	stanje 30. 11. 86	poprečje 87 jan. — nov.
Vodstvo TO TAL.											2	—	2
Plavž											114	189	162
Jeklarna					2	1			3	677	667	676	
Livarna										84	84	83	
TOZD TALILNICE					2	1			3	877	940	923	
Vodstvo TO P P										2	—	2	
Valjarna bl. št.										348	336	341	
Valj. deb. pločevine							2		2	209	200	207	
Hl. valjarna Bela			1	1			2		1	3	281	273	274
Hl. valjarna Jes.					1				1	1	200	198	201
Profilarna										67	58	60	
Vratni podboji										41	48	43	
TOZD PLOŠČ. PROGR.			1	1	1	4		1	6	1148	1113	1128	
Vodstvo TO O P										2	—	2	
Valj. žice							1		1	151	163	155	
Žičarna					3	2			5	232	228	230	
Jeklovlek							1		1	163	142	151	
Elektrode										259	262	264	
Žebljarna							1		1	2	83	79	79
TOZD OKROGLI PROGR.					4	4		1	9	890	874	881	
Vodstvo TO T D										2	—	2	
Strojni obrati							2	1	3	384	292	305	
Vzdrževalni obrati			2	2			2	1	3	984	1057	1048	
Energetski obrati							1	1	2	247	239	243	
Transportni obrati										344	360	350	
Materialno gospodarstvo										—	—	—	
TOZD TEHN.													
DEJAVNOSTI			2	2			5	2	1	8	1961	1948	1948
TOZD KOMERCIALA											155	162	157
TOZD DRUŽB.													
STANDARD							1		1	197	194	195	
Poslovodni odbor										6	5	6	
Fin. račun. sektor							1		1	144	141	143	
Kadrovski sektor							1		1	87	103	100	
Pripravniki	1	2	3							34	39	28	
Splošni sektor							1		1	196	210	203	
CSI										14	17	15	
SEOI										121	123	122	
Sektor tehn. kontrole										209	209	210	
Sektor za razv. in razis.										62	60	60	
Služba za plan procesa										16	17	16	
Sektor za inženiring									1	1	74	80	77
DSSS	1	2	3				3		1	4	963	1004	980
ŽELEZARNA	1	5	6		7	18	2	4	31	6191	6235	6212	

Moja ideja — moj predlog

Pri sedmih glavnih vloh v Železarno so se pojavile skrinjice z napisom MOJA IDEJA — MOJ PREDLOG.

S postavitvijo teh skrinjic uresničujemo sklep izvršnega odbora KOO sindikata Železarne, da na ta, že večkrat preizkušen, način, povabi vse delavce Železarne, da svoje ideje, zamisli in predloge na kratko zapišejo in jih podpiše oddajo v eno od teh skrinjic.

Razmišljali smo takole: »Več glav več ve.« Zakaj torej ne bi poskušali na nek organiziran in enostaven način zbrati znanje naših sodelavcev, s katerim bi pomagali rešiti probleme v Železarni. Ne gre samo za velike ideje, za velike predloge, tehnične ali drugačne narave, ampak gre za vsako — tudi majhno zamisel, ki bi na tak ali drugačen način izboljšala naše pogoje dela, organizacijo, tehnologijo ali naprave in podobno, pa je do sedaj iz različnih vzrokov ni bilo mogoče uresničiti.

Pravi bi bilo, da svoj prispevek tudi podpišemo s polnim naslovom, saj želimo vsem avtorjem kakovostnih predlogov pomagati tudi do konkretizacije in ustrezne nagrade. Na sindikatu smo se odločili, da vse tako oddane predloge temeljito pregleda posebna komisija, ki bo prispevke razvrstila glede na področje dela, jih očeila in po tri z vsakega področja dela tudi nagradila. Nagrada ima simboličen pomen in je v glavnem le vzpodbuda. Vsak predlog pa bi oddali na ustrezen naslov in spremljali njegovo pot do uresničitve ali odklonitve.

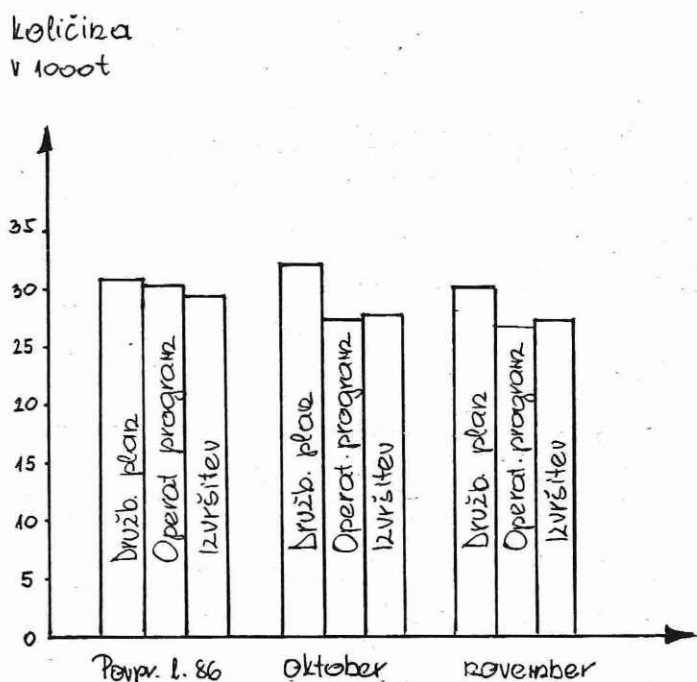
Čeprav ta ideja zbiranja idej ni nova, upamo, da bo vzpodbudila sodelavce k razmišljanju, predvsem pa k zapisu in oddaji zamisli.

Menimo tudi, da bi uspešne prispevke objavljali v Železarni, s čimer želimo dati poudarek uspešnim prispevkom in njihovim avtorjem, ki so v tem zapletenem času gospodarjenja razumeli našo pobudo!

Vse sodelavce vabimo k sodelovanju.

IO sindikata

Osnovna realizacija in prevajanje

Kadrovsko gibanje v preteklem mesecu

Kadrovskih gibanj, kot smo jih bili vajeni v preteklih mesecih in letih, skoraj ni več. Sprejem je zaprt in razen tistih, ki so bili na odborih za delovna razmerja sprejeti že v preteklih mesecih, in enega študenta nismo sprejeli nikogar. Tako bo tudi v prihodnje. Sprejemali bomo zgolj povratnike iz JLA in študente.

Plan zaposlovanja za prihodnje leto sledi zahtevi po zniževanju števila zaposlenih. To nam bo nedvomno vsem skupaj predstavljalo precejšnje težave, morda pa se bomo morali spopasti tudi z bolečimi ukrepi, ki bodo usmerjeni v pospeševanje zmanjševanja števila zaposlenih. Nekateri taki ukrepi se pravzaprav že izvajajo. Tako bomo tokrat prvič morali vztrajati, da prenehajo z delovnim raz-

merjem vsi tisti sodelavci in sodelavke, ki so izpolnili zakonske pogoje za upokoitev, oziroma bodo te izpolnili v letu 1988. Nedvomno so velik strošek za Železarno Jesenice tudi tuji izvajalci, tako OZD kot zasebni obrtniki. Njihova dnevna prisotnost v Železarni Jesenice je preko 300 zaposlenih. S prenehanjem dela v SM in livni jami EP v TOZD Talilnice bomo skušali čim več delavcev razporediti na tista dela, ki jih sedaj opravljajo tuji izvajalci. Tako bi zmanjšali stroške in zagotovili delo vsem, ki so sedaj zaposleni v Železarni Jesenice. Seveda bomo pripravili tudi druge ukrepe, ki jih bomo uporabili v primeru nadaljnjega slabšanja ekonomskih razmer.

Božo Ahec

INVALIDSKO UPOKOJENA: Marjan Ažman, 1947, Vzdrževalni obrati — 16 let v ŽJ in Karol Razingar, 1929, Energetski obrati — 34 let v ŽJ.
UMRLI: Andrej Demšar, 1933, sektor za inženiring — 32 let v ŽJ; Jože Erlah, 1935, Strojni obrati — 32 let v ŽJ; Mihael Mulej, 1944, Hladna valjarna Bela — 6 let v ŽJ in Franc Stržinar, 1936, Žebljarna — 32 let v ŽJ.

Pregled odsotnosti v novembru

TOZD	število delavcev	bolniška odsotnost %	porodniška odsotnost %	redni letni dopust %	ostala odsotnost %	skupna odsotnost %
TOZD Talilnice	885	4,98	0,32	6,25	0,76	12,31
TOZD Ploščati program	1146	7,58	0,33	5,61	0,80	14,32
TOZD Okrogli program	895	6,99	1,50	5,45	0,85	14,79
TOZD Tehnične dejav.	1963	4,91	0,32	6,43	0,61	12,27
TOZD Komerciala	155	3,55	1,84	6,46	0,25	12,10
TOZD Družbeni standard	197	6,21	7,20	8,25	0,40	22,06
DSSS	964	4,18	2,61	5,90	0,88	13,57
ŽELEZARNA	6205	5,61	1,11	6,09	0,72	13,53

Nepravilnosti in govorice v Železarni

Za pravilno tehtanje dogodkov in dokazov je treba najprej opredeliti začetek ugotavljanja določenih pojavov in širjenja govorice. Povsem zmotno je trditi, da smo navedene probleme začeli odkrivati šele pod pritiskom javnosti, zato je treba povedati, da so se prve zadeve odkrile precej prej, najmanj pa dva meseca pred obravnavo na SAK ZK v Železarni Jesenice. To poudarjamo zato, ker padajo očitki, da redni organi kontrole in nadzora, predvsem pa organi pregona, v tem času niso ničesar storili. Žal moramo ugotoviti, da so organi nadzora in kontrole ugotovili vrsto nepravilnosti, ki so kasneje, zaradi nam neznanih razlogov, predvsem pa zaradi senzacionalnosti dosegli neslutene okvire in razsežnosti, kar dokazuje neizmerno človeško domišljija, pa tudi zloba. Morda ta uvod sploh ni potreben. Pa vendar! Ko se seznanimo z vsemi okoliščinami, ugotovimo, da gre za izjemno zahtevno strokovno delo, kjer ima vsaka napaka daljnosežne posledice in zato ni mogoče problema rešiti čez noč. Govorice in druge trditve, ki ne ponujajo objektivnih ali subjektivnih dokazov, je treba preveriti, kar pa v mnogočem otežuje strokovno delo.

Vse te govorice in trditve poskušamo pojasniti ali ovreči v naslednjem sestavku.

Skrivnostni nakupi službenih avtomobilov. Opravili smo inventuro vseh motornih vozil v Železarni in ugotovili, da so trditve neutemeljene. Uporabo teh vozil določa pravilnik, nadzor nad njimi pa izvaja za tovarna vozila TOZD Tehnične dejavnosti, obrat Transport, za osebna vozila izven mesta Jesenice pa splošni sektor. Vsako leto opravi finančna inšpekcija kontrolo vođenja evidenca za avtomobile.

Navedbe, da je imel Ambrožič poseben položaj v Železarni, ni mogoče preveriti, čeprav iz službenih poročil izhaja, da je Ambrožič velikokrat neprimerno obnašal pri vstopu in izstopu iz Železarnice.

V zvezi z likvidnostnimi težavami Železarnice moramo povedati, da smo plačevalni račune v skladu z našimi možnostmi. Ne vemo, v čem naj bi bila nepravilnost pri sprotnem plačevanju računov. Obveznosti take ali drugačne je treba plačati.

Trditev, da je poročilo v zvezi s pogodbenim razmerjem Ambrožič — Železarna v predalih in da se nanj nabira prah, ne drži. Poročilo je bilo potrebno natančno proučiti, ga primerjati z dejanskim stanjem in začeti izvajati določene ukrepe. Ti ukrepi so pripeljali do tega, da je Obrtna delavnica Ambrožič prenehala z delom v Železarni. 19. novembra 1987 je Železarna najavila odstop od pogodbe, ker Ambrožič svojih obveznosti ne izpolnjuje.

16. novembra 1987 je Ambrožič napisal Železarni pismo, ki je posledica naših preverjanj, v katerem trdi, da je poslovni interes obojestranski, in da v njegovem poslovanju ni nobenih nepravilnosti.

Kontrolo pogodbenega dela so opravljali pristojni delovodje, fakture so podpisovali pristojni delavci in obratovodje. Zavesti ali stopnje kriv-

de, ko govorimo o odgovornosti v zvezi s podpisovanjem računov, ni mogoče ugotoviti na ta način, da zaslisiš posameznega podpisnika, ampak da v sodnem ali disciplinskem postopku ugotovimo njegovo ravnanje in ga primerjamo z običajnimi. Tudi vprašanja, ali smo iskali za ta dela tudi druge ponudnike, ali smo razmišljali, da bi ta dela prevzela TOZD Tehnične dejavnosti, je treba pojasniti. Obrtna delavnica Ambrožič je nastala na pobudo ŽJ, ker smo bili takrat v sporu s tujim izvajalcem — firmo Hochmut. Cena storitev je v pogodbenem razmerju z Ambrožičem padla za 50 %. O drugih delih, ki jih je opravljal Ambrožič v Jeklar- ni, to je obrez lijakov in razrez »svin«, so se dogovarjali znotraj Jeklarne. Temeljni razlog za to dogovarjanje je dejstvo, da so bila to težka in grda dela, ki jih nihče ni hotel opravljati. Gre torej za pristop, ki ni ustrezen smotnemu gospodarjenju, čeprav je pripomogel k temu, da je bilo delo hitro opravljeno. V ta sklop vprašanj sodi tudi vprašanje razreza jeklenega odpadka, ki pa je prav tako v sklopu vseh vprašanj v zvezi z Obrtno delavnico Ambrožič.

Če skušamo povzeti to točko v celoto, potem je treba ugotoviti, da gre za nepravilno obračunane usluge ali za nepravilen pristop k obračunu (cene) ali za obseg storitev. Ob tem je treba poudariti, da gre za sum, ne pa za dokazano dejstvo, ki naj jih dokaže preiskava. Ko že obravnavamo problematiko TOZD Talilnice, je treba povedati tudi o primeru poverbe in tatvine elektrod, ki jih je zakrivil Friderik Oman s pomočjo skladišnice Plahutove. Zoper oba je bil izrečen suspenz in uveden kazenski postopek.

Glede na naročanje storitev velja splošno navodilo in v okviru tega navodila je potrebno v nadaljnjem postopku izpeljati tudi določene konsekvence. Potrebno pa je poudariti, da

v navodilu sklepanje pogodb za zunanje storitve ni urejeno.

Nepravilnosti pri storitvi luženja žice je odkrila varnostna služba, celo zadevo pa predala organom pregona.

Glede dogovarjanja in reševanja reklame pri firmi Vöest obstaja utemeljen sum, da gre za prekoračitev pooblastil. Celotna zadeva je predana organom za notranje zadeve, ki bodo svoje poročilo poslali takoj, ko bo obravnavna končana.

Problem poslovanja v skladišču gradbenega materiala ni rešen. Organi pregona še vedno opravljajo kontrolo. Ugotavlja se odgovornost za nastali primanjkljaj in način pokrivanja tega primanjkljaja.

V zvezi z gradnjo hidrocentral v Mojstrani je treba povedati, da ni prišlo do nepravilnega poslovanja, pa tudi ne do odtujevanja materiala. Preko male prodaje je Železarna prodajala elektromotorje. Ker nismo omejili moči, do katere je mogoča prodaja preko male prodaje, je bila ta prodaja direktno na podlagi očitnega zapisnika posebne komisije v skladu z navodili o izločitvi osnovnih sredstev. Glede tega vprašanja je treba poudariti, da vztrajanja na licitaciji nismo posledno izvajali zaradi tega, ker je v citiranem navodilu pod točko 2.5.2. določen vrstni red kupcev.

Cevi so bile prodane kot odpadni material pod pogoji prodaje odpadnih materialov.

Investitorji prve hidrocentrale so Podrekar, Eržen in Hartman. Morebitna gradnja druge hidrocentrale je v fazi študija in pridobivanja soglasij.

Vprašanje v zvezi s cisterno in cevmi je po nepotrebnem zavito v nek mysticizem, ker je SVS na prvo informacijo, ki se je glasila približno takole »Henrik Zupan je s cisterno, ki jo je kupil v Železarni, odpeljal tudi kurilno olje« v Železarno. Ta informacija je bila dana 2. oktobra, 7. oktobra pa se je zoper Zupana na predlog poslovnega odbora začel postopek za ugotavljanje kršitve delovne dolžnosti, in sicer: neupravičena uporaba družbenih sredstev, prekoračitev pooblastil. Ker se je ugotovilo, da je Zupan iz skladišča na Blejski Dobravi odpeljal cisterno tako, da je zavedel skladiščnika z izjavo, da so vsi dokumenti urejeni in da jih bo naknadno predložil, mu je disciplinska komisija izrekla disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja in ga pogojno odločila za 6 mesecev. Delavski svet TOZD Talilnice pa ga je razrešil del in nalog

obratovodja Jeklarne 2. Nato je bil Zupan premeščen v DSSS, in sicer na dela in naloge strokovni delavec v planu procesa. Kakršnokoli skrivnostno vračanje ni bilo ugotovljeno.

Vprašanje v zvezi z načrtovanjem in prodajo osnovnih sredstev je zastavljeno tako, da nanj ni mogoče dati odgovora. Za realni odgovor bi bilo potrebno nekaj več podatkov v zvezi s konkretnimi primeri. Na drugi del vprašanja pa je odgovor dan.

V Železarni ni sistema sklepanja pogodb posebej z obrtniki, ampak so glede na potrebe sklepale pogodbe tudi posamezne TOZD preko komerciala. Ker pa ta način kaže, da ni potrebne kontrole pri sklepanju pogodb in izvajanju sklenjenih pogodb, je v pripravi predlog navodila za sklepanje takšnih poslov.

Govorice, da ima Železarna v nekaterih trgovskih hišah odprte račune, ki niso korišćeni samo za potrebe reprezentance Železarnice, so v celoti neutemeljene. Vse blago je naročeno preko naročil, ki so omejena glede na to, ali gre za reprezentanco ali za druge namene. Te pa nadzoruje poslovodni odbor, komerciala in splošni sektor.

Prevoznika za odvoz usedlin iz Dorovih čistilcev je izbrala TOZD Tehnične dejavnosti, čeprav špedicija meni, da bi lahko dosegli ugodnejše cene. V okviru TOZD Komerciala je bil izdelan komplet pregled in ocena kamionskih prevozov v Železarni, prav tako pa tudi analiza servisiranja in vzdrževanja za določeno skupino naprav, strojev.

Na vprašanje, koliko asistentov za delovne naprave je v pogodbenem razmerju s Tehničnim birojem Jesenice, nimam podatkov, ker jih še nismo uspeli dobiti.

In nazadnje vprašanje, ki govori o pritiskih na delavce. S strokovnega vidika teh vprašanj nismo pojasnjevali, ker so iracionalna in v dokazovanju eden najtežjih tako pravnih kot dejanskih problemov. Prepričan sem, da tega vprašanja ni mogoče tako raziskati, da bi nam koristil kot dokaz.

O vsej tej problematiki je direktor splošnega sektorja napisal delno poročilo, in sicer za DSSS 16. novembra za poslovodni odbor 4. decembra 1987. Ta delna poročila so bila predstavljena tudi odboru za SLO in DS, ki je bil 4. decembra 1987.

To naštevanje nekaterih dejstev in ocen predstavlja le del podatkov, ki jih imamo. Sploh ne mislimo, da so to vsi, ampak, da obstoja možnost, da bodo posamezne preiskave tudi pokazale še druge nepravilnosti. S podatki pa ne moremo in ne smemo javno razpolagati, dokler niso zbrani dokazi, ki utemeljeno kažejo na katerokoli vrsto kršitve ali kaznivga dejanja. Vedno je potrebno upoštevati pravila, ki zagotavljajo

jo človeku njegov ugled in dobro ime, dokler mu kaznivo dejanje ni dokazano. Zato tudi ni bilo mogoče pristati na pritisk tistih, ki v teh zadevah predvsem iracionalno reagirajo. Tak pritisk ima lahko tudi nasproten namen, ki ga predstavlja parola »primite Tatu«. To pa pomeni, da skušamo pozornost usmeriti v drugo smer. Naša skupna naloga je, da se borimo za uveljavljanje in učinkovitost naših organov nadzora in kontrole, predvsem pa institutov pravne države in samoupravljanja.

Ta prerez zadev, ki smo ga obravnavali v Železarni v zadnjih dveh mesecih, kaže na to, da imamo opraviti s tremi vrstami dejanj, in sicer: s klasičnimi kriminalnimi dejanji, z dejanji, kjer je veliko malomarnosti s strani Železarnice, in z dejanji, ki so plod domišljije ali zlih namenov posameznikov. Da bi takšne govorice lahko v prihodnje preverjali, je potrebno zahtevati konkretne podatke, da bomo lahko povečali našo učinkovitost.

Janez Poljšak,
podpredsednik PO
za sociološko, pravno in
kadrovsko področje

O nepravilnostih v naši delovni organizaciji so razpravljali tudi na zadnji seji predsedstva SAK ZK Železarnice in se dogovorili, da bodo v januarju pripravili problemsko konferenco, na kateri bodo spregovorili o najbolj perečih problemih v Železarni (nepravilnosti, organiziranost Železarnice, nagrajevanje ...).

Pojasnilo k članku

Zaradi odziva delovodij Žičarne na članek Pomanjkanje žičarjev ni več ključni problem iz 49. številke Železarnja pojasnjujemo, da z besedami o nesposobnosti delovodij nismo mislili oporekati njihovi strokovni usposobljenosti, ampak opozoriti na njihovo nemoč, da bi po normalni poti brez zapletov reševali vsakodnevne probleme v proizvodnji.

Na to kaže tudi pojasnilo delovodje nočne izmene, da je ukrepal preko dežurnega Železarnice, da bi dobili nadomestilo za manjkajočega voznika viličarja, vendar žal brez uspeha.

Lilijana Kos

Pregled sestankov SDS

(Iz »programa samoupravnih aktivnosti za november« — nadaljevanje)

TOZD Ploščati program

Iz OBRATA PROFILARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo obrata, profilarna 1 in 2 ter predelava profilarne. Na skupnem sestanku SDS vodstvo obrata, profilarna 1 in predelava profilarne je bilo sklenjeno, da se v obratu ne sme kuriti košev ter da je treba obrat pospraviti. SDS profilarna 2 v zvezi s sklepi, sprejetimi na prejšnjem sestanku, omenja, da so delavci, ki jih dobivajo, še naprej problematični. Gre predvsem za mladoletnike in ženske, ki glede na strokovno zahtevnost in fizične sposobnosti pri delih v obratu nimajo perspektive. Skupna proizvodnja v devetih mesecih je bila večja kot v enakem obdobju lani, vendar pa še vedno nižja od znižanega družbenega plana. Vzroki za to so: pomanjkanje delavcev, kratki dobavni roki, razdrobljena naročila in dopusti v poletnih mesecih. Kljub težavam pa so letni plan izvoza že presegli, medtem ko so s prodajo pri domačih kupcih nekoliko v zaostanku (diski in rondele) zaradi pomanjkaja vložka. Nekoliko zaostajajo tudi pri asortimentu, popraviti pa morajo tudi izplen. Pod razno so predlagali, naj se Milana Pantoša nagradi za enkratno nagrado za prizadevanje in kvalitetno opravljeno delo. Opozarjajo tudi, da vložek za mesečni program, dobivajo prepozno, kar ogroža izpolnjevanje planskih obvez. Od prodajnega sektorja pričakujejo, da jim bo omogočil tekočo prodajo izdelkov (dobava pozicij), kajti že tako imajo težave pri skladiščenju končnih izdelkov. Prosiijo tudi, da bi se čimprej rešil problem ogrevanja obrata.

V OBRATU VRATNI PODBOJI so delavci na skupnem zboru ocenili, da v Železarni ni vse tako, kot bi moralo biti. Poostri naj se kontrola od delovodij pa do poslovodnega odbora, kajti tako stanje, kot je sedaj v Železarni, ne pelje nikamor.

TOZD Talilnice

Iz OBRATA PLAVŽ smo v novembru še prejeli zapisnike SDS vodstvo obrata, plavž 1, 2, 3 in 4 ter aglomeracija. SDS vodstvo obrata je pod razno podrobneje obravnavalo postopek ugašanja plavža in vprašanje prerazporeditve delavcev. Po njihovem mnenju so službe, ki se ukvarjajo s prerazporeditvijo delavcev, preveč toge, saj skoraj celotno breme prerazporedenja leži na kadroviku talilnic in obratovodstvu. SDS plavž 1 se vprašuje, zakaj se v TOZD in v Železarni kot celoti dogajajo razne nepravilnosti in zakaj delavska kontrola v TOZD ne deluje tako, kot bi morala. Isto vprašanje si zastavlja tudi SDS plavž 2. SDS plavž 3 opozarja (sestane je bil dne 11. novembra), da so nekateri delavci zaskrbljeni, ker ne vedo, kje bodo delali po ustavitvi plavžev.

Iz OBRATA JEKLARNA smo prejeli zapisnike SDS SM peči 1, 2, 3 in 4, livna jama 1, 2, 3 in 4, priprava vložka 1, 2, 3 in 4, elektropeči 1, 2, 3 in 4, BBC peč, kontiliv 1, 2 in 3, priprava Fe legur, predelava talilniških odpadkov, kamnomol, ponovično gospodarstvo ter zbora delavcev v jeklarni 2. SDS priprava vložka 3 meni, da je težko stanje v Železarni mogoče ublažiti samo z doslednim in odgovornim delom. SDS elektropeči 2 vprašuje, zakaj se ne uredi zavesa na ASEA peči. Moti jih preprih, SDS elektropeči 3 se pritožuje zaradi stalnega pomanjkaja toplega obroka na popoldanski in nočni izmeni. SDS BBC peč opozarja, da so že večkrat urgirali, vendar pa vprašanje prevelikih kosov vložka na BBC peči še vedno ni odpravljeno. SDS kontiliv 1 meni, da je potrebno poostri tehnološki disciplino, če ne gre drugače tudi s strožimi kaznimi. Pod točko razno so se dotaknili govorice o krajah v Železarni. Menijo, da so o teh dogodkih premalo obveščeni in da bi »lahko z neprimernimi razlagami« vso stvar še poslabšali. Obenem meni, da je treba v Železarni enkrat za vselej razčistiti s privatizacijo. Predlagala je tudi, naj bi sindikat poskrbel za denarno pomoč socialno ogroženim osebam v primeru, da bi prišlo do izplačila zmanjšanih osebnih dohodkov. Tudi SDS kontiliv 2 vidi možnost za izboljšanje stanja v večji tehnološki disciplini. »Opažajo«, pravijo, »da se z materialom in opremo dela sila razširno in neracionalno.« Še posebej jih zanima, kako bo izguba v Železarni in še zlasti v Jeklarni vplivala na osebne dohodke. Tudi ta SDS se ob govoricah o krajah vprašuje, kaj se pravzaprav dogaja v Železarni. »Delavci so mnenja,« piše v zapisniku, »da bi se stvar morala razjasniti in o tem informirati delavce, da ne bi bilo preveč mlatenja slame v prazno in širjenja laži ter drugih spekulacij v zvezi s temi dogodki.« Za večjo tehnološko disciplino in bolj smotno uporabo materiala in opreme se zavzema tudi SDS kontiliv 3. Tudi tu je bilo pod točko razno izpostavljeno vprašanje govorice o krajah in spekulacijah v Železarni. SDS priprava Fe legur sprašuje, zakaj še ni dobila odgovora na vprašanje, če so upravičeni do dodatka zaradi povečane obsega dela zaradi Jeklarne 2. SDS predelava talilniških odpadkov pod razno opozarja, da so naloge in opravila voznika tirnega dvigala preizkušeno vrednotena. Postavljena je bila tudi zahteva, naj se na oglasno desko izobesi lista osebnih dohodkov zaposlenih na PTO. Na sestanku zbora delavcev ponovično gospodarstva so bila pod razno postavljena naslednja vprašanja: kdaj bo za čistilce organiziran družabni večer? Kdaj se bo uredilo rezanje žlebov na elektropeči? Ali je Puc uradno vodja oddelka ponovično gospodarstvo? Predlagano je bilo tudi, naj se delavci, ki imajo odločbe, vrnejo na delovna mesta, ki ustrezajo njihovim odločbam. Člani SDS elektropeč, kontiliv, priprava vložka in legur iz Jeklarne 2 so na skupnem zboru pod točko razno zahtevali, naj se Jeklarna 2 dogradi do konca in preide s sedanjega vročega testiranja (devet mesecev od starta) na poskusno obratovanje. »Vse, kar ne deluje dobro,« pravijo, »naj sektor inženiring reklamira pri dobavitelju in ustrezno zamenja. To je pogoj za nemoteno delo Jeklarne 2.«

Iz OBRATA LIVARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo livarne, modelna mizarna, čistilnica odlitkov ter jeklolarina 1

in 2. Na sestanku SDS vodstvo obrata in modelna mizarna je bilo ocenjeno, naj se glede govorice, ki se širijo po Železarni in zbijajo moralo delavcem, posreduje uradna informacija. Tudi člani SDS jeklolarina 1 zanima, koliko so resnične govorice o odtujevanju sredstev v Železarni Jesenice v privatne sfere in zakaj se ne objavi resnice o teh dogodkih. Zanima jih tudi, zakaj so voznika tovarnjaka, ki je vozil v livarno, po šestnajstih letih vestnega dela kar čez noč dali na razpolago prevozniku Gorenjske. Menijo, da je tak postopek skrajno nehuman. »Človek je vendar vreden toliko,« pravijo, »da se mu vsaj sedem dni prej pove, kakšen je položaj, da si lahko poišče drugo delo.« O tej premostitvi ni bilo obveščeno niti obratovodstvo. Nekateri člani SDS jeklolarne 2, kot piše v zapisniku, ne verjamejo devetmesečnemu poslovnemu poročilu, kajti po njihovem mnenju »papir prenese vse«.

TOZD Okrogli program

Iz OBRATA VALJARNA ŽICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo obrata ter valjarna žice 1, 2, 3 in 4. SDS vodstvo obrata glede poslovanja v devetih mesecih pravi takole: »Za saniranje izgub bi morali v okviru TOZD razpolagati s podrobnimi podatki tudi v poslovnih poročilih, kje so žarišča nastanka prekomernih stroškov, saj se le-ti vodijo zelo podrobno in bi lahko na podlagi stroškovnega pregleda po obratih hitro odkrili ta žarišča.« SDS valjarna žice 1 pripominja, da je poslovno poročilo pomanjkljivo, oziroma da iz njega ni jasno, kako posamezni obrat v TOZD Okrogli program posluje. SDS tudi »zahteva, da se objavi resnica o govoricah, ki se širijo v Železarni Jesenice, še več pa izven nje, in krivice kaznuje ne glede na njihovo funkcijo.« SDS valjarna žice 2 je v zvezi s poslovnim poročilom sprejela naslednje stališče: »V razpravi, ki je sledila in v kateri je sodelovala večina prisotnih delavcev, je bilo dosti govora o nepravilnostih, ki se dogajajo v naši Železarni. Velika večina odgovornosti za nepravilnosti naj bi letela na naše poslovne strukture. Veliko se o tem govori, vendar kakšne uradne informacije o tem ni. S tem pa se izgublja zaupanje vanje! Po razpravi, ki je bila vroča, smo glasovali za predlagano delitev ustvarjenega dohodka. Prav zaradi vseh neuradnih informacij so delavci glasovali proti (prisotnih 30, za nobeden, proti 27, vzdržali 3). Menimo, da se morajo določene stvari pojasniti in poiskati krivice ter jih kaznovati. S tem se bo spet povrnilo zaupanje v naše vodstvo.« SDS valjarna žice 3 v zvezi s poslovnim poročilom pripominja, da »delavci v neposredni proizvodnji niso krivi za take rezultate.« Člani SDS valjarna žice 4 pa »so bili mnenja, naj se prikaže pravi primanjkljaj v pravem TOZD, ne pa v tistih, ki dobro delajo.« Takšno mnenje se je pokazalo tudi v glasovanju. Takole pravijo: »Zato je bil pri glasovanju en član za, 30 pa se jih je vzdržalo.« (se nadaljuje)

Center za samoupravljanje in
informiranje — Božidar Lakota

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

Vtisi z 19. srečanja mladih dopisnikov

S tov. Hribnikovo sva se odpravili v Ljubljano. Ko sva prišli tja, so naju prisrčno sprejeli, pogostili s sendvičem in čajem. Po končanem zajtrku sva se odpravili v dvorano, kjer je imel nagovor Slavko Fras, predsednik Zveze novinarjev. Predstavila se nam je še Ivanka Mali, sekretarka Zveze prijateljev mladine. S tov. Frasem sta podelila nagrade za najboljša šolska glasila v letu 1987. Nagrajena so bila naslednja glasila:

ISKRICE — OŠ France Prešeren iz Kranja
PISANA ŽELVA — I. OŠ iz Celja
STOPINJE MLADOSTI — COŠ Fran Roš iz Celja
VIGRED — OŠ iz Prevalj
Nagradili so jih s pisalnimi stroji. Likovno nagrado je prejela: RAŠICA — OŠ Alojz Kebe iz Ljubljane. Nagrajena je bila z bogato ilustrirano knjigo.
Nagrade za posebne dosežke: JAVOROV LIST — OŠ Jože Lamut — Saša Col
LAŠKA MEGLA — OŠ Peter Kavčič iz Škofje Loke
MATIJEV ROD — OŠ Matija Valjavec iz Preddvora
SOLKANSKA SAPICA — OŠ Solkan.
Nagrajene so bile s knjigo Mladi novinar.

Posebne nagrade sta bili deležni: TRATE — OŠ Cvetko Golar iz Škofje Loke
VIHARNIK — OŠ Veljko Vlahovič iz Titovega Velenja.
Nagrajeni sta bili prav tako s knjigo Mladi novinar.

Pri ocenjevanju glasil so upoštevali predvsem estetski videz in sodobno razmnoževanje. Zaželeno bi bilo, da bi bila glasila tudi likovno popestrjena. Seveda je treba paziti na skladnost risbe s tekstom.

Manca Košir nam je pomagala s svojo knjigo Mladi novinar, sicer pa tudi sodeluje pri urejevanju Pionirskega lista. Podelili so tudi mentorska priznanja — zlate značke za dolgoletno vodenje šolskega časopisa.

V Cankarjevem domu smo si ogledali knjižni sejem, v srednji dvorani pa so se nam predstavili nekateri slovenski avtorji, pisatelji, pesniki, ilustratorji, karikaturni: Božo Kos, Miha Mate, Borut Pečar, Matjaž Šmid, Branko Hoffman, Jože Snoj, Niko Grafenauer in Miran Plohl.

Borut Pečar je narisal karikature spominov iz vojnih dni.

Niko Grafenauer nam je prebral tri pesmi iz zbirke Skrivnosti.

Jože Snoj nam je prebral kratek odlomek iz proze, ki je izšla pri zbirki Zlate knjige.

Miha Mate nam je pripovedoval o Ribnici, ki slavi po suhi robi. Na njen račun se je tudi pošalil.

Nekaj svojih del nam je prebral tudi Branko Hoffman. Za konec je Miran Plohl pokazal nekaj zanimivih čarovnij, ki smo jim z veseljem sledili.

Iz Cankarjevega doma smo šli ponovno v prostore ČGP Delo. Razdelili so nas po skupinah za ogled posameznih uredništev. Ker je našega predstavnika vabilo na srečanje pionirjev dopisnikov uredništvo TV - 15, smo šli tja. Predstavili so se nam uredniki in glavni urednik. Najbolj smo opazovali Živo Drole, ki je urednica strani za mladino. Njej smo postavljali različna vprašanja. Pri odgovorih so ji pomagali tudi njeni prijatelji iz uredništva. Tako smo se dogovorili za nekatere izboljšave mladinske strani. Za popestritev je poskrbel tov. Igor, ki je pripovedoval zanimive dogodivščine iz NOB. Seveda so nas v uredništvu tudi pogostili.

Po razgovoru sva se s tovarišico poslovili in odšli.

Karolina Sovilj,
zgodovinski krožek
OŠ Tone Čufar
Jesenice

Spoznava ura s češkimi športniki — hokejisti

Že od prejšnjega stoletja obstajajo stiki med jeseniško železarno in Češko. Najprej so v Železarno Jesenice prihajali češki obrtniki in mojstri. Druga svetovna vojna je stike začasno prekinila. Ko je po osvoboditvi začel delovati HK Jesenice pod pokroviteljstvom železarne, so se pretrgane vezi začele obnavljati. Sem je prihajalo več čeških trenerjev (Blacha, Pleticha, Černy, Mlchoch, Bubnik), saj je bila že takrat znana češka hokejska šola in kvaliteta hokejske lige.

V jubilejni sezoni 1987/88 je postal trener jeseniških hokejistov Václav Červený, ki je s seboj pripeljal še dva igralca.

Pri predmetu sociologija smo obravnavali temeljne vrstne sestavnosti družbe, statusa in družbene vloge združevalnih in razdruževalnih procesov. Pri osvajanju snovi o praktičnih družbenih razmerjih in procesih je beseda nanesla tudi na sodelovanje čeških igralcev pri HK Jesenice. Zato smo dijakinje predlagale razgovor z njimi. Ta se je uresničil 27. oktobra s pomočjo našega profesorja Aleksandra Klinarja, člana predsedstva HK Jesenice.

Naši gosti so bili: Václav Červený (46) iz Prage, ki trenersko delo opravlja že 14 let, poleg treniranja se ukvarja tudi s tenisom; Milan Figala iz Ostrave, ki je končal srednjo elektrotehnično šolo, najraje igra nogomet in tenis ter posluša zabavno glasbo; Vladimir Macholda, diplomirani ekonomist iz Litvínova je strasten smučar in ljubitelj lepe glasbe.

Svojo hokejsko kariero so začeli približno enako. Že kot otroci so na zaledenelih ribnikih streljali na gol in si nadevali imena znanih, dobrih igralcev hokeja. S sedmimi do osmimi leti so se vključili v pionirski hokejski klub, od tod pa s trdim treniranjem in odrekanjem do prve hokejske lige ČSSR, kjer je vsak od njih odigral več kot 500 tekem (to je približno 12 let naporenega dela). Ekipa v prvenstvu ČSSR so zelo izenačene in do konca prvenstev se ne ve, kdo bo prvak.

V jugoslovanskem hokeju obstajajo velike razlike v kvaliteti med posameznimi klubi, toda v zadnjih letih se te razlike zmanjšujejo. Eden od razlogov je ta, da v večini klubov igrajo tuji igralci. Zato je tudi HK Jesenice navezal stike s Červeným, ki je pristal na sodelovanje in s seboj pripeljal naša dva ostala gosta, katera je poznal kot dobra igralca z državnega prvenstva ČSSR.

Na Jesenicah so jih lepo sprejeli. Dobro se razumejo z ostalimi igralci, predsedstvo HK in pionirji, katere dvakrat na teden trenirajo in s tem skrbijo za podmladek jeseniškega hokeja. Njihov položaj ni ravno lahek, ker je težje naslov braniti kot ga dobiti. Jesenice pričakujejo od »svojih« hokejistov še eno zvezdico, za kar sta potrebni odgovornost in disciplina vseh, ki se ukvarjajo s hokejem, tudi publike, ki z navijanjem bodri svoje ljubimce, kar je za hokejiste zelo pomembno, vendar morajo biti pravični tudi do nasprotnika. Jeseniški hokejisti se ne bojijo no-

benega nasprotnika, kajti to bi bilo za njih slabo. V Kompas Olimpiji in zagrebškem Medveščaku, katerih gladiatorski nastop obsojajo, in ostalih klubih vidijo le trde športne nasprotnike, s katerimi se je treba trdo in pravično boriti.

Dostikrat pride do bojev tudi s sodniki, ki niso dovolj kvalitetni za opravljanje sodniške funkcije, menijo namreč, da soditi ne more tisti, ki se je pravila naučil iz knjig in ni nikoli igral hokeja. Na Češkem je delo sodnikov profesionalno in se po vsaki tekmi ocenjuje. Če njihovo sojenje ni bilo pravilno, za sojenje naslednjih tekem niso imenovani.

V pogovoru smo izvedeli veliko o njihovem težkem športnem življenju, zato smo jim zaželeli čim več uspehov pri osvajanju 24. zvezdice.

Renata Bok

Predavanje z diapozitivi

V torek, 22. decembra, ob 19. uri bo v Centru srednjih šol (ŽIC) predavanje z diapozitivi o plezanju v Sev. Ameriki — Yosemite. Predaval bo alpinist Martin Pavlovčič iz Mojstrane.

Vabljeni!

PRIPRAVLJENOST

JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

(TITO)

Tisti, ki bo streljal prvi, bo umrl drugi, je oprijemljiva resnica vesoljske prihodnosti. Vsako obdobje je imelo svoje čudežno orožje. Spomnimo se samo kamnite sekire v paleolitiku, puščice iz predzgodovinskega obdobja, velikanskih topov iz prve svetovne vojne, zastrašujočih Hitlerjevih V 1 in V 2 — vse do sodobnih jedrskih projektilov. Še nikoli doslej se človeštvo ni oboroževalo tako hitro, kot se oborožuje danes. Zemlja je torej postala premajhna za oboroževalno tekmo, zato ta čedalje bolj prodira v vesolje in na nebesna telesa.

V vojni z jedrskim orožjem je nenaden napad velika skušnjava. Pomemben je trenutek izstrelitve, tedaj je nasprotnik že izgubljen. Čas za odziv se kar najbolj zmanjšuje. Prostor za vojskovanje pa se nesorazmerno širi. V kanski bitki, leta 216 pr.n.št., se je petdeset tisoč Kartaginčev spopadlo s šestinosemdeset tisoči Rimljani na fronti, široki štiri in dolgi tri kilometre.

Borodinska bitka, leta 1812, je potekala med stopetintrideset tisoč Napoleonovih in stodvajset tisoč ruskih vojakov na prostoru šest krat pet kilometrov. Leta 1945 se je v bitki za Berlin bojevalo milijon sovjetskih vojakov proti osemstotisoč Nemcem na bojišču dvestodvajset krat stoosemdeset kilometrov. Sodobna vojna bi se odigrala v neizmernih prostranstvih, ne samo po vsej Zemlji, temveč tudi v vesolju.

V začetku so kot zračno - vesoljski prostor razumeli vsoto atmosfere in vesoljskega prostranstva, globokega najmanj deset premerov Zemljine krogle.

Povedano pogojno ta prostor zajema tri območja: vesolje, ki je blizu Zemlje, bližnje vesolje in daljno vesolje. Vesolje blizu Zemlje je pas okrog Zemlje višine od 60 do 160 kilometrov. Bližnje vesolje je pas, ki je oddaljen od Zemlje od 160 do 500 kilometrov, daljno vesolje pa je pas med 500 in 900 kilometri.

Vesoljska tehnologija v službi vojne

Do leta 1983 je bilo izstreljenih 2.000 vojaških satelitov, to je okrog 75 odstotkov vseh letelih predmetov, odposlanih z Zemlje. Od 70 do 110 satelitov, ki se neprenehoma gibljejo v vesolju, jih je več kot polovica za vojaške namene.

Kiparski krožek na naši šoli

Malo je osnovnih šol, ki bi imele v svojem parku toliko skulptur, kot jih ima blejska. Vse to je delo kiparskega krožka, ki ga že vrsto let vodi tovariš Janez Ravnik. Za vse te umetnine se moramo zahvaliti le njemu.

Vse se je začelo z manjšimi upodobitvami, kot so na primer obrazi. Z velikim trudom jih je oblikoval. Med mladimi člani kiparskega krožka pa je bilo veliko prostovoljcev, ki smo mu z veseljem pomagali. Prav vsi pa smo imeli srečo. Silovit veter je na Pecovci, hribčku, kjer stoji naša šola, podrl nekaj velikih hrastov. Spravili smo jih za šolo, jih začeli obdelovati in kmalu so se na deblu prikazali.

Letos smo se odločili, da bomo postavili več kipov. Poimenovali smo jih Družina. Delo se je začelo že zgodaj spomladi. Skulpturo sestavlja pet kipov: dva velika in trije majhni. Najprej smo se začeli ukvarjati z večjim. Delo je potekalo dokaj hitro in brez težav. Pred postavitvijo smo les zaščitili pred zajedalcem in mrazu. Otvoritev je bila 29. novembra.

Pionirji blejske osnovne šole smo ponosni na skulpture v parku pred našo šolo. Tudi turisti z zanimanjem ogledujejo delo našega kiparskega krožka in mentorja Janeza Ravnika.

Matija Potočnik, 8.b,
OŠ prof. dr. Josipa Plemlja,
Bled

Slavko Tarman

Portreti slovenskih mojstrov fotografije

7

»Smolej je znan zlasti po slikovnem upodabljanju človeka v njegovem delovnem okolju. V tej panogi spada med najbolj individualne specialiste na svetu. V svojih fotografijah upodablja izvirni tip slovenskega naroda, Smolejevo znanje emitira globoka življenjska filozofija, njegova dela nosijo pečat velikega umetnika.«

(EUROPA CAMERA ALMANAC 1951, GENEVE 1951)

»Enako uspele kot črno-bele so tudi Smolejeve barvne fotografije slovenskih planin. Smolej nosi v sebi nekaj raziskovalnega duha ter nekaj pesniške duše, ki je inspirirala celo generacijo mladih talentiranih fotografov. Naučil jih je umetnosti obrti, umetniškega stila, kompozicije, zlatega reza in ustvarjanja vseh efektov nove vizuelne zavesti. Z razvojem je foto kamera v rokah Slavka Smoleja negirala vse akademske formule lastne klasične fotografije ter ustvarila nov oseben lirčno poetični izraz mojstra Smoleja.«

(MODERN PHOTOGRAPHY ALMANAC — 1940, LONDON — NEW YORK 1940)

»Fotomonografija Slavka Smoleja je izšla v slovenščini, angleščini in esperantu. Ta ep o gorenjskem človeku je razdeljen v tri cikle.

Stari Cankarjevi motivi zaživijo v Smolejevi umetniški fotografiji. Zaključek podob v prvem ciklu izzveni kakor odmev Cankarjevega Kurenta. Tudi v zaključnem ciklu je veličina delovnega človeka, ki se je spoprijel z bedo, ki nam jo je zapustila preteklost.

Smolejeva knjiga je po obdelavi in izraznih sredstvih edinstvena. Slovenci smo bogati za knjigo, ki s fotografijami pripoveduje o obdobju, ko smo prelomili s hlapčevsko preteklostjo in si priborili človeka vredno življenje.«

(LJUBLJANSKI DNEVNIK 31. decembra 1955)

»S knjigo takega formata in sestavljene s tako finim čutom in ljubeznijo do narodnoosvobodilne borbe se lahko postavimo pred vsakim tujcem.«

(Dr. prof. Metod Mikuz, univerzitetni profesor v Ljubljani)

»Iskreno čestitam avtorju Smoleju za uspešno monografijo. Presenetil me je posrečen izbor fotografij, posebno pa izredno okusna oprema. Gorenjska ... je najboljša stvar, ki je izšla pri nas po vojni. V knjigo je bilo vloženo mnogo truda in časa. Izvrstna kompozicija — stran za stranjo se kar preliva. To je

slikovna poema, ki ne bo mogla ostati pozabljena.« (Dr. Marjan Breclj)

»Gorenjska ... je knjiga, ki smo nanjo čakali. Smolej je zajel več obdobji. Zajel jih je in povezal kot pravi poet po fotografiji, enakovredno mojstrom besede, ki so povedali, kar niso mogle povedati slike. Slavko Smolej je izbral bogato gradivo in ga uredil tako smotno, da govore fotografije posamezno in v celotni povezavi bolj živo, prepričevalno in monumentalno od slehernega opisa.« (PRIMORSKI DNEVNIK, Trst 21. junija 1955)

Najbolj pomembne nagrade Slavka Smoleja na fotorazstavah doma in v tujini

LUZERN — 1933	Bronasta plaketa
ANTWERPEN — 1933	Bronasta plaketa
ZAGREB — 1934	II. nagrada
WIEN — 1935	Bronasta plaketa
LJUBLJANA — 1935	Srebrna plaketa
SAN FRANCISCO — 1937	I. nagrada CAMERA CRAFT
BOSTON — 1938	I. nagrada AMERICAN PHOTOGRAPHY
OSAKA — 1939	Bronasta plaketa
WIEN — 1939	Srebrna plaketa
MÜNCHEN — 1939	II. nagrada
LUXEMBOURG — 1939	Diploma
NEW YORK — 1940	II. nagrada za color fotografije
BOSTON — 1947	II. nagrada
INSBRUCK — 1948	Srebrna plaketa
RIO DE JANEIRO — 1950	Bronasta plaketa

BEOGRAD — 1953	Zlata plaketa
NEW YORK — 1953	II. nagrada revije POPULAR PHOTOGRAPHY
MARBURG a. d. LAHN — 1953	II. nagrada
KOPENHAGEN — 1954	Bronasta plaketa
NEW YORK — 1956	I. nagrada POPULAR PHOTOGRAPHY
OSAKA — 1956	II. nagrada — Srebrna plaketa
BORDEAUX — 1958	Bronasta plaketa
ZAGREB — 1959	Srebrna plaketa
BEOGRAD — 1960	Nagrada za življenjsko delo Foto zveze Jugoslavije

Častni član mednarodnih organizacij — z umetniškimi fotografijami si je postavil nepozaben spomenik

Za svoje uspehe na mednarodnih salonih umetniške fotografije je Smolej prejel od mednarodne fotografske organizacije FIAP (Federation International de l' Art Photographique) častni naslov — Artist FIAP — mednarodni mojster fotografije. Smolej je bil tudi častni član belgijske CREPSA (Cercle Royal d' Etudes Photographiques et Scientifiques d' Anvers).

Za svoje vrhunske in edinstvene stvaritve je dobil številna priznanja in nagrade na domačih in mednarodnih foto razstavah.

Slavko Smolej je bil gornik, ki se je za vse čase zapisal med nežne in občutka polne obiskovalce in pesnike naših gor.

Mi in svetovna gospodarska kriza

Svet se sooča s hudo gospodarsko krizo, ki se najmočneje kaže prav v krizi proizvodnje jekla. To do neke mere sovpadajo z energetske krizo. Ob vedno dražji nafti je bilo vedno manj denarja za druge potrebe.

Po drugi strani pa je v nekaterih manj razvitih deželah, kot so Mehika, Venezuela, Brazilija, arabske dežele, v Severni in v Južni Koreji, na Kitajskem, hitro rasla proizvodnja jekla. Trg za izvoz masovnih jekel se je hitro krčil, proizvodne kapacitete v ZDA, na Japonskem, v zahodni Evropi in tudi v deželah SEV, kot so Sovjetska zveza, Češkoslovaška, Poljska, Romunija, Bolgarija, pa so bile velikianske. Oglejmo si nekaj števil.

Po drugi svetovni vojni je proizvodnja jekla na svetovnem trgu rasla vse do leta 1974, ko se je ustavila. Višek proizvodnje so dosegli ZDA s 140 mio ton in Japonska s 119 mio ton v letu 1973, osem zahodnoevropskih držav pa s 155 mio ton v letu

1974. Svetovna proizvodnja je znašala 708 mio ton. Ko se je začela jeklarska kriza, je bilo samo v zahodni Evropi v gradnji za 30 mio ton proizvodnih kapacitet. Predvidene proizvodne možnosti za leto 1980 so bile ocenjene za dežele zahodne Evrope na 214 mio ton, svetovna proizvodnja pa na 900 mio ton. Kakšno pa je stanje danes. V razpredelnici je podan pregled za leto 1974 in 1986 za nekatere najbolj pomembne proizvajalce jekla na svetu. Leto 1983 je bilo doslej najhujše krizno leto, letošnje leto pa kaže, bo še hujše.

Pregled proizvodnje jekla za leto 1974 in 1986 in deleži konvertorskega in elektro jekla ter kontinuirno vlitiga jekla:

	v mio ton		procentni delež v letu 1986			
	1974	1986	kislikovo konver-torsko jeklo	elektro jeklo	SM jeklo	kontiliv
ZR Nemčija	53,2	37,1	81,7	18,3	0,0	84,6
Belgija	16,2	9,7	92,9	7,1	0,0	72,4
Francija	27,0	17,9	76,9	23,1	0,0	90,1
Italija	23,8	22,8	48,3	51,7	0,0	83,9
Luksemburg	6,4	3,7	100,0	0,0	0,0	34,6
Nizozemska	5,8	5,2	95,6	4,4	0,0	42,7
Velika Britanija	22,4	14,8	71,7	27,5	0,0	60,5
Danska	0,53	0,63	12,0	100,0	0,0	100,0
Švedska	5,9	4,7	52,3	47,7	0,0	81,9
Avstrija	4,6	4,2	90,7	9,3	0,0	94,6
Jugoslavija	2,8	4,7	39,2	27,5	33,4	53,4
ZDA	135,2	73,7	58,9	37,0	4,1	53,6
Japonska	117,1	98,2	70,3	29,7	0,0	92,7
Severna Koreja	2,9	9,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Južna Koreja	2,3	14,5	65,5	34,5	0,0	71,1
Mehika	5,1	7,1	48,3	39,8	11,9	54,4
Brazilija	7,5	21,2	72,6	24,9	2,5	44,7
SZ	136,2	160,5	34,3	12,5	53,3	14,0
Kitajska	24,0	51,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Češkoslovaška	13,6	15,1	0,0	0,0	0,0	8,3
Poljska	14,5	17,2	44,4	14,9	40,6	8,4
Romunija	8,8	14,3	50,0	20,6	29,4	30,8
Skupaj:	708,7	714,4				

Večina industrijsko razvitih dežel, kar še posebno velja za ZDA in dežele evropske gospodarske skupnosti (EGS) je morala močno zmanjšati proizvodne kapacitete in proizvodnjo. Poglejmo, kako drastično je morala to storiti jeklarska industrija v ZDA. Po podatkih American Iron and Steel Institute je od leta 1980 v ameriški industriji 54 podjetij popolnoma ustavilo proizvodnjo, 14 večjih firm so popolnoma zaprli, 40 firm pa je svoje naprave deloma ali v celoti prodalo drugim družbam. Proizvodne kapacitete so znašale v letu 1986 še 138 mio ton, izkoriščene pa so bile le 63,8 %. Obenem z naraščanjem krize se je večal tudi uvoz jekla v ZDA. Leta 1984 je dosegel rekordno vsoto 23,6 mio ton, kar je odgovarjalo 26,4 % vseh tržnih potreb. Z upoštevanjem tudi indirektnega uvoza, npr. avtomobilov in strojev, so v ZDA v zadnjih treh letih pokrili več kot 34 % vseh potreb po jeklu z uvozom. Med vzroki za takšno stanje je tudi velika zastarelost ameriških jeklarn. Šele z bolj intenzivno gradnjo kontinuirnih naprav in naprav za elektrolitsko pocinkanje se konkurenčnost ameriških proizvajalcev jekla na svetovnem trgu izboljšuje.

Kaj pa zahodna Evropa? Dežele zahodne Evrope so se že na začetku krize znašle pod hudim pritiskom, kaj početi z odvečnimi proizvodnimi kapacitetami, obstoječimi in tistimi v gradnji. Evropska gospodarska skupnost je za svojih 12 držav članic uvedla sistem kvot oziroma dovoljenih maksimalnih količin jekla za vsako državo članico posebej. Zmanjšanja v proizvodnji so bila velika. Največji proizvajalci jekla, kot ZR Nemčija, Francija in Velika Britanija, so bili najmočneje prizadeti. Kriza je dosegla najgloblji nivo leta 1983, ko so v ZRN izdelali le 35,7 mio ton jekla. Število zaposlenih v jeklarski industriji EGS se je od leta 1974 do 1986 zmanjšalo za polovico, to je od 798.000 na 397.000 delavcev.

Jeklarska kriza je bila pravi izziv za tehnološke inovacije. ZR Nemčija je šla kot prva na pot nove tehnološke revolucije v proizvodnji jekla. V vseh SM jeklarnah so ustavili proizvodnjo. V majhnih železarnah, ki jih je bilo precej, so povsem prenehali z delom. Veliki koncerni (Krupp, Thyssen, Mannesmann, Hoese) so kupili še tista samostojna podjetja, ki so še ostala, in si razdelili programe. Koncentracija proizvodnje v velikih podjetjih in specializacija po programih je bila pot k večji konkurenčnosti na svetovnem trgu. Veliki

koncerni danes niso več le proizvajalci jekla, temveč je njihova dejavnost silno široka. Vsakod najprej prodaja znanje preko svojih projektantskih organizacij, potem vključujejo še proizvodnjo opreme, elektroniko, transport in drugo, sama proizvodnja jekla namreč ne prinaša več dohodka. Največje izgube imajo proizvajalci cevi za črpanje nafte in zemeljskega plina (ZDA, Japonska, ZRN — Mannesmann, Velika Britanija, Italija). Vsi so izvažali v Sovjetsko zvezo in na Arabski polotok. Sedaj tudi ti nimajo več denarja.

Uspevajo pa tisti, ki delajo za avtomobilsko industrijo. Lani (1986) so v ZR Nemčiji naredili največ osebnih avtomobilov v vsej stoletni zgodovini avta. Ta ne pozna nobene krize.

V gradnji jeklarn se je že koncem sedemdesetih let pojavil popolnoma nov koncept. Današnje elektrojeklarnice imajo eno samo peč z visoko storilnostjo, tako imenovane super UHP peči, s priključenimi napravami za izvenpečno obdelavo jekla. Danes so to največkrat ponovne peči in naprave za degazacijo, vpihovanje pa je po pravilu kontinuirno, kot edini upravičen način.

Močno so okrepili razvoj. Nenehna so prizadevanja za vedno bolj racionalno proizvodnjo in vedno boljše kvaliteto jekla. Zniževanje porabe električne energije, porabe elektrod, porabe ognjevarnih gradiv so stalne naloge. Razvojne naloge pa niso le s področja primarne proizvodnje, temveč segajo daleč naprej v samo uporabo jekla. Tako npr. proizvajalci nerjavnega jekla raziskujejo trg in načine uporabe nerjavne hladno valjane pločevine. Konkretni primer: prepričati gospodinje, da bodo kupovale nerjavne pomivalna korita in ne iz plastike, ali kako prodati nerjavno jeklo v gradbeništvu in podobno. In drug primer: proizvajalec bele pločevine se ukvarja z razvojem boljših in cenejših konzervnih doz in tako dalje.

Razvoj in marketing sta danes najbolj pomembni področji vsake proizvodnje. Silen napredek v proizvodnji jekla, ki ga doživljamo zadnjih deset let, je potisnil zahodno Evropo z Japonsko vred v tehnološkem oziru daleč pred ostali svet. Človek in njegovo znanje in izkušnje so največje bogastvo, ki ga ima zahodna Evropa. Za vsakim člankom, ki ga lahko preberemo v strokovnem časopisu, je vsaj nekaj doktorjev znanosti.

Pa se še mi pogledajmo v ogledalo. Nič kaj ne moremo biti veseli tega,

kar vidimo. Pustimo, da odhajajo strokovnjaki z visoko in višjo izobrazbo, z znanjem in izkušnjami. Ali nam je kaj mar, kakaj gredo drugim, kakaj gredo nekateri resignirani prezgodaj v pokoj? Zelo slabo skrbimo za naraščajočo, za njihovo nadaljnje šolanje. V Železarni Ravne je skrb za strokovni kader precej boljša. V proizvodnji in razvoju delajo trije doktorji znanosti, pet pa jih je na poti do akademskega naslova.

Prav v sedanjem času, ko je kriza v proizvodnji jekla v zahodni Evropi najhujša in njen vpliv zaradi vse težjega in nestimulativnega izvoza močno čutimo tudi pri nas, nas je prizadela še naša jugoslovanska vsesplošna gospodarska kriza. To iz meseca v mesec krepkeje občutimo v pomankanju naročil za nekatera naša tradicionalna kvaliteta jekla.

Ne moremo delati na zalogo, vsakdo se jih otepa. Le kvaliteto izdelano jeklo in dobavljeno v pravem času se lahko prodaja. Načelo dobaviti »Just in time«, ki zunaj že dolgo velja, uveljavlja tudi naša predelovalna industrija, ki hoče biti konkurenčna. To zahteva od nas novih naporov.

In nazadnje se moramo zavedati, da v Sloveniji izdelamo veliko jekla, kar okrog 430 kg na prebivalca. S to številko smo že na ravni Avstrije ali Zvezne republike Nemčije. Jugoslovansko povprečje je lani znašalo 214 kg, še leta 1983 pa le 125 kg na prebivalca. Struktura proizvodnje slovenskih železarn je takšna, da vsega jekla ne moremo prodati doma. Večino jekla slovenske železarne prodajo na jugoslovanskem trgu, pa tudi izvozimo ga precej. Prav izvoz, bodisi direktni ali indirektni preko predelovalne industrije, pa zahteva od nas samo kvaliteto jeklo. Da se ne delamo takšne kvalitete, kot bi jo morali, nas opominja vedno bolj naraščajoče število reklamacij. Vendar je le za malo reklamacij kriva sama kvaliteta jekla, večina so vzroki še druge.

Kaj v teh hudih časih storiti, kako delati? Mislim, da bi se morali zavedati kar po severnih sosedih. Vlagati v naprave, posodabljanje jih, skrbeti, da bodo dobro vzdrževane. Kot izdelovalci kvalitetnih jekel moramo biti opremljeni za zahteve prihodnosti. Stanje je sedaj precej slabo. Veliko iztrošene opreme imamo, predvsem v valjarnah, ki ne dajejo tistega, kar od njih pričakujemo, pa tudi v stari jeklarni. Če sem pred letom dni v Železarni zapisal za nekatera bogokletno misel, da v Jeklarni 1 potrebujemo ponovno peč, potem ta predlog danes ponovno ponavljam. Menim, da je dolžnost nas metalurgov, da v Železarni, kjer v vodstvu podjetja ni veliko metalurgov, predlagamo, prepričujemo in tudi vztrajamo pri tem, kar menimo, da je pravilno. Samo jeklarji lahko vemo, koliko manj zgrešenih šarž bi imeli, koliko manj izmečka in koliko bolj čistega jekla bi naredili, s koliko večjo zanesljivostjo bi delali, če bi imeli ponovno peč. Pa še doma bi jo lahko naredili. Ponovna peč tudi pomeni zniževanje vseh porab, pomeni racionalizacijo proizvodnje. Če ima danes že večina jeklarn ponovne peči, med drugim tudi na vzhodu Madžarska, Romunija, Poljska, NDR, potem imajo to prav gotovo zaradi potrebe in koristi. Na podoben način sem že pred desetimi ali več leti začel pisati in agitirati za vakuumsko metalurgijo. Danes brez nje ne moremo narediti dobrega jekla.

Poseben pomen je treba dati raziskavam, razvoju in marketingu. Marketing mora biti bolj agresiven, da bo uspešen. Mislim, da znamo še preslabo prodajati to, kar naredimo. Vsaj za nekatera področja to velja. Razvoj na področju visokotrdnih jekel in jekel odpornih proti obrabi nam je lahko za zgled, kako je treba delati. Organizacija posvetovanja o dodajanih materialih v letošnjem poletju tudi spada v ta okvir. Potrebujemo namreč več takih posvetovanj o naših materialih za kupce. Predvsem moramo jeklarji več vedeti o tem, kaj kupci potrebujejo, kakšne lastnosti mora jeklo imeti. Odločitev o tem, kako in kakšno jeklo narediti, je potem lažja. Prav gotovo pa mora biti vsem jeklarjem jasno, da moramo delati še bolj čisto jeklo, bolj kakovostno v vseh ozirih. Naši kupci zahtevajo stalno-enako kakovost brez odstopanj na slabše. To pa je včasih težko ali nemogoče, če se jeklo v ponovni ne greje, kajti ohlaja se in treba ga je pravi čas uliti.

Pa še nekaj besed o Jeklarni 2 in o kvaliteti jekla, ki prihaja od tam. Vedno me kdo sprašuje, kako dela nova jeklarna. Ljudje so v teh kriz-

nih časih zaskrbljeni. Mislijo, da je kriva za našo izgubo le nova jeklarna. Pa ni čisto tako. Vsakomur povem in tako sem tudi zapisal, da Jeklarna 2, kakor novo jeklarno imenujemo, že zelo dobro dela, da je tudi samo jeklo zelo dobro ali, bolje rečeno, vedno boljše kvalitete. Res pa je, da bi morali zgraditi jeklarno že nekaj let prej. In da zagon jeklarne traja pri nas dlje kot na zahodu. Če potrebujejo tam pol leta, da dosežejo jeklarno polno zmogljivost, bo to trajalo pri nas mogoče leto dni. Se vedno nimamo dovolj delavcev na kontinuirno. Ko bomo ustavili še zadnjo martinovko, bo tudi delavcev dovolj. Prav kontinuirno vlivanje je namreč tisti finalni del proizvodnje, kjer zaradi višjih izkoristkov privarčujemo pa tudi kvaliteta jekla je boljše. Vsako šaržo izdelamo na najboljši mogoči način, to je izven peči še na vakuumski napravi, preden jo ulijemo. Delavci, ki tam delajo, si nabirajo izkušnje in iz meseca v mesec delajo bolje.

Rezultati o kvaliteti jekla, ki jih sproti zasledujemo, to dokazujejo. Tudi dovolj dobrih in marljivih ljudi

dela tam, zato zaradi Jeklarne 2 ne bi smeli biti zaskrbljeni.

In za konec še tole. V tej težki gospodarski krizi in še posebno jeklarski krizi ne sme biti mesta za malodušje. Do veljave mora priti strokovnost, inovativnost, podjetnost. Naše proizvodne naprave moramo spraviti v sklad z današnjim stanjem tehnike in jih tako vzdrževati, da bodo kos najvišjim kvalitetskim zahtevam naših kupcev. To je imperativ in vodilo za vse naše delovanje v prihodnje.

Tudi društvo inženirjev in tehnikov moramo aktivirati. Sedaj ni časa za dremanje na preteklih lovorikah. Mislim, da se premalo ljudi zaveda resnosti sedanega položaja. Kdor ve, kako izgleda jeklarska kriza v Nemčiji in Avstriji, ko zapirajo jeklarne in skrajšujejo delovni čas, če ni naročil, ve, kaj lahko doleti tudi nas.

Samo za marljive, vestne in strokovno usposobljene ljudi je med nami dovolj prostora. Tega se mora zavedati vsakdo, ki si hoče služiti kruh na železarskih Jesenicah.

Joža ARH

Za leto 1987 naj ne bi uveljavljali vračila prispevkov

Zakon o celotnem prihodku in dohodku predvideva, da organizacijam združenega dela, ki poslujejo z izgubo, ni treba združevati sredstev za samoupravne interesne skupnosti. Ker naša železarna posluje z izgubo, je izkoristila to zakonsko možnost in naredila zahtevek za vračilo prispevkov za družbene dejavnosti in s področja solidarnosti. Kakšne bodo posledice te odločitve, oziroma kako bi lahko skupaj našli najboljše rešitve za Železarno in družbene dejavnosti, nam je pojasnil Edo Kavčič, predsednik sindikata Železarnice.

Vračilo prispevkov za družbene dejavnosti ni samo strokovno, ampak tudi širše družbeno vprašanje, zato je treba problem skrbno pretehtati tako na strani družbenih dejavnosti kot Železarnice in skupno najti najboljše rešitve. To zahteva veliko razumevanja in sodelovanja, toliko bolj, ker predstavlja delež Železarnice v sredstvih za družbene dejavnosti okrog 80 odstotkov in bi bile posledice za samoupravne interesne skupnosti toliko hujše, če tega denarja ne bo.

Železarji se zavedamo pomena družbenih dejavnosti, vendar je Železarna v tako težkem finančnem položaju, da poizkuša izkoristiti vse možnosti, da bi ga olajšala. Kljub temu pa Železarna išče možnosti, da bi položaj družbenih dejavnosti rešili s kratkoročnimi posojili ali s spremnjanjem programov SIS. Železarna je vedno imela posluh za družbene dejavnosti in bila nosilec njihovega razvoja ter je redno vnaprej plačevala svoj delež, zato je sedaj, ko je v izredno težkem položaju, pričakovala nekoliko več razumevanja samoupravnih interesnih skupnosti. Žal je bil odziv nekaterih interesnih skupnosti žaljiv in pretiran v smislu, da naj sedaj delavci Železarnice svoje otroke šolajo drugje in drugje iščejo zdravstveno varstvo.

Čeprav se s takim izsiljevanjem Železarna ne more strinjati, se železarji zavedamo pomena družbenih dejavnosti in pomena Železarnice za njihovo delovanje, zato na občnih zbiorih osnovnih organizacij sindikata prevladujejo razmišljanja, da za leto 1987 sredstev ne bi jemali nazaj, saj so bili programi interesnih skupnosti dokaj kvalitetno izpeljani. Treba pa je najti skupne dolgoročne rešitve, da v letu 1988 ne bi bilo takšnih problemov.

Železarna se zaveda svoje vloge in deleža pri financiranju družbenih dejavnosti, zato si prizadeva zadržati vsaj doseženi nivo njihovih storitev, vendar bo moral položaj družbenih dejavnosti biti bolj odvisen od položaja gospodarstva in Železarnice.

Odvodnost družbenih dejavnosti od položaja Železarnice naj bi bila bolj vidna tudi pri osebnih dohodkih v družbenih dejavnostih. Sedaj okoliška Železarna prepozno čuti njen težak finančni položaj, zato je negodovanje delavcev Železarnice toliko večje.

K boljšemu finančnemu položaju samoupravnih interesnih skupnosti bi lahko veliko prispevale tudi skupnosti same, ker veliko sredstev oddajamo v druge občine, kjer so prijavljeni naši delavci in občani, storitve zdravstva, šolstva in otroškega varstva pa koristijo pri nas. Samoupravne interesne skupnosti bi morale ta problem podrobneje opredeliti in urediti, da bi se vedelo, kdo združuje sredstva in v kolikšni meri ter za kakšen krog ljudi.

Sindikati Železarnice predvideva, da bo imela Železarna izgubo tudi v letu 1988, zato bo treba programe SIS prilagoditi možnostim Železarnice ter opredeliti posledice takega prilaganja oziroma določiti, katere storitve družbenih dejavnosti bomo najlažje pogrešali.

Desetmilijardna izguba za Železarno pomeni zelo veliko breme, vendar ga bo poskušala zmanjšati predvsem s sanacijo proizvodnje, da bi bila dejavnost samoupravnih interesnih skupnosti vsaj v letošnjem letu neokrnjena.

Lilijana Kos

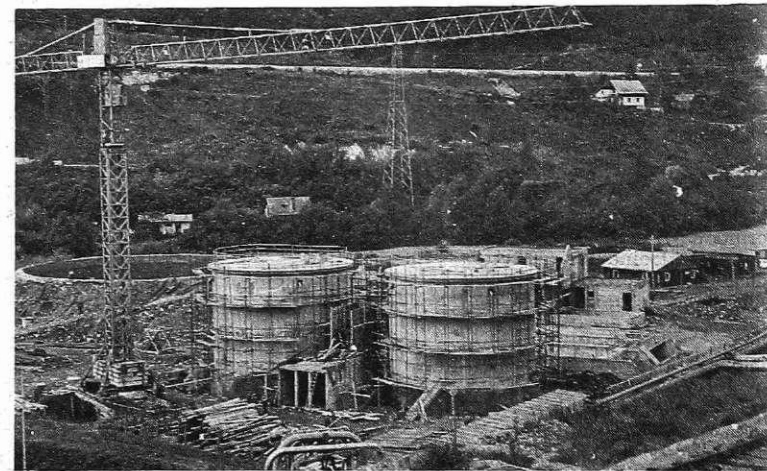
Obvestilo

V petek, 18. decembra, bo ob 14.30 v prostorih restavracije Kazina na Jesenicah letna konferenca osnovne organizacije sindikata TOZD Komerčiala.

Po konferenci bo družabno srečanje.

Na konferenco in družabno srečanje vljudno vabimo vse upokojece.

OO sindikata Komerčiala

Mestna biološko čistilna naprava za komunalne odplake in odplake iz Železarnice (foto: Silvo Kokalj)

Odmev na sekcijko razpravo na mladinskem festivalu v Celju

Sindikat Železarne je prejel zanimivo pismo Franca Vodopivca iz Ljubljane, katerega je poslal tudi na uredništvo Mladine že 19. oktobra z naslovom Udeležencem sekcijke razprave »Ekološke determinante tehnološkega razvoja« na mladinskem festivalu v Celju 26. septembra 1987. Ker je vsebina prispevka še vedno aktualna, ga v celoti objavljamo.

Zelo radikalni predlogi, ki ste jih naslovili na izvršni svet skupščine Slovenije, so me spodbudili, da pripravim ta komentar. Sem iz stroke, zato komentar seveda ne bo čisto objektivni. Zanj sem se odločil, ker se mi zdi, da je razprava o razvoju metalurgije v Sloveniji nekoliko abstraktna; mnogo se govori o ukinjanju, še nikdar pa nisem bral, da bi bilo metalurgiji kaj ponujeno v zameno za opuščene programe. Lep primer je danes Mežica. Med drugim se ukvarjam tudi z jeklom, zato bom obravnaval predvsem tisti del vašega predloga, ki se tiče Jeklarne 2 na Jesenicah. Da bo takoj jasno, jeklarne že tretji mesec daje preko 10.000 ton jekla mesečno in tudi kontinuirno se kar uspešno uvaja ter dosega proizvodnjo nekaj tisoč ton mesečno. Zato ni mogoče reči, da naj se preuči posledice prekinitev gradnje, temveč le posledice prekinitev proizvodnje, vsaj poizkusne. Nimam namena nikogar prepričevati, želim le, da bi javnost vedela, za kaj gre, vi pa bi razumeli, da ima vaš predlog lahko tudi neželjene posledice. Nekoliko mi je nerodno, ker ne znam razpravljati s kolektivnimi organi. Ne vem namreč, na koga naj se obrnem po dokaz, ki vaš predlog podpirajo. Zdi se mi kot da se obračam na nek komite ali skupščino, kjer se sprejemajo sklepi, ni pa odgovornega za njihovo oblikovanje in uresničanje. Dokaz, kam vodi tak način dela, je stanje, v katerem smo. Tudi sam vodim neko koordinacijo, pa se pod sklepe vedno podpisem in nosim posledice podpisa. Sem tiste starosti, ki je doživela krizo železarnstva v Sloveniji v letih med 1965 in 1970, ko je bila carina za uvoženo jeklo nižja od izvozne premije v državah zahodne Evrope, od kod smo jeklo uvažali. V tistih letih smo prav prizadevno hodili v Italijo po gospodinske stroje. Zaradi majhne carinske zaščite je bilo železarnstvo zelo osiromašeno, po vsemu sodeč pa se industrija, ki jeklo uporablja, ni mnogo okoristila.

Dvomim, ali vsi, ki so prebrali vaše predloge, vedo, kaj je jeklo, zato ga bom predstavil na bolj stvaren način. Tovarna avtomobilov v Mariboru in ISKRA porabita vsaka več kot 100.000 ton različnih vrst jekel letno. Gorenje Velenje pa nekaj manj. V pralnih strojih predstavlja jeklo, če ne upoštevamo teže betonske uteži, okoli 80 % teže. V izdelkih Metalne Maribor, Tomosa, Litostroja in Uniorja in še mnogih drugih slovenskih tovarn predstavlja jeklo 80 do 90 % teže. Torej je jeklo zanje osnovni reprodukcijski material. Verjemite mi, da to ne bo plastika, kajti avtomobili se dimenzionirajo glede na trdnost in togost, togost pa je odvisna od elastičnega modula, pri katerem železo zaenkrat še nima konkurence. Ikarar to zanima podrobneje, naj pogleda v zbornik posveta »109 Jahre Automobil«, ki je bil v Feldbachu v ZR Nemčiji preteklo leto. Polovica teže elektromotorjev, ki pogonjajo gospodinske in druge stroje, ki jih najdemo v vsakem gospodinjstvu in delavnici, predstavlja jeklo, ki ga izdeluje prav za ta namen Železarna Jesenice. Verjamem, da sem dovolj utemeljil trditve, da jeklo kot gradiva za industrijo še nekaj časa ne bo mogoče nadomestiti. Tudi če bomo imeli tako strukturo industrije, kot jo imajo danes Zahodni Nemci ali Japonci, bo potrebno jeklo od nekod dobiti. Iz drugih republik ga bo malo, bo pa tudi premalo kvalitetno za industrijo, ki jo želimo razviti. Danes so in v prihodnosti bodo različni deli strojne in elektroindustrije hrbenne industrijske proizvodnje in izvoza v Sloveniji. Ni moja stvar, da razmišljam, od kod bodo vse te panoge dobile jeklo; za to je plačana vlada, ki je tudi odgovorna za svoje odločitve — upam vsaj.

Še o zadevi, ki me skrbi bolj kot jeklarne. V Sloveniji metalurgija ni samo v železarnah in v Tovarni aluminija v Kidričevem, je tudi zelo pomemben del TAM, Litostroja, Tomosa, celo v ISKRI so metalurški proizvodni sklopi. Če želimo, da delovni proces v teh obratih ne bo zaostajal za konkurenco, če želimo, da bodo kovinska gradiva smotno uporabljana tudi drugod, potrebujemo strokovnjake, ki imajo zadostno znanje o kovinskih gradivih. To so na različnih stopnjah znanja metalurški inženirji, tehniki in različni kvalificirani poklici, na primer talilci, kovači itd. Ne oporekam, da imajo tudi drugi poklici neko znanje o kovinskih gradivih. Tudi sam sem poslušal štiri semestre strojnih elementov in štiri semestre elektrotehnike in naredil potrebne izpite. Kljub temu mi ne pride na misel, da bi tekmoval s strojniki in elektrotehniki v znanju, ki je specifično za njihovo stroko.

All round strokovnjaki s splošnim znanjem so le v politiki, zato je stanje tako, kakršno pač je. Vas skrbi denar, ki je vložen v Jeklarne 2 na Jesenicah? Le zakaj, ali je bilo vanjo vloženo več sredstev, kot jih je Ljubljanska banka porabila za odkup menic Agrokomerca še potem, ko so odgovorni v banki vedeli, da tam nekaj ni v redu? Ta sredstva so seveda malenkost, saj denar pripada družbenemu delu, ki bo pokrilo izgubo, ne da bi se delavcem v banki kaj poznalo. To sklepam po tem, da je bilo pred nedavnim vodstvom banke oprano grehov do angelske nedolžnosti. Z demonstrativnim nasprotovanjem obnovi proizvodnje jekla v obsegu, ki je po tonah manjši od proizvodnje v starih obratih, ki jih nova jeklarne nadomestja, odvrčate mladino od tega, da bi si izbrala za življenjski poklic delo v metalurgiji, v vseh stopnjah, od kvalificiranega livarja in kovača do diplomiranega inženirja. Verjemite mi, da je to delo zanimivo, vendar težko in odgovorno. Odvrčanje bo gotovo imelo dolgoročno neželjene posledice ne samo za Železarno Jesenice, temveč tudi za mnoge druge tovarne, ki so v republiških načrtih ocenjene kot nosilci razvoja. Če bo nastala kadrovska vrzel, ne bo mogoče dokazati njene povezave s pozivi na ustavitve, zato tudi ne bo odgovornih. Tudi za sedanje stanje jih ni, odgovornih mislim, pa vendar so mnogi po službeni dolžnosti morali skrbeti, da do njega ne bi prišlo. Nezadostno znanje so skrivali za sklepi različnih komitejev, odborov, svetov itd.

Preseneča me, da predlagate, da se preveri upravičenost nove jeklarne, ki že dela, ne predlagate pa ukinitve stare martinarne, ki sicer proizvaja več jekla kot nova jeklarne, vendar za vsako tono jekla porabi trikrat več energije. Tudi emisij v martinarni ni mogoče gospodarno obvladati. Torej, če nekoliko karikiram, naj se proizvaja drago jeklo v težkih delovnih pogojih ob nesprejemljivi obremenitvi okolja in ta proizvodnja naj odplačuje novo jeklarne, ki je bolj racionalna in so v njej problemi okolja obvladani. Lepa pomoč tistim železarjem, ki s težavo utirajo pot mnenju, da bo mogoče z novo jeklarne več zaslužiti pri manjši proizvodnji v tonah in v boljših delovnih pogojih. Če sem vaš poziv razumel narobe, prosim, da ne zamerite, navajen sem brati tekste tako, kot so zapisani in ne razumem vsebine in namenov, ki niso natančno oblikovani.

V tisku pogosto beremo komentarje, kako proizvodnja jekla v nekaterih državah stagnira in celo pada, vendar še nisem našel na pojasnilo, da sta k stagnaciji tonaže pripomogla tudi dva velika tehnološka dosežka v jeklarstvu, katerih uveljavitev je pospešila energetska kriza. Eden je dejstvo, da se je izkoristek pri proizvodnji jekla dvignil s 75 — 80 % na 88 — 92 %. To pomeni, da iz vsake tone staljenega jekla dobimo 900 kg proizvodov, pred desetimi ali petnajstimi leti pa le 780 kg. Danes je poprečna trdnost jekla za konstrukcije skoraj dvakrat večja kot pred 20 leti. To lahko dokazem z enostavnim primerom. Metalna Maribor začneja uporabljati jekla s trdnostjo nad 100 kg/kvadratmm za izdelavo različne opreme za izvoz. Pred dvajsetimi leti bi jo izdelali iz jekla s trdnostjo največ 60 kg/kvadratmm. Prednosti novega materiala so očitne, oprema bo pri enaki trdnosti lažja, manj bo stroškov s prevozom in montažo, manj se bo porabil varilnega materiala in še drugo. To novo

vrsto jekla osvajajo železarji na Jesenicah. Z najvišjo kvaliteto, druge izvoz pač noče, ga je mogoče izdelati le v elektrojeklarne, predvsem v novi. Seveda lahko jeklo Metalna kupi v Nemčiji ali na Japonskem; končno tudi naročniki opremo lahko kupijo tam, ne pri nas.

Mislím, da bo vam in drugim bralcem jasno, da se pomen jekla kot konstrukcijskega gradiva ni zmanjšal v tolikšni meri, kot bi lahko na prvi pogled sklepali iz številok o proizvodnji v tonah. Zaradi dražje energije se je zmanjšala količina jekla, ne pa njegov pomen kot gradiva. Zakaj bi se, saj je jeklo gradivo, ki je po energetski lestvici zelo racionalno. V članku »Some aspects of metallurgy, past, present and future« (W.O. Alexander: Metals and Materials nov. 1981, stran 57) najdemo različne materiale razvrščene po energiji v kWh, potrebni za MN trdnosti: steklo 83, les 26 do 55, jeklo za strojne dele 125, aluminijeve zlitine 420 do 711, titan 920, nylon 595, PVC 795 in polietilen 1.555. Kakorkoli gledam, ni mnogo verjetnosti, da bo plastika nadomestila jeklo. Razmerja so seveda drugačna, če se izračuna energija na enoto teže, vendar vsakdo ve, da je precej razlike v trdnosti med nitkama iz nylona in iz jekla, ki sta debeli po 1 mm.

Še nekaj o predlogu, da se preveri posledice ustavitve termoelektrarne v Šoštanj. Ni potrebno, da je človek velik strokovnjak, da pričakuje v tem primeru pomanjkanje energije za razsvetljavo, za pogon črpalke centralne kurjave in za pogon preštevilih elektromotorjev po tovarnah in hišah. Mnogo razumneje bi se mi zdelo, dobili pa bi tudi mnogo več podpore, če bi od izvršnega sveta zahtevali, da v razumnem roku, recimo v treh do petih letih poskrbi, da iz dimnikov termoelektrarne ne bodo več uhajali plini, zastrupljeni z žveplavi oksidi. Kako to, da je ušla vaši pozornosti termoelektrarna Trbovlje — tudi iz njenega dimnika, četudi je rekordno visok, uhajajo podobni plini kot v Šoštanju. Veljalo bi tudi upoštevati, da elektrarni ni mogoče ustavljati vsak dan kot avtomobil, da mora zato neko uporabljati tudi nočno energijo. Če je ne bo nihče uporabljal, bo seveda dražja tudi podnevi. Ponekod v razvitih državah iz dimnikov termoelektrarne ne uhajajo več žveplavi plini. Prepričan sem, da ni Slovenca, ki ni pripravljen plačati za elektriko nekoliko več, če se bo to doseglo.

Če bom dosegel, da bodo vaša razmišljanja o prihodnosti nekoliko drugačna od razmišljanj tistih, ki jo krojijo, kot da so naše kadrovske in materialne možnosti enake kot v ZR Nemčiji ali na Japonskem, bom vesel, ker bom vedel, da trud ni bil zaman. Hotel sem povedati, kar pove ta primerjava: slovenski kmet ne more tekmovali s ceno pridelane hrane z ameriškim farmarjem, ki ima stokrat več zemlje, ali z nemškim kmetom, ki ima nekajkrat večje posestvo, zraven pa še veliko podporo svoje vlade.

Mladi ste upravičeno zaskrbljeni za svojo prihodnost, dosežki moje generacije vam ne dajejo mnogo upanja, da bo boljše od sedanjosti. Železarji so zato malo krivi, tudi Jeklarne 2 na Jesenicah ne bo uničila razvojnih možnosti Slovenije. Ni ji uspelo uničiti niti »spoznanja« iz pred desetih let, da je zaradi nafte krize proizvodnja avtomobilov obsojena na propad. Zaradi tega danes IMV dela 40.000 »katrc« in ne 100.000 sodobnejših vozil. Zakaj enkrat ne povprašate tistih politikov, ki so tedaj prišli v javnost z velikim odkritjem, da zaradi energetske krize proizvodnja avtomobilov nima prihodnosti in časnika, ki so ga glasno zagovarjali, kaj mislijo o tem danes. Mogoče danes eni in drugi »pitajo« druge s podobnimi kratkoživimi idejami o tem, katera proizvodnja nima prihodnosti. Mogoče imajo danes predloge o tem, kam naj vložimo sredstva in kaj naj delamo, da bo, za vse dovolj dobro plačanega dela in da bomo vsi resnično bogatejši, ne pa bogati samo zato, ker zelo moderno proizvodnjo skrivamo za carinsko ograjo.

Od prihodnosti ni mogoče pričakovati mnogo, lepo pa bi bilo, če bi si mlad inženir, začetnik s petmesečno plačo, kupil Golfa. Jaz sem imel tako plačo, ko sem bil štazist v Franciji leta 1961 in od tedaj nikdar več, pa sem vedno delal in upal. To delam še danes.

Novice iz sindikalnih organizacij

PLAVŽ — TOZD TALILNICE

Člani osnovne organizacije sindikata obrata Plavž so imeli svoj zadnji občni zbor 18. novembra.

V poročilu o delovanju osnovne organizacije je njen predsednik navedel, da je bilo po ustavitvi plavža št. 2 v maju 1987 delovanje izvršnega odbora moteno, saj so člani odhajali v druge obrate. S prvim decembrom pa odhaja v druge obrate Železarne še preostalih 114 delavcev, ki so dolga leta delali skupaj v težkih delovnih pogojih. Plavžarji se zavedajo, da gre razvoj naprej, niso pa zadovoljni s postopkom prekadrovanja. Bojijo se, da se bo po ustavitvi zadnjega plavža začelo prisilno premeščanje brez možnosti usklajevanja želja in brez dogovarjanja. Prepričani so, da zaslužijo vsaj korekten odnos, saj niso oni krivi, da se obrat ukinja.

Predsednik konference sindikata Železarne je menil, da je do marsikatega nesporazuma prišlo zaradi preslake obveščenosti delavcev. Zagotovil jim je, da je vsem delavcem zagotovljeno korektno obravnavanje njihovih problemov, saj si to zaradi minulega dela zaslužijo.

Čeprav so na tem obnem zboru sprejeli sklep o prenehanju delovanja osnovne organizacije sindikata obrata Plavž, bodo vsi delavci v novih okoljih imeli enake pravice in obveznosti. V obdobju prerazporejanja pa se lahko ob vseh problemih obrnejo na sindikat TOZD Talilnice ali konferenco sindikata Železarne.

Obdarili so tudi osem sodelavcev, ki so se letos upokojili in zadolžili sodelavca Ličofa in Kavčiča, da skrbita, da se bodo stari plavžarji srečevali vsako leto. Bivšega vodjo svoje obrate so zadolžili za čimprejšnje arhiviranje in dokumentiranje stvari iz obrata Plavž.

VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL — TOZD PLOŠČATI PROGRAM

Na petnajsti redni seji, ki je bila 12. in 19. novembra, so člani osnovne organizacije sindikata obrata Valjarne bluming-štekel obravnavali poslovno poročilo za devet mesecev in opozorili na naslednje stvari:

— Za slab izplen niso krive samo njihove napake, saj kljub slabemu stanju naprav izplen še kar nekako dosegajo v načrtovanih mejah (na blumingu ga dosegajo, na šteklju ne), temveč tudi slabo vzdrževanje.

— Stroški izplačil tujim firmam in privatnikom so občutno previsoki in vprašanje je, če je bila tudi korist od njihovega dela tako velika. Pregledati bi bilo potrebno, če teh del ne bi lahko s prerazporeditvami opravili delavci sami, če bi jih podobno ekstremno visoko nagradili.

— Zmanjšati morajo zaloge, ki izredno povečujejo stroške. Menijo, da so za to odgovorni vodilni v obratu, še posebej vodja obrata. Vodilni delavci so v ključnih trenutkih tudi premalo odločni in se prehitro zadovoljijo z odgovorom nekoga tretjega, premalo pa se poglobijo in raziščejo določeno zadevo.

— Poostriiti je potrebno kontrolo OTK, ker je včasih slab le en kos, odklonjena pa je cela šarža (to velja predvsem za reklamacije iz HVB). Prav bi bilo, da bi odgovorni za to področje (tehnologi, vodje proizvodnje, oddelkov) bili sami prisotni pri pregledu reklamiranega blaga, ne pa da upoštevajo vse reklamacije in samo podpišejo zapisnik.

— Preveč imajo na zalogi tudi različnega materiala, ki ga ne potrebujejo in zanj ni niti naročil. Radi bi spoznali krivca za ta naročila.

Občni zbor osnovne organizacije bodo imeli v sredo, 23. decembra. Nanj so povabili vse delavce s svojci

in upokojece. Predlagali so tudi kandidate za nov izvršni odbor. Izbrali so take, ki so pripravljeni delati.

Osmim bolnim sodelavcem, ki nimajo niti 150 tisoč din osebnih dohodkov, so izplačali razliko do te vsote. Rdečemu križu so nakazali 5.000 din, za praznovanje dedka Mraza pa ne nameravajo še enkrat dati denarja, saj je že nakazan iz sklada skupne porabe.

HLADNA VALJARNA BELA — TOZD PLOŠČATI PROGRAM

Na trinajsti seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata obrata Hladna valjarne Bela, ki je bila 26. novembra, so se dogovorili, da bodo občni zbor sklicali v soboto, 12. decembra, v hotelu Pošta. Predlagali so tudi člane organov zbora in se dogovorili, da novega predsednika izvršnega odbora izberejo SDS iz oddelka valjarne, zmanjšali pa bi naj tudi število članov izvršnega odbora (iz oddelka adjustaja naj bi bili samo trije člani). Pripravili so tudi predlog dnevnega reda občnega zbora. Vodjo lužilnice so zadolžili, da se pogovori s sodelavcem, ki se je pritožil, in o tem poroča na prvi seji novega izvršnega odbora.

VRATNI PODBOJI — TOZD PLOŠČATI PROGRAM

Dvanajsta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata obrata Vratni podboji je bila v sredo, 9. decembra. Občni zbor bo 18. decembra.

Ker se z novim letom obrata Profilarna in Vratni podboji združita, bodo oblikovali nov izvršni odbor osnovne organizacije obrata Predelava valjanih trakov z devetimi člani (štirje iz obrata Vratni podboji, pet iz obrata Profilarna). Štirim sodelavcem so dodelili denarne pomoči.

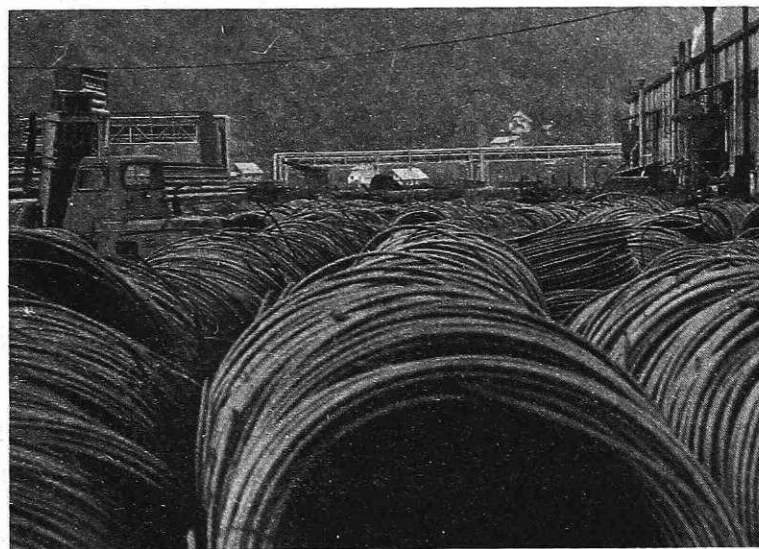
ŽIČARNA — TOZD OKROGLI PROGRAM

Seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata obrata Žičarna je bila 20. novembra. Obravnavali so devetmesečno poslovno poročilo in se strinjali z načinom obveščanja SDS. Med ostalimi težavami je v Žičarni najbolj pereč problem naročil.

Oblikovali so predlog za nov izvršni odbor, ki bi ga naj potrdil občni zbor 5. decembra. Povišali so tudi denarne pomoči in nagrade za udeležbo na športnih tekmovanjih. K ceni vstopnice za kulturne prireditve bodo prispevali 25 %. Pojasnilo glede prilaganja družbene imovine bodo delavci dobili, ko bo pripravljena uradna informacija in zbrani podatki.

Na obnem zboru osnovne organizacije 5. decembra so izvolili nov izvršni odbor, ki ga bo vodil Martin Komac, in nov nadzorni odbor.

V razpravi je bila izražena bojazn o doseganju oziroma izpolnjevanju načrtovane proizvodnje v prihodnjem letu tudi zaradi zelo nizkih osebnih dohodkov. Menili so tudi, da z različnimi protinflacijskimi ukrepi obratom in delovnim organizacijam ostaja vse manj sredstev za nujna vlaganja v posodobitev in osvajanje novih tehnologij, kar bi edino omogočilo izhod iz krize. Vsi žičarji pa bodo morali spoznati, da samo posodabljanje ni dovolj, če ne bodo njihovi izdelki narejeni kvalitetno in v rokih, kot jih zahtevajo kupci. To pa ni tako težka naloga, da je ne bi bili sposobni izpolniti.

Skladišče žice (foto: Silvo Kokalj)

Zadnje letošnje seje skupščin občinskih SIS

Običajnim dnevnim redom skupščin občinskih SIS ob koncu leta se je letos pridružila še problematika ob uveljavljanju obračunskih zakonov, ker ima v jeseniški občini letos precej organizacij združenega dela izgubo. Zato delegacije in delegate čaka naporno in odgovorno delo pri oblikovanju in sprejemanju stališč do obravnavane problematike ter pri usklajevanju materialnih (ne)možnosti s potrebami. Del te problematike je bil prikazan že v Železarni 26. novembra (prispevek Vračilo vplačanih prispevkov SIS zaradi izgube v devetih mesecih), informacijo o ostalem gradivu pa objavljamo danes.

Skupnost socialnega skrbstva

Delegati skupščine Skupnosti socialnega skrbstva Jesenice bodo obravnavali poleg poročil organov skupščine tudi izhodišča programa dela za leto 1987.

Ocenjene materialne možnosti uresničevanja programov socialnega skrbstva in visoka rast življenjskih stroškov bodo usmerjale prizadevanja socialnega skrbstva pri reševanju zaostrenih materialnih problemov nekaterih skupin občanov in pri zagotavljanju ustreznega položaja izvajalcev socialnega skrbstva. Potrebna bo zaostrejen odgovornosti in povečanje aktivnosti tako uporabnikov kot izvajalcev, OZD, družbenih organizacij in krajevnih skupnosti pri sprejemanju odločitev, ki vplivajo na področje socialne politike. Padec življenjskega standarda povečuje število uporabnikov socialnoskrbstenih storitev, zato na področju socialnega skrbstva ne moremo pristajati na linearno omejevanje sredstev.

Kako bomo v letu 1988 lahko kvalitetno realizirali s SaS o temeljnih planov in SaS o svobodni menjavi dela dogovorjene naloge, je odvisno od zavesti, koliko nam pomeni družbena skrb za starejše občane, otroke, prizadete v telesnem in duševnem razvoju in rejence. Koliko nam pomeni družbena skrb za občane, ki so zaradi objektivnih vzrokov na robu življenjske eksistence, varstvo družine, otrok in odraslih oseb v kriznih situacijah in ne nazadnje, koliko nam pomeni že doseženi kvalitetni razvoj svetovne in preventivne dejavnosti na področju socialnega dela.

Večje spremembe oziroma zahteve po spremembah sistema solidarnosti so bile na ravni republike zavrnjene z razlogi, da smo se za tak sistem dogovorili in da je avtomatično prenakazovanje sredstev v ta namen družbeno opravičljivo.

Zvezni zakon o omejevanju sredstev skupne porabe je povzročil veliko težav pri združevanju sredstev, predvidevamo pa, da se bodo omejevalne možnosti za skupno porabo nadaljevale tudi v naslednjih letih.

Ce pri spremembah SaS o usklajevanju planov na področju socialnega skrbstva republiške skupnosti ne bodo upoštevali predloga, da se avtomatično prenakazovanje sredstev solidarnosti ukine, predlagamo, da skupnost socialnega skrbstva Jesenice odstopi od omenjenega sporazuma.

Skupnost otroškega varstva

Ker na področju družbenega varstva otrok v jeseniški občini že od leta 1985 sprejemamo ukrepe racionalizacije dela v programu redne dejavnosti in ker na področju redne dejavnosti ni več kaj storiti, kar ne bi bilo v škodo naših otrok, bo v sedanjem položaju in ob nič boljših obetih za naprej treba poseči v program družbenih pomoči.

Delegati skupščine - Skupnosti otroškega varstva Jesenice se bodo na seji skupščine morali soočiti z dejstvom, da ob vseh interventnih posegih in omejevanju sredstev skupne porabe ter ob realnih možnostih gospodarstva jeseniške občine programov, dogovorjenih s SaS o temeljnih plana, ne bo mogoče realizirati v takem obsegu, ker enostavno ne bo denarja.

Zato bodo največ pozornosti namenili predlaganim izhodiščem za leto 1988, in sicer:

1. Na področju družbenih pomoči otrokom oblikovati sistem, ki bo upošteval predvsem stroške za vzdrževanje otrok s stalnim prebivališčem v občini (domicilno varstvo) in diferencirati družbeni prispevek otrokom v skladu s pogoji življenja in dela v okolju, v katerem otrok živi.
2. Korekcijo standardov in normativov sprejeti le v tistih primerih, ko ne bodo vplivali na doseženo kvaliteto v dejavnosti.
3. Vztrajati pri usklajevanju osebnih dohodkov delavcev v dejavnosti z osebnimi dohodki delavcev v gospodarstvu.

4. Dosledno valorizirati prispevek staršev za vzgojno-varstvene storitve v skladu z nominalno rastjo osebnih dohodkov.

5. Preprečiti linearno omejevanje sredstev za dejavnost otroškega varstva.

6. Po hitrem postopku vzpostaviti ločeno prispevno stopnjo za porodniški dopust.

Kultura v letu 1988?

Že v prejšnjih letih se kulturi v jeseniški občini ni godilo dobro, v letu 1988 pa se obetajo še slabši časi.

Že letos smo imeli težave pri pokrivanju stroškov začrtanega programa, ki je bil že tako okrnjen, še mnogo bolj pa bo v prihodnjem letu, ko se bo spremenil vir financiranja kulturne skupnosti. Težave bodo nastale pri zagotavljanju rednih akontacij ustanovam, kjer so profesionalno zaposleni, še večje pa bodo pri pokrivanju ostalega programa: amaterska dejavnost, spomeniško varstvene akcije in ostale obveznosti po samoupravnem sporazumu. Z gotovostjo lahko predvidevamo, da bo kulturna dejavnost v jeseniški občini ne le stagnirala, celo nazadovala bo, kajti vsakršna ljubiteljska dejavnost zahteva sredstva za materialne stroške. Ali pa bodo kulturni ljubitelji veliko več kot doslej sami pokrivali stroške, ki nujno nastajajo pri pripravljanju kakršnekoli kulturne prireditve?

Redno vzdrževanje in obnova kulturnih spomenikov bosta zastali in nastajala bo lahko vedno večja kulturna škoda, saj bomo znanecem zapuščali slabo dediščino oziroma kulturni spomeniki bodo še naprej propadali.

Poleg tega smo v letu 1988 dolžni začeti odplačevati sprejete obveznosti - anuitete za prireditveni center, kar pa bo kljub vsemu prioriteta glede na visoke obresti, ki se bodo v primeru neodplačevanja rednih anuitet skokovito povečale.

Kako naprej, to je zdaj vprašanje! Odgovor pa leži predvsem v našem delu, in tem, koliko bomo ustvarili, da bomo lahko delili in porabili. Ne le za kulturo, ki je sestavni del našega življenja, tudi za druga področja, kjer profesionalno (da bi imeli tudi formalno večjo moč) ni veliko zaposlenih, toda delo, ki ga opravljajo, je prav tako družbeno dragoceno.

Skupnost za zaposlovanje

Rebalans finančnega načrta skupnosti za zaposlovanje občine Jesenice za leto 1987 je izdelan v skladu z izhodišči komiteja za družbeno planiranje SRS ter z usklajevanjem sredstev skupne porabe v posamezni občini (rast materialnih stroškov in amortizacije 124 %, bruto osebnih dohodkov 116,5 % ter najvišja dovoljena rast prispevne stopnje za skupnost za zaposlovanje 117 %). Pri sredstvih za izvajanje programskih nalog so upoštevali dejanske potrebe v okviru skupno razpoložljivih sredstev. V jeseniški občini je predvideno še vračilo sredstev, ki jih je ob devetmesednem periodičnem obračunu posodila občinska skupnost za zaposlovanje Kranj. Na teh osnovah naj bi bilo letos v jeseniški skupnosti za zaposlovanje dobrih 134 milijonov dinarjev vseh prihodkov in odhodkov.

Program dela skupnosti za zaposlovanje ter njene strokovne službe v prihodnjem letu bo v javni razpravi do konca januarja. Ker se bodo prihodnje leto po vsej verjetnosti bistveno skrčile možnosti zaposlovanja ter povečali ekonomski in tehnološki presežki delavcev, se bo morala dejavnost strokovne službe SIS nujno vsaj delno preusmeriti v reševanje teh zadev. Poleg tega pa so v primerjavi z dosedanjimi letnimi plani predvidene še naslednje nove naloge:

- odkrivanje latentne brezposelnosti,
- analiziranje posebno nadarjenih študentov,
- delovanje strokovne službe bo treba prilagoditi spremenjeni zakonodaji, predvsem zakonu o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti ipd.

Izvajanje teh nalog bo seveda odvisno od sredstev, predvidenih s finančnim načrtom za leto 1988, vendar bo treba pri tem od 1. januarja 1988 upoštevati precej spremenjen način financiranja nalog te in ostalih samoupravnih interesnih skupnosti. Del sredstev skupnosti za zaposlovanje se bo zbiral pri Zvezi skupnosti za zaposlovanje Slovenije. S sredstvi, zbranimi preko občinske prispevne stopnje, se bodo zbirala sredstva za naslednje zadeve: poklicno usmerjanje, nadomestila delovni skupnosti za opravljeno delo in za prispevke, ki bremenijo osebni dohodek, nagrade funkcionarjem, materialni stroški in amortizacija, sklad skupne porabe delovne skupnosti ter obveznosti po sprejetih samoupravnih sporazumih. Tako naj bi prihodnje leto za realizacijo nalog občinske skupnosti za zaposlovanje Jesenice zbrali nekaj nad 91 milijonov dinarjev.

Spremembe osnov in virov za združevanje sredstev skupne porabe (skladno z obračunskim zakonom) posegajo namreč tudi na področje skupnosti za zaposlovanje. Iz bruto osebnih dohodkov se lahko združujejo le sredstva, ki imajo značaj socialnih prejemkov. Vsa ostala sredstva se lahko združujejo iz ostanka dohodka. Skladno z zakonom o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti bomo po novem letu sredstva za nadomestila za čas brezposelnosti, za zaposlovanje invalidov ter za pripravo na zaposlitev združevali po enotni stopnji za vso Slovenijo (pri Zvezni skupnosti za zaposlovanje SRS), vso dejavnost v zvezi s temi nalogami pa bodo še naprej opravljali v občinskih skupnostih za zaposlovanje. Zaradi vsega tega je treba ustrezno spremeniti in dopolniti samoupravni sporazum o temeljnih plana občinske skupnosti za zaposlovanje za obdobje 1988-1990 (sprejet 1986. leta). Ker ne gre za drugačne finančne obveznosti, kot so bile določene s samoupravnim sporazumom 1986. leta, temveč le za različni nivo zbiranja sredstev (iz dohodka za občinski program in iz bruto osebnega dohodka za vzajemni program) ter za usklajevanje virov in osnov financiranja z zakonskimi določili, je predlagano, da skupščina občinske skupnosti za zaposlovanje sprejme osnutek sprememb in dopolnitev tega samoupravnega sporazuma ter ga posreduje v enomesečno javno razpravo.

Telesnokulturna skupnost

Skupščina Telesnokulturne skupnosti Jesenice bo največ pozornosti namenila valorizaciji finančnega načrta za leto 1987, financiranju oziroma izhodiščem za leto 1988 ter osnutku solidarnostnega programa Telesnokulturne skupnosti SR Slovenije.

Telesnokulturna skupnost Jesenice bo morala svoj finančni načrt za leto 1988 bistveno krčiti, in to predvsem pri vzdrževanju športnih objektov, zaradi izpada sredstev iz Sas s komunalno skupnostjo v višini okoli 30.000.000 din. Sredstva iz Sas s komunalno skupnostjo se zbira predvsem za vzdrževanje športnih objektov in površin. Do izpada teh sredstev je prišlo predvsem zaradi vračila sredstev komunalne skupnosti Jesenice organizacijam združenega dela, ki poslujejo z izgubo.

Zelo veliko pozornosti bo Telesnokulturna skupnost Jesenice namenila izhodiščem telesnokulturne skupnosti za leto 1988 glede na nov obračunski sistem in gospodarski položaj v občini. S 1. januarjem 1988 se spreminja vir financiranja telesne kulture, in sicer iz sedanjega BOD na dohodek v odvisnosti od velikosti ustvarjenega dohodka, kar pomeni, da je vir dejansko ostanek dohodka. Ta določba predstavlja za telesno kulturo izredno nezaneseljiv vir, ki pomeni zmanjšanje sredstev za telesno kulturo že v osnovi, po drugi strani pa bo potrebno organizacijam združenega dela, ki bodo vplačale akontacije prispevkov na podlagi planiranega dohodka, po vsakem tromesečju, ko bo znan dejanski dohodek, prispevke poračunati.

Spremenjeni vir financiranja pomeni za jeseniški šport v letu 1988 izjemno težak položaj, saj smo med tistimi občinami v Sloveniji, ki imajo najtežji gospodarski položaj (velika izguba v Železarni).

Po projekcijah, ki jih je opravil Zavod za družbeno planiranje v SR Sloveniji, bi po novem zakonu v letu 1988 za telesno kulturo v jeseniški

Seje skupščin samoupravnih interesnih skupnosti

I. SIS za otroško varstvo v četrtek, 17. decembra, ob 12. uri v spodnjih prostorih Kazine.

SIS za socialno skrbstvo v ponedeljek, 21. decembra, ob 12. uri v spodnjih prostorih Kazine.

SIS za kulturo v torek, 22. decembra, ob 12. uri v spodnjih prostorih Kazine.

SIS za zaposlovanje v torek, 22. decembra, ob 12. uri v sejni sobi Sob Jesenice.

SIS za telesno kulturo v sredo, 23. decembra, ob 12. uri v spodnjih prostorih Kazine.

SIS za izobraževanje v sredo, 23. decembra, ob 16. uri v osnovni sobi Prežihov Voranc.

II.

SIS za socialno varstvo v petek, 18. decembra, ob 12. uri v spodnjih prostorih Kazine.

III.

SIS za ceste v torek, 22. decembra, ob 17. uri v sejni sobi Sob Jesenice.

IV.

SIS za pospeševanje proizvodnje hrane in zagotavljanje osnovne preskrbe v sredo, 23. decembra, ob 12. uri v konferenčni dvorani Skupščine občine Jesenice.

Za samoupravne interesne skupnosti pod točko I. v Železarni od oktobra dalje ne oblikujemo več konferenc delegacij na nivoju Železarne, pač pa delegacije v TOZD oz. DSSS neposredno delegirajo po enega delegata na sejo skupščine vsake SIS. Za SIS za soc. varstvo (II.) nimamo delegacij, za SIS za ceste (III.) se morajo v Železarni sestati delegacije za SIS materialne proizvodnje v TOZD in DSSS, za SIS za pospeševanje proizvodnje hrane (IV.) pa se bo sestala skupna delegacija na ravni Železarne v ponedeljek, 21. decembra, ob 13. uri v sejni sobi samoupravljalcev.

CSI

občini združili 40 % realno manj sredstev kot doslej. Da bi tako načrtovani izpad sredstev vsaj delno pokrili, je Telesnokulturna skupnost Slovenije v Skladu z navodili Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje izračunala nove prispevne stopnje po občinah. Prispevna stopnja za Telesnokulturno skupnost občine Jesenice naj bi znašala od 1. januarja 1988 dalje 0,72 %.

Vse to nam narekuje, da bomo morali v letu 1988 pri sprejemanju svojih planov v telesnokulturnih organizacijah dobro opredeliti, kaj je tisto najnujnejše, kar bo potrebno financirati v letu 1988 s sredstvi Telesnokulturne skupnosti.

Ker je novi vir financiranja telesne kulture izredno nezaneseljiv in pomeni bistveno zmanjšanje sredstev predvsem v tistih občinah, kjer je položaj gospodarstva izredno težak, je Telesnokulturna skupnost Slovenije pripravila osnutek solidarnostnega programa in sistem financiranja tega programa.

Minimalni zagotovljeni program (program solidarnosti) je dejavnost, športa mladim in to množični del. Minimalni zagotovljeni program predstavlja redna vadba, ki je potrebna za preverjanje in pridobitev športnih značk vseh stopenj. Da bi vse občine lahko nemoteno izvedle vsaj ta minimalni zagotovljeni program, je potrebno zagotoviti solidarnosti sistem zagotavljanja sredstev, ki temelji na naslednjih izhodiščih:

- Prispevajo vsi uporabniki, ki so za minimalni zagotovljeni program v svoji občini obremenjeni manj, kot znaša povprečno obremenitev za ta program v SR Sloveniji.

- Upravičeni do teh sredstev so vsi uporabniki, ki so za minimalni zagotovljeni program v svoji občini obremenjeni bolj, kot znaša povprečna obremenitev za ta program v SR Sloveniji.

Poleg tega bo skupščina obravnavala še:

- oprostitve plačila prispevkov iz BOD organizacijam združenega dela, ki poslujejo z izgubo za leto 1987,
- spremembe statuta službe SIS občine Jesenice,
- spremembe SaS o skupnih nalogah TKS občin v SR Sloveniji za obdobje 1986-1990 ter
- volitve in imenovanja.

Problematika socialne politike v jeseniški občini

Uveljavitev interventnih zakonov, vse ostrejša gospodarska kriza, vse več organizacij združenega dela v izgubi nam narekujejo nove aktivnosti na področju socialnega varstva, se pravi na vseh področjih zagotavljanja socialne varnosti občanom.

Sprejeti in uveljavljeni samoupravni sporazumi o uresničevanju socialnovarstvenih pravic sicer predvideva konkretne rešitve, obveznosti ter zadolžitve posameznih SIS, vendar so se te že skozi vse leto borile s finančnimi težavami in komaj zmogle pokrivanje obveznosti na področju socialnih korektivov.

V dosedanjih analizah smo ugotavljali, da je za socialno varnost po-

membo tudi okolje, v katerem živi družina, ki prosi za socialno pomoč. Ni vseeno, ali živi na podeželju ali v mestu. Prav tako nikakor ne moremo ugotoviti vseh sindikalnih pomoči, ki jih dobijo delavci v organizacijah združenega dela. Posamezne skupnosti si prizadevajo, da pomoči dobijo le tisti, ki s svojim delom res ne morejo zagotoviti socialne varnosti sebi in svoji družini.

Tako so v samoupravni stanovanjski skupnosti predlagali spremembe in dopolnitve pravilnika o delnem nadomestilu stanarine. Poleg ostalih sta izločila faktorja tudi posest avtomobila in garaže in tako bi se število upravičencev do delne nadomestitve stanarine precej zmanjšalo.

V skupnosti otroškega varstva zaradi pomanjkanja finančnih sredstev že v letu 1987 niso valorizirali družbenih pomoči otrokom v skladu z navodili republiške skupnosti, obenem pa predlagajo sistem, ki bo porazdelil stroške za vzdrževanje otrok s stalnim prebivališčem v občini (domicilno varstvo) in diferenciral družbeni prispevek otrokom v skladu s pogoji življenja in dela v okolju, v katerem otrok živi.

Samoupravni sporazum o uresničevanju socialnovarstvenih pravic v 39. členu predvideva tudi oblikovanje skupnega organa, kjer bodo člani obravnavali posamezne primere za dodeljevanje socialnovarstvenih pomoči, predvsem po 9. členu, ki pravi, da se socialna pomoč lahko dodeli, čeprav dohodek na družinskega člana presega dogovorjeno raven socialne varnosti ali se odkloni, čeprav matematični izračun kaže na upravičenost do socialnovarstvene pomoči. Skupen organ pomeni korak naprej k racionalizaciji postopka preverjanja upravičenosti, kajti doslej so pri posameznih skupnostih oblikovali posebne komisije. Zaenkrat se bomo v skupni organ vključile samoupravna stanovanjska skupnost, skupnost otroškega varstva in občinska izobraževalna skupnost.

V skupščini Skupnosti socialnega varstva SR Slovenije so nekatere občinske skupnosti socialnega varstva že predlagale spremembe in dopolnitve SaS o uresničevanju socialnovarstvenih pravic, predvsem 12. oziroma 13. člena, ki predvidevata raven socialne varnosti. Samoupravni sporazum predvideva namreč raven socialne varnosti na osnovi povprečnega osebnega dohodka SR Slovenije preteklega leta, ali višjo, če se tako dogovorijo v občini.

V večih občinskih skupnostih socialnega varstva ugotavljamo, da bi bilo potrebno glede na tako težek gospodarski položaj raven uskladi z materialnimi možnostmi, se pravi znižati. To pomeni, da bo osnova povprečni osebni dohodek občine v preteklem letu. Interventni zakon o omejevanju sredstev SIS družbenih dejavnosti v letu 1988 socialnovarstvenih pomoči ne izvzema iz omejitve. Dodatno pa se razpoložljiva sredstva za SIS družbenih dejavnosti v občini zmanjšujejo zaradi SPJZ, ki ji po interventnem zakonu za 2. 1988 vključena v omejitve.

Dedek Mraz na Jesenicah

Novoletno praznovanje na Jesenicah se je že pričelo s prireditvami za predšolske otroke in šolarje. Predšolski otroci in učenci nižje stopnje osnovnih šol so si že ogledali glasbeno pravljico Kozliček meketajček, ki jo je pripravila glasbena mladina Jesenice.

V tem tednu potekajo prireditve za učence višje stopnje osnovnih šol, in sicer gledališka predstava — komedija Naši trije angeli. V času od 21. do 23. decembra si bodo predšolski otroci in učenci nižje stopnje ogledali še lutkovni igrice Kdo je Vidku napravil srajčico in Princeška na zrnju graha.

Najbolj zanimivo za naše malčke bo v prihodnjem tednu, ko bo dedek Mraz obiskal vse otroke v vrtcih, šolah in v krajevnih skupnostih. Društva prijateljev mladine v krajevnih skupnostih pripravljajo svoje programe, s katerimi bodo razveselili otroke. Dedek Mraz bo otroke od 3. do 7. leta starosti tudi skromno obdaril.

Občinska zveza DPM ponovno naproša delovne organizacije, ki še niso nakazale 510 din na zaposlenega, da to storijo takoj, ker bodo s tem omogočile uresničitev začrtanega programa.

Obisk dedka Mraza:

V sredo, 16. decembra:

Ob 17.30 bo v prostorih Kazine lutkovna igrice Princeška na zrnju graha, DDP pa pripravila zabavo za otroke z obiskom dedka Mraza.

V torek, 22. decembra:

Ob 16. uri bo predstava Kozliček meketajček v gledališču Tone Čufar za otroke, ki niso vključeni v VVO iz KS Sava in Plavž. Otroke bo obiskal dedek Mraz in jih obdaril.

Ob 19. uri bo dedek Mraz obiskal otroke, ki pridno telovadijo v TVD Partizan na Jesenicah.

V sredo, 23. decembra:

Dedek Mraz bo ta dan s spremstvom v VVE Angelca Ocep in S — 3.

V četrtek, 24. decembra:

Ob 9. uri bo dedek Mraz v VVE Julke Pibernik, ta dan pa bo obiskal tudi vrtce na Koroški Beli in Blejski Dobravi.

V petek, 25. decembra:

Ob 8.30 bo dedek Mraz s spremstvom v VVE šolski center na Plavžu, nato pa bo obiskal še bolne otroke na otroškem oddelku Bolnice Jesenice.

Ob 16. uri bo dedek Mraz v hotelu Planina pod Golico otrokom pripravil igrice Vrabček Živžav najde prijatelja.

V soboto, 26. decembra:

Ob 16. uri bo dedek Mraz na Blejski Dobravi razveseljeval otroke, ki niso vključeni v VVE, z igrice Sneženi mož išče sneženo ženo.

V nedeljo, 27. decembra:

Ob 16. uri bo praznovanje z obiskom dedka Mraza v kulturnem domu na Hrušici. Pripravljajo prireditev za vse otroke krajevnih skupnosti.

Ta dan bo prijetno tudi v KS Rateče, kjer se bo prireditev pričela ob 16. uri.

V KS Podmežakla pripravljajo obisk dedka Mraza ob 10. uri v prostorih KS.

V ponedeljek, 28. decembra:

V dopoldanskem času bo dedek Mraz obiskal vse otroke v VVE Kranjska gora. V popoldanskem času pa bo 28. in 29. decembra dedek Mraz na prireditvenem prostoru, kjer bo obdaroval vse otroke KS.

DPM in KS Javornik pripravljata ob 16. uri prireditev za otroke, ki niso vključeni v VVE, v kulturnem domu na Javorniku.

V torek, 29. decembra:

Ta dan bo potekalo novoletno praznovanje v KS Mojstrana in Žirovnica. Obisk dedka Mraza bo za vse otroke potekal po programu, ki ga bosta objavili krajevni skupnosti.

V dopoldanskem času bo dedek Mraz na OŠ Prežihov Voranc.

V sredo, 30. decembra:

Ta dan bo novoletno praznovanje na šolah Tone Čufar, Polde Stražisar in Karavanških kurirjev NOB.

Vsem otrokom želimo prijetno praznovanje, starše pa opozarjamo, naj pripeljejo svoje malčke na prireditev.

Vsem občanom želimo uspešno in zadovoljno novo leto 1988!

OZ DPM Jesenice

Odnos do naše okolice

Popolnoma se strinjam s Stanetom Torkarjem. Greda v parku na Koroški Beli res ni bila nasajena, ampak samo pripravljena (opleta in okopana ter pograbljena). Vzrok je popolnoma jasen: ni denarja za enoletnice (mačhe) in zato rož nismo sadili nikjer, temveč smo samo pripravili grede (povsod v jeseniški občini), da jih nasadimo spomladi, če bo seveda takrat dovolj denarja.

Park na Koroški Beli smo čez leto redno urejali (kosili, obrezovali in pleli) ter odstranjevali odpadke, ki se množično nabirajo v parku. Ali tega ne vidi nihče? Zakaj odpadki vedno počakajo oskrbovalce zelenic in jih ne pospravi nihče drug? Zanima me, ali mora biti park res lep samo ob prvem novembru in prazniku krajevnih skupnosti. Na žalost smo se ljudje zelo razvadili in čakamo, da nam bo vse padlo v naročje. Vendar smo že nekaj časa v hudi stiski in tako letos ni bilo več denarja za enoletnice.

Morda se nekateri sploh ne zavedajo, kaj pomeni imeti urejeno okolico, kjer bivamo. Pa to ni samo stvar komunale (in Samoupravne komunale skupnosti, ki jo financira), ampak vsakega posameznika v jeseniški občini. Če bi hoteli imeti vse urejeno in to bi lahko imeli, bi morali polniti koše za smeti, ne pa zelenic in pločnikov. Otroci naj bi se vsaj v parkih igrali pod nadzorstvom staršev in vzgojiteljev, a so na žalost prepuščeni sami sebi in prostoru, ki ni povsem primeren za igre. Tako

uničujejo mlado drevje in nasade. Škoda je ogromna, denarja pa vse manj.

Mislimo, da prazna, vendar urejena greda ni tako huda stvar, če je vse ostalo urejeno. Blizu parka je šola, zato so otroci večkrat v parku in tudi odpadkov je zato povsod dovolj. Pa se je kdo kdaj spomnil in organiziral očiščevalno akcijo? Nihče. Pa bi jo lahko! Ne samo na Koroški Beli, povsod v jeseniški občini. Saj človek včasih res izgubi vso voljo do dela, če dan ali dva po košnji zelenice izgledajo kot smetišče, ne pa urejen zelen prostor.

Karmen Volčini,
vodja za urejevanje parkov
in nasadov

Skrbimo za okolje

Jesenice, decembra. Glej, naša dolina ni več rdeča. Zadnji plavž v Gornjesavski dolini smo ugasnili. Čez dober mesec bomo železarji ugasnili še zadnji SM peč. In že čez nekaj mesecev se bo stoletna podoba stare Železarne in s tem Jesenic korenito spremenila. Nič več ne bo visokih dimnikov, nič več rdečega prahu. Jesenice ne bodo več mesto rdečega prahu, kot poje pesem. Seveda bodo še vedno industrijski kraj, toda pobočja Mežakle in Karavank bodo pozimi prav gotovo bolj bela in poleti bolj zelena.

Kakšna bo podoba kraja? Si lahko predstavljamo Jesenice čiste, tako čiste, da bi stanovanjci lahko postavili poleti na dvorišča, balkone ležalnike in uživali na soncu. Le zakaj ne, če bo vsak najprej pomedel pred svojim pragom. Kako bo pa z onesnaževanjem z avtocesto, lokalnih vozišč, pa še živ krst ne ve! Železarna se modernizira. Imamo novo jeklarno, odpravevalne naprave, hrup se umika novim, tišjim strojem..., zarjavele konstrukcije, hrupni stroji so že preteklost, zgodovina, prašna ogródja bodo le še spomin na starih razglednicah.

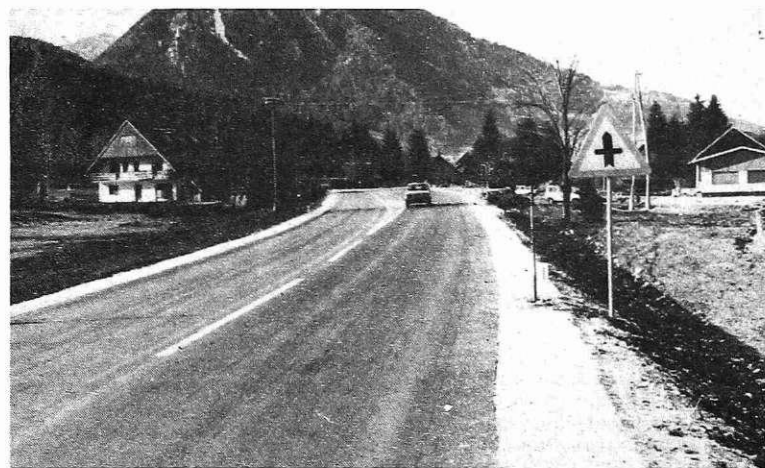
V starem delu mesta, tam pod cerkvijo, pročelja hiš že dobivajo nova lica. Stolpnice so podoba novega — sodobnega utripa, toda kaj smo kra-

jani naredili za svoje mikro okolje? Za tisto okolje, v katerem se gibljemo vsak dan, za veže, dvorišča, ulice, pločnike...?

Imamo lep park z različnim okrasnim drevjem. To je Spominski park na koncu Tavčarjeve ulice. Le redko mesto se lahko pohvali s tako vzorno urejenim parkom. Vsem tistim, ki ga urejujejo, moramo pripeti rdeč nagelj. To okolje je prijetno za oko in uho. Zelenje je in mir.

Tomaž Iskra

Nov cestni odsek

Vozniki motornih vozil, ki so se vozili po magistralni cesti od Jesenic do Rateč, so si dokončno odahnil. Cestno podjetje iz Kranja je namreč v rekordnem času v Logu pri Kranjski gori zgradilo nov cestni odsek v dolžini 800 metrov. Z novim odsekom so se izognili zelo nevarnemu ovinku, ki je botal marsikateri prometni nesreči. Nad nevarnim ovinkom so se jezili vozniki, zavarovalnice in bližnji prebivalci. Zgradili so tudi novo avtobusno postajališče, prestavili pa so morali tudi električno in vodovodno omrežje. Nova cesta je velika pridobitev za letošnji dan republike.

A. Kerštan

Dolgoročni program razvoja

Posebna komisija pri skupščini občine, ki ji predseduje Alojz Katinik, je pripravila in v obliki knjige z blizu 100 strani izdala osnutek programa dolgoročnega razvoja turizma v Gornjesavski dolini od Mojstrane do Rateč.

Podpredsednik komisije je Jože Resman, strokovni vodja pa Janez Širše. Pri tem delu je sodelovalo še dvanajst članov. Osnutek, ki bo v javni razpravi do 15. decembra, so razposlali vsem gospodarskim in drugim organizacijam, ki delujejo in delajo na tem področju.

Pripombe bo zbiral Komite za gospodarstvo in družbeno planiranje; po razpravi bo osnutek obravnaval izvršni svet in ga dal obravnavo ter sprejem Skupščini občine Jesenice.

Branko Blenkuš

Prihodnji teden še skupna in ločene seje zborov skupščine občine Jesenice

(Nadaljevanje s 1. strani)

nih izhodiščnih vrednosti (devetmesečna poprečna akumulativna masa za bruto osebne dohodke v gospodarstvu SRS, dejansko dosežena stopnja akumulacijske sposobnosti v posameznih dejavnostih) pa družbeno primeren obseg sredstev za bruto osebne dohodke svojih delavcev prekoračuje le 18 temeljnih organizacij, ki so v informaciji tudi navedene z odstotkom prekoračitve.

Informacija tudi ugotavlja, da je gospodarstvo občine kot celota za bruto osebne dohodke in skupno porabo delavcev razporedilo za 2,91 % manj, kot bi jih glede na svojo uspešnost (mero uspešnosti) lahko. Tako bi v poprečju vsak zaposleni delavec v gospodarstvu občine za obdobje januar—september lahko prejel še 79.062 din bruto osebnega dohodka, oziroma 8.784 din mesečno.

Med prekoračitvi je tudi nekaj organizacij iz negospodarstva, ki v zadnjih treh mesecih oblikujejo možne akontacije bruto osebnih dohodkov v skladu s pričakovano rastjo bruto osebnih dohodkov v gospodarstvu občine.

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE DOLGOROČNEGA PLANA OBČINE

NE: Osnutek sprememb in dopolnitve dolgoročnega plana občine za obdobje 1986—1990/2000 je bil objavljen v Delegatu štev. 14 in so o njem zbori že razpravljali, krajše poudarke pa smo objavili tudi v Železaruju, bil pa je tudi v javni razpravi. Spremembe in dopolnitve se nanašajo na poglavja: oskrba z električno energijo, promet in zveze, kulturo oziroma naravno in kulturno dediščino in urejanje vodnega režima. V Delegatu so objavljene pripombe javne razprave z ustreznimi odgovori, iz katerih je vidno, kaj je bilo in kaj ni bilo upoštevano pri oblikovanju predloga in zakaj ne.

PROBLEMATIKA ZDRAVSTVA V OBČINI: Delegatom vseh treh zborov je na skupni seji predložena v obravnavo problematika zdravstva v občini in izvajanje sklepov in priporočil zborov Skupščine občine Jesenice in zborov skupščine Zdravstvene skupnosti Jesenice. Predložitev te problematike na dnevni red pomeni že ustaljeno prakso, da problematiko zdravstvenih organizacij obravnavajo vsi trije zbori Skupščine občine, poleg obeh zborov Zdravstvene skupnosti.

V obsežni informaciji, ki zajema tako dosežene rezultate kot problematiko zdravstva v občini, izjemno izstopa finančna problematika. Občinski zdravstveni skupnosti bo za izvajanje svojega programa v letu 1987 zmanjkalo 1.774.534.000 din, če pa k temu prištejemo še predvideno refundacijo (vrnitev) 647.834.000 din gospodarstvu, ki posluje z izgubo, potem bo ocenjeni primanjkljaj skupnosti ob koncu leta znašal 2.421.844.000 dinarjev. Kaj to pomeni za izvajalce in kaj za uporabnike zdravstvenih storitev, lahko bralci presodijo sami. Zato v predlogu sklepov zasledimo tako ukrepe za racionalizacijo zdravstvenega varstva, kot za zmanjševanje programov in možnosti za različne druge oblike združevanja sredstev za zdravstvo.

Izvršni svet Skupščine občine v predlogu svojih sklepov tudi predlaga vsem organizacijam združenega dela, ki so v skladu z zakonom uveljavile refundacijo že vplačanih sredstev, da do 15. januarja 1988 ponovno proučijo vso problematiko, ki je s tem nastala in omogoči posameznim skupnostim, ki so pri tem prizadele, da ta sredstva vključijo še v

prilive za leto 1987. Če bodo OZD vztrajale pri dosedanjih sklepih, poudarjajo v predlogu sklepov, so dolžne na zborih delavcev seznaniti delavce z vsemi posledicami nujnega omejevanja programov, ki bo nastalo kot posledica takih odločitev in ki bo neposredno vplivalo na zmanjšanje predvsem zdravstvenega standarda delovnih ljudi in občanov in s tem tudi na zmanjševanje gospodarske učinkovitosti organizacij združenega dela.

Na skupni seji vseh treh zborov bodo delegati obravnavali in sklepali tudi o naslednjih vprašanjih: o osnutku programa dela zborov Skupščine občine v letu 1988; predlogu odloka o organizaciji in delovanju civilne zaščite v občini; predlogu aneksa k dogovoru o usklajevanju davčne politike za obdobje 1986—1990 in predlogu odloka o začasnem financiranju proračunskih potreb občine v prvem tromesečju 1988. Na dnevnem redu pa imajo tudi predlog razrešitve namestnika javnega tožilca Temeljnega javnega tožilstva v Kranju in predlog sprememb v dveh organih Skupščine občine Jesenice.

Delegati zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti pa bodo na ločenih sejah razpravljali in sklepali še: o predlogu odloka o ustanovitvi upravne organizacije za družbeno planiranje občine; o poročilu o komunalnem gospodarstvu v občini; o predlogu odloka o spremembah odloka o davku na promet nepremičnin v občini; o predlogu odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o posebnem občinskem davku od prometa izdelkov in od plačil za storitve v občini; o predlogu odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o davkih občanov in o predlogu odloka o plačevanju prispevkov za pospeševanje proizvodnje hrane in zagotavljanje osnovne preskrbe v občini za obdobje 1988—1990 za leto 1988.

V petnajsti številki Delegata so objavljeni tudi odgovori na delegatska vprašanja in poročilo o upravičenosti delovanja Delavske univerze Viktor Stražisar kot temeljne organizacije združenega dela v okviru delovne organizacije Vzgojno izobraževalni zavod.

Andrej Šušteršič

Pozabil sem

Nisem pozabil stroja in njegove mehanike. Radiram črte, začnjen s pičlo črnimi pikicami. Kdo mi lahko očisti ta predel ekrana? Že vem, sajaste črte so to. Stroj se ne zmiga. Prižgalo bi se.

»Ti je do tega, da začnemo?«
Jaz bi še mislil. Samo do konca, pa nič več.

Saj to naj bi bil drugi del, v katerem ni mislečega ali predstav. Že miga. Lučke vibrirajo. Brez sodb in lakote do potešitve. Zbranega je dovolj gradiva za nedosegljivo...

Pa kdo bo bral naslednje? Saj ni, da bi se spraševal.

Molili bomo kasneje v tretjem delu. Tam smo si kupili oltar, ga ovenčali s slavo devštva in brado Boga. Samo da se ne bi slučajno pri vstopu zataknil. Kar počasi. Do meditacije je še čas.

No, kupili smo si še cvetja, v venčilih prekrižanega in dehtečega samo prebujenim. To še ni konec. Sedaj nastopi meditativni del. Osredotočiti se na iskro. Smo že tam. Meni je toplo. Iskra raste, iskra se prebujala, prerašča vidno območje.

Prebudila me je nova pesem. (pesem o hladnem februarju.)

Stroj še ne namiguje. Kaj bi. Kolesja krožijo delno ritmično, s pravico prižganega. Obrat obratuje v skladu z velikim načrtom ogromne podjetnosti. Sodb ni. Od tod mir. Motorji brežijo v nov dan. Obstaja še nočna izmena, še nekaj pravičnega. Kako lev vic.

Spet nastopa razmislekov čut. Omogoča blodenje po planjavah duha, če se že navija za kulturo. »Danes si oglejmo dosežke profanega duha, ki ga oplemenjuje vrhunska sla po ustvarjanju, z deležem politične opredelitve in jasnovidne strukture vseh slojev.«

Da bruhamo. Saj se ne bi klatil po teh kulturnih področjih, a me zanese do ustvarjanja. Saj vidite, kakšne baže tič. Za pokopati. Je pa že beseda o drugem delu.

Razmislek odpade, saj bi molili. Tisto večernico praznim dušam in vrtincem čustev, pa naj se seka...

»Lepo moliš, le dlani si pozabil skleniti!« Ko pa drvi v meditacijo. Iskra mu postaja sonce, kar je že nekoč doživel, kaj mu je tega treba?

Trezen kot še ne. Če bo skupaj dovolj pridno, se uspe nekoč prižgati velik stroj. Bliskalo bo, grulilo, grmelo in pelo. Pustiti prihodnost razmisleku, ujeti ritem dela z natančno izmerjeno količino zanimanja. Je že v redu.

Drugi del. Ni problema. Takole bi se lahko tudi raj opisal. Nekaj drobtinice časa, začimbo vzhoda z malo prodajno ceno in omake ob pol enih. Sma že tam. Nič sigurnega v domotožjih, zato roko za pravico, naj bi bilo geslo nečesa sigurnega. Da ne bi gospodinjte, te kače na paši, varale. Saj se spomniš, bilo je edinstveno. Še dandanes možgani žvečijo isto. Nadure. Aktualno.

Zapeti v tretji del programa slučajnemu bralcu. »Mater si smešen v tej pozi čitanega Logjaka.« Saj to že postaja legenda.

Čičani na stolu pije razmislek razmisleku v tuht.

Čez molitev ga ni. »Si že pojedel? Še ne? Nič hudega, tudi pred jedjo se moli.«

Meditacija ob sranju. Posvetilo sranju in docela nesmrdečim iskram izmeta, vsem znanega. Pozaba izmeta.

Že vemo. Dela. Ni problema. Poznamo ta ritem. Motorni pogon. Izklop zadaj. Sprejati polna čakalnica surovin do predelave v polizdelke. Nič proti. Utečena skladnost načrtovane dejavnosti skupnosti mislečih bitij. Pretiranih užitek ni. Kako dobro!

Mineralna voda je bila izpita tik pred dvanajsto uro.

V razmislek tokrat le steklenica praznine. »Skupaj se vzemimo, pa bo!« Poznamo ta stih. Kje smo bili, mi, naša tolpa, takrat, ko je bilo najhujše? Trli smo orehove lupine, božali stegna, odpirali zadnje in se slastno porivali. Postopek dejavnosti utečenih v fazi ranega odrasčanja, ko ti hodijo misli po glavi.

Tišina, prosim! Zedinimo se v tej molitvi našemu skupnemu praočetu, da bi bili naši potomci zedinjeni v molitvi skupnemu praočetu, da bi...

Praznina ni kar tako. Razmišljati o njej ni pravilno. Obravnavati jo je dovoljeno. Koristiti jo je nekoristno. Njena navzočnost je večna, zaznavanje nikakršno. Ko sem se nekoč zalotil praznega, sem se ustrašil s temi besedami: »Ne me še pobrati, še hočem biti!«

Stroj dalje poganjati. Omisliti zavore. Jermenski stroj postane hvaležen izdelek. Sploh se ne neha. Stroj je večer. Kako, da ga nekoč ni bilo? Pa nas?

Drugi del. Že. Čim manj razmišljati, prekladati 50-kilogramske žaklje in jim prazniti vsebino v nenasiten jašek. Količino zabeležiti. Kako romantično! To je bilo že neke videnje.

To mine do meditacije.

Toda pred izginotjem bomo pa še veliko svetlega storili, mar ne, tola? Do zadnje iskrice.

Še nekaj zabojev v desni kot skladišča porabljenega materiala in vhodna vrata se mehansko zaprejo. Človek na viličarju gostoli glasbo. Ropot se stopnjuje do neke meje. To še ni umetnost, če ni kritike; in kam, prosim, to spada?

Drugi del se lahko zaključi s kratko pesmico o umetnosti iz nič.

Molimo, bratje in sestre, da bi čimveč poganov in Lucifer z zlodeji prekinili bivanje na našem dragem planetu in...

Magijo obesiti kakor talce...

Molimo za šopek cvetja med nami, za iskrenje noči vsem, ki slabo vidijo ali nočejo spregledati resnosti položaja. Molimo k vnebovzetju brez zadržka, molimo za razsvetljenje brez davkov! Pri tem naj vas nič ne zadržuje, saj smo si bratje in sestre! Vsaj nekaj.

Meditacija mi razkazuje same laži, tako da ne morem več ničesar verjeti, sploh pa to niti ni stvar vere ali razuma. Brez razmisleka ustaviti vožnjo!

Zdaj pa, kaj to predstavlja? Gori vo se dovaža z enajstimi prevoznimi sredstvi med sveže ometane zidove orjaškega poslopja sredi dimastega ozračja smrdljive industrije.

To je že nekaj. Poslanica gospodu grofu, da se ne bi več imel za tako blagorodno višjega in bi se za hipni trenutek spustil med to industrijsko prtljavo v skladišču, kamor podgane stopajo z zlorabljanjem družbene lastnine. Nesramno.

»Saj ne da bi o tem veliko razmišljali, a nič se ne spremeni. Poglejte, pred 12 leti smo izvolili v skupščino občine le peščico nadebudnih veterinov politike, kot da niso svežnji izkušnje same prakse; letos pa smo si izvolili izvoliti smrkavce do 25 let, da bi nam brenkali po kitarah in se šobili v mikrofone, a kaj?«

Ne se sekirati, saj bomo vsak čas eno ta fino zmolili! Sedite, prosim tule in pridružite se nam v enotni zamisli o pravičnosti med nami! Hvala!

Poznamo mi te molitve branjev in branjevcev v stilu sistema dajdam. Ti meni to — in kdo je sedaj ti?

S sredo sem že opravil, torku uglaseno smotno odpustil, le še sobote mi ne mirujejo. Enkrat jih ljubijo, drugič ne. In da naj obkrožim z rdečo. Nekaj tednov je bilo že izrezanih ven, menda jih ne potrebujejo več. Se bo pa čez čas obračunal ves zastanek do petka.

Da mi dnevi ne bi dali misliti, da mi nedelje ne bi mimobežno izginjale, da bi se otrešal tedenskih muh in mesečnih men! Ti si ustvaril ves teden, ti si mu dal pomen in naloge, ga razkropil med nas, tvoje služabnike, ki iz dneva v dan štejemo!

Še se še se še se še se še se še se še se še se še se...

Mene pa zanima kontrola. Ali je tukaj sploh kaj kontrole? Na primer: kako se morejo besede brez notranje enotnosti idej tako hladnokrvno nizati? Zakaj je vse skoraj čisto brez vsebine? Zakaj ni enotne in centralne zamisli skozi vse? V razmislek: učasih kontrola prav pride.

Saj ni rečeno; kadar kontrola prav pride, vendar ali je kaj takega prisotno tu? Kaj kontrolira dihalni proces?

Seveda. Hvala za zrak. Hala za vodo, za oblake, za spodnjice, za vezalke in tramvaj! Zdaj bi pa še. Tiho! Mirno! Znosno.

Opazno je neprestano ponavljanje motivov, valovanje nasprotij, kar je vse.

Drugi del. Prijateljsko sem te kakor brata poljubil na čelo in zaslužila sva. Nikdar nama ne more zamreiti izletniška žlica, ki naju je na tej širni in večni cesti združila. Saj pravi to tati, da se s pomočjo vonja spoznajo. To so ti tati. Bratje po funkciji, ki je grda beseda in je nikoli več ne ponovim.

O bratovščini bi še ponavljal. Kako so se naju dekleta prefinjenih nazorov izogibale, a ni to bomba? Jaj kako mi je toplo pri srcu, ko se tega spomnim. Ali pa, ko sva užila LSD v Istanbulu in nama je izlet potekal na bazarju, kjer so naju miličniki pozdravljali. In so trgovci govorili najin jezik. Neskončno smešno. V hotelski sobi sem vesoljno dihal skozi prstan, na katerem je bil vrezan napis Srečno pot, ti pa si se spodaj pečal z na steni narisano vagino in pravzaprav sva vsak na svoj način prišla v vagino.

Tretji del. Prosil bi še za najino naslednjo pot, da bi se kmalu sprožila in da nama ne bi bilo nikoli več treba domov!

Poslušati te pravljice je ha ha ho. Pazljivejši jih poslušaj, več jih nastane. Obstaja možnost znebitve, le da odnehaš z iskanjem resnice, (saj sedaj že veš, da je ni brez laži) kar te najbolj moti. Takole čist.

Že dolgo časa ni bilo nič, kaj ne? Pa ne, da bi bilo zagotovljeno dovolj goriva, le izgovora ni. Še nekaj.

Da bi kaj bilo. Nadneka nad vse. To so le umevanja. Strojna mistika je edina predstavnica mistik. Nič ne razumem. Kadar se odvija razgovor o vzmeteh, snoveh ali sestavnih elementih, sem mrzel. Niti kava ne pomaga.

Drugi del: razmislek: ponavadi se pojavlja ugovor zaradi nerazumevanja koščkov po koščkih. Literarni koščki, ki nastajajo vsled ritma v slogu dihanja ali utripanja srca, so res razstavljeni kot stopnice, le da ne vodijo nikamor, kar povzroča ugovor (iz nerazumevanja). Ne se smejejo, ampak stopnice, ki ne vodijo nikamor, ne obstajajo; ti sestavki, ki ne vodijo nikamor, pa. Toda to naj še ne bi bilo naduse.

Tretji del: naj bi se čistilo, čistilo, čistilo! Naj bi se stična frekvenca med telesom in duhovnostjo razpoznala in zapečatila z žigom spoznavne zveze. Saj ni, da ni otipljivo, saj to ni problem, saj ne, le preveč kompliciranja, da se ve...

Naj bi se udomačilo in dostojno pomirilo. Z meditacijo v kraj.

Zdaj je že znano, da vse to nikamor ne vodi. Ne gor in ne dol. Prvi del: moč proizvodnje.

Drugi del: ni sigurno! Tretji del: ko bi vsaj bilo! Četrti del: ni pomembno!

1. Moč proizvodnje — fizična praksa materialnih sprememb za razvoj; materializmu kapo dol!

2. Ni sigurno! Logični izsledki razmisleka. Ponovni razmislek bi zadevalo zavlekel.

3. Ko bi vsaj bilo! Energija molitve moli za vsaj nekaj.

4. Ni pomembno! Meditacija — resna do nepomembnosti.

Glej ga! Porka mašina, ta bo še vruga naredil. Nekaj popravkov bi bilo nujno storiti. Predvsem kontrolirati svobodo, slediti vestem javnega mnjenja, repetirati svinčnik in tu di tu so potrebna nujna popravila. Če kdo hoče, naj napiše po svoje. Pusti vsaj list, dragi moj! V tem času svetovnih vojn naj bi ta list ostal — živ?

Preveč v razmislek. Tega rastlinam ni treba in niti pesku ne.

DA BI BIL MANJ SEBIČEN, KAKOR NI SEBIČEN PESEK, DA BI BIL VESOLJE BOLJ SEBIČNO!

To je že od sile. Meditacija ne izpričuje nadaljevanja, le zaradi pojavov ni to nič čudnega. Nič čudnega ni resnost. Veliki stroj proizvaja dalje.

Razmajana službena stoenka je sumljivo škripala na ovinkih, ko jo je Jože podil po slabi stranski cesti proti vasi. Malo pred vajo je srečal avto, v katerem je bila ženska, ki je odpeljala Zupana. Posmejala se mu je in rahlo pokimala, kot bi se poznala in Jože je nejevoljno zmajal z glavo in nekaj grdega rekel v volan. Še bolj je pritisnil na plin in kmalu je bil na dvorišču pred Marjetino hišo. V hiši ni bilo nikogar. Pregledal je še veliko gospodarsko poslopje, ki je bilo na nasprotni strani hiše. Spodnji del poslopja je bil en sam velik hlev, razdeljen v dva dela. V prvi polovici je bilo samo nekaj govedi, a v drugem je bilo polno na pol odraslih puišov, ki so pričeli kruliti, ko so ga zagledali. Ob misli na ceno mesa je zažvižgal. Neprijetni vonj, ki ga ni bil vajen, ga je pregnal iz hleva. Ugotovil je, da se biva učiteljica verjetno kar dobro spozna na gospodarjenje, kajti hlev je bil ves moderniziran. Zunaj je opazil

»Marjeta, zakaj bi nekaj takega naredil navaden delavec, ki mu je tovarna kruh?«

»Ja, ni logično.«

»Skušamo ugotoviti, če je kdo za njim.«

»Kdo je tista ženska, ki je pripeljala možaka?«

»Menda ljubica direktorja tovarne.«

»Torej je ta nadomestila Majdo. Oho, pa še v njeno hišo ga je pripeljala. Dobra telovadba za možgane.«

»Še nekaj drugih malenkosti je. Uvoz opreme, morebitne provizije od nje...«

»Torej precej velike igrice, precej nerazumljive za nas navadne smrtnike, ki so nas od rojstva učili, da je poštenje edino, ki vrednoti človeka.«

»Nekaj takega, Marjeta, in zdaj veste skoraj toliko kot vem sam.«

»Lepo, da ste mi zaupali. Kako pa je vam ime; težko se pogovarjam...«

Ladislav Črnologar:

11

Sabotaža

stopnice in povzpel se je v zgornji del, ki je bil že do polovice poln dišečega sena. Na nasprotni strani so bila odprta velika dvokrilna vrata. Šel je do njih in pogledal ven. Za velikim vrtom, ki je bil sem ter tja zasajen s sadnim drevjem, je bila dolga njiva, na kateri je bila Marjeta, ki je nekaj pulila ter zlagala v velik koš. Nad njivo pa je bil spet sadovnjak in za njim hiša zgovorne Marjetine sosedice. Desno je bil potok in za njim novejši stanovanjske hiše, ki pa so bile očitno na slabem zemljišču, ne pa na dobri zemlji, kot je natočeval tisti možakar v restavraciji, je prišlo na misel Jožetu, ko se je razgledoval. Majdina hiša je bila na srečo prva od treh v prvi vrsti in brez daljnogleda jo je dobro videl.

Ko se je dodobra razgledal, je šel k Marjeti. Bila je tako zaverovana v delo, da ga ni slišala, ko se ji je približal. Gledal jo je, kako urno dela, rahlo rdeča v sklonjen obraz, s čez oči padajočimi lasmi, ki jih je s kretnjami glave zavrčala. Spet se ga je polotil tisti čudni nemir ob njeni bližini, ki si ga ni znal razložiti, a bil je nemir, ki je imel nekaj prijetnega v sebi.

Pozdravil je in vidno se je zdrnila.

»Zdravo, o, vi ste. Prav prestrašili ste me. Vesela sem, da ste držali obljubo in se oglasili.«

»V neprimernem času — delo imate.«

»Sem že nabrala. Puišom moram dati malo svežega.«

»Ste že dolgo na njivi?«

»Kar nekaj časa sem že tukaj.«

»Ste morda videli, da se je kdo pripeljal v Majdino hišo?«

»Spet brskate po temnih plateh človeške npravi, jaz pa, neumnica, sem se že razveselila, da ste prišli samo k meni na obisk.«

»Marjeta, tudi tako bi rad prišel, a sem zadnje čase skoraj noč in dan v službi.«

»No, zdaj vam je pol oproščenege. Kako pa veste za moje ime?«

»Tako je pač moje delo. Marjeta, kriminalist sem.«

»Se mi je že prej posvetilo.«

»Nujno je, je prišel kdo?«

»Ja, neka ženska je pripeljala nekega možkega in potem sama odšla. Čudno, ker Majde ni doma.«

»Kako pa to veste?«

»Majda pri meni dobiva mleko, pa je rekla, da jo do prihodnjega tedna ne bo. Je kaj resnega, če smem vprašati?«

»Je. V tovarni je bila sabotaža, pa se je vse skupaj neverjetno zapletlo. Verjetno jo je povzročil možakar, ki je v Majdini hiši.«

»Zakaj ga ne primete?«

»Jože sem. Oprostite, ker se že nisem predstavil. Skoraj istih let sva — kaj če se kar tikava?«

»Seveda, Jože. Grevca?«

Jože si je oprtal težki koš in pripomnil, da ga ona verjetno ne bi mogla nesi, pa se mu je v odgovor zasmejala in pripomnila, da se vidi, da je zrasel na asfaltu in v betonu. Pomagal ji je tudi, da sta v korita raztrosila zelenjavo, potem sta pa odšla v hišo in Jože je po telefonu sporočil Zoranu, da je zaenkrat vse v redu.

»Skuham kavo?« je vprašala Marjeta, ko je odložil slušalko.

»Prav rad bi jo spil, a nimam časa.«

»Kaj že greš?«

»Ne prav daleč. Saj mi boš dovolila, da uporabim tvoj skedenj za opazovalnico. Tisto hišo moram nadzirati, a od tu se žal ne vidi.«

»Koliko časa pa misliš biti tam gor na skednju?«

»Ne vem, morda uro, dan, cel teden. Mogoče se domislim kaj pametnejšega, saj časa bom imel dovolj.«

»Hvala za tako delo.«

»Vsi ne moremo izbirati, kot si lahko ti. Da, prav nič ni romantično in ko gledaš kriminalke, se moraš nasmejati, kajti naše delo je največ samo intelektualno, pa preverjanje in ča'anje. Grem.«

»Prav, kavo boš dobil na skedenju, pa pozneje tudi kaj za pod zob, da ne shiraš tam v senu, a samo pod enim pogojem.«

»Kakšnim?«

»Če boš vse odslužil,« je rekla resno, a oči so se ji smejale.

»Poskrbel bom, da boš dobila odškodnino.«

»Ne, ne, denarja mi ne primanjuje, odslužil boš z delom,« se je zasmejala Marjeta.

»Prav, če bom zmogel.«

»Boš, boš, če si nesel tisti koš.«

»Vsak teden imam dvakrat kondicijski trening.«

»Pri kmečkem delu se napreza jo druge mišice, a malo ti bo že v pomoč. Tam v garaži mimogrede vzemi ležalni stol, udobnejše ti bo.«

Res je vzel stol in iz avtomobila tudi daljnogled in se udobno namestil na skedenju, a v položaju, v kakršnem je bil, se je ob Marjeti, ki je venomer poiskala kakšen izgovor, da je bila nekaj časa ob njem, se je sam ob njej počutil kaj bedasto. Silil se je, da bi mislil in razčlenjeval primer sabotaže, pa mu je slabo uspevalo.

Nadaljevanje

Marjan Židanek: Pajštva v Sr. vrhu — tuš

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

● Izvršni svet OS Radovljica je na 55. seji 4. decembra osrednjo pozornost posvetil osnutku resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana občine Radovljica za leto 1988. Z več pripombami in dopolnili je osnutek dal v razpravo v KS in KK SZDL ter OZD. Sklep o sprejemu osnutka bo sprejela občinska skupščina.

● Na programsko-volilni seji OK SZDL Radovljica so 9. decembra ob polnoštevilni udeležbi delegatov in gostov spregovorili o aktualnih vprašanjih, s katerimi se SZDL v občini in tudi sicer sooča v sedanjem kriznem času. Največ razprav je bilo deležno gospodarjenja, stanje v OZD in zlasti v družbenih dejavnostih, med drugim še posebno v ljubiteljski kulturi. Za predsednika OK SZDL je bil ponovno izvoljen Anton Toman z Brezij, za podpredsednika pa Tone Kapus iz Kamne gorice. Delegati so izvolili tudi 3-članski nadzorni odbor in dali podporo kandidaturam Jožeta Smoleta za predsednika RK SZDL Slovenije, Cirila Zlobca za podpredsednika in Borisa Bavdka iz Kranja za sekretarja.

● Na 14. seji predsedstva OK ZKS Radovljica so 8. decembra po živahni razpravi z več dopolnili soglašali z osnutkom resolucije o družbenem planu občine Radovljica za leto 1988. Seznanili so se tudi s problematiko družbenih dejavnosti v občini ter sprejeli osnutek rebalansa finančnega načrta za leto 1987 ter osnutek novega finančnega načrta za leto 1988. Pregledali so potek postopkov pri evidentiranju kandidatov za nova vodstva OO ZK, kjer so to nalogo opravili le v dveh tretjinah OO ZK. Postopek za evidentiranje sekretarja OK ZKS Radovljica je še v teku.

● Na grobišču padlih borcev 3. bataljona Prešernove brigade na Goreljaku je bila v soboto, 12. decembra, vsakoletna žalna slovesnost »Zmaga mrtvega bataljona«. O junaškem boju borcev te enote 15. decembra 1943. leta in o današnjih razmerah je govoril predsednik OK SZDL Radovljica Anton Toman.

● Na srečanju borcev 5. bataljona II. brigade VDV v Kranju so 4. decembra preživelj prejeli knjigo — monografijo svoje enote in izvolili novi odbor skupnosti borcev 5. bataljona. Skupščina občine Kranj, kjer ima enota domicil, je podelila odobro skupnosti prapor.

● Na vsakoletni Linhartovi proslavi 11. decembra v avli osnovne šole v Radovljici je o pomenu Linhartove kulturne zapuščine in o današnjih razmerah v slovenski kulturi govoril pisatelj in dramatik Tone Partljič. V kulturnem programu so se ob svojih jubilejih predstavili moški zbor A. T. Linhart, harmonikarski orkester Glasbene šole in Linhartov oder.

● Dobitniki Linhartovih plaket za leto 1987, ki jih podeljuje Kulturna skupnost Radovljica ob Linhartovem prazniku, so: Egon Mihelič iz Bohinjske Bistrice, Alojz Velkavrh, dir-

gent godbe na pihala Gorje, in Alenka Bole-Vrabec iz Radovljice. Priznanja — diplome Kulturne skupnosti Radovljica pa so prejeli: Dušan Kocjančič z Brezij, Anica Por iz Gorij, Zdravko Rozman iz Bohinjske Bistrice, Mira Stušek iz Radovljice ter knjigarna Državne založbe Slovenije iz Radovljice.

● Na prvi razširjeni seji radijskega sveta LRP Triglav Jelenice so 3. decembra v Radovljici opravili konstituantno, potrdili statut LRP, devetmesečno finančno poročilo in sprejeli nov cenik storitev in objav v programu LRP Triglav. Sprejeli so sklep o pričetku postopka za imenovanje direktorja in glavnega in odgovornega urednika LRP. Po seji so si udeleženci ogledali preurejene prostore Indok centra, kjer bo odslej sedež dopisništva LRP Triglav za občino Radovljica.

● Na letošnji redni krvodajalski akciji v občini Radovljica od 17. do 27. novembra je od načrtovanega števila 1500 krvodajalcev prišlo na odvzem krvi le 1394 ljudi. Odklonili so 68 krvodajalcev. To je prvič, da v občini Radovljica niso izpolnili plana. O vzrokih se bodo pogovorili na prvi prihodnji seji komisije za krvodajalstvo pri občinski organizaciji Rdečega križa Radovljica.

● Svet KS Radovljica je na 12. seji konec novembra ocenil letošnje poslovanje in uresničevanje programa del (zlasti komunalnih in cestnih del ter urejanja kopališča in kampa z namestitvijo ogrevalnih naprav — sončnih kolektorjev). Sprejeli so tudi program del do konca leta s prednostno nalogo ureditve mestne tržnice.

● V krajevni skupnosti Begunje so ob dnevu republike izročili namenu novo avtomatsko telefonsko centralo, na katero je vezano 470 priključkov naročnikov iz vseh devetih naselij te skupnosti. S tem so uspeli prehiteti občinsko in slovensko prečje, ki znaša 16 priključkov na sto prebivalcev. Skupaj z DO Elan Begunje, PTT in svetom KS Begunje so krajani zbrali za to naložbo 110 milijonov din.

● V največji DO v radovljiški občini, Verigi Lesce, so pred dnevi izročili namenu nove prostore obratne ambulante na tovarniškem dvorišču. V njej je prostor tudi za fizioterapijo, načrtujejo pa še zobno ambulanto. Dosedanja obratna ambulanta je bila v neprimernih prostorih in precej oddaljena od tovarne. Nov objekt z opremo je stal 67,5 milijona din. Denar je združila DO Veriga sama.

● V šestih osemletnih osnovnih šolah in osmih podružničnih je v 148 oddelkih v občini Radovljica v šolskem letu 1987/88 3.822 učencev, ali povprečno 26,05 učenca na oddelke. Poučuje jih 209 pedagoških delavcev. V občini sta le dve celodnevni osnovni šoli: v Bohinjski Bistrici s 466 in v podružnični šoli v Begunjah s 104 učenci. 3401 učenec obiskuje enozimski, 481 pa dvozimski pouk. Pomanjkanje prostora očitno najbolj v osnovni šoli na Bledu in v Lipnici pri Kropi, zato bodo prihodnje leto po dogovorjenem načrtu gradili prizidke najprej na Bledu in nato naslednje leto v Lipnici.

● Radovljiški Planum, ki upravlja s smučiščem Kobla v Bohinju, je že lani zgradil v pobočju nad Zoisovim gradom v

Bohinjski Bistrici tri počitniške stanovanjske bloke s 30 apartmaji. Letos Gradbeno podjetje Bohinj gradi še dva takšna bloka, ki bosta na voljo gostom že v začetku prihodnjega leta. Tako so povečali dosedanje zmogljivosti, ki so bile 360 ležišč, še za 240 ležišč.

● Po oceni samoupravne stanovanjske skupnosti Radovljica bodo planske cilje v tekočem srednjeročnem obdobju 1986—1990 (dograditev 464 stanovanj) težko dosegli, čeprav zaenkrat še kar uspešno izvajajo načrte. V občini imajo v evidenci nad petsto prosilcev stanovanj.

● Komisija za šport in rekreacijo pri občinskem svetu Zveze sindikatov Radovljica je na peti seji 4. decembra pod predsedstvom Jožeta Faganela obravnavala gradivo za sejo skupščine TKS Radovljica »Vloga in pomen sindikalnih športnih iger v občini«. Na seji so proučili pritožbo odbojarske sekcije SŠD Elan Begunje ter pregledali rezultate sindikalnih športnih iger v občini v letu 1987.

● V začetku decembra je izšla sedma letošnja številka Obzornika Indok centra občine Radovljica v 1550 izvodih. V letošnji zadnji številki je objavljeno delegatsko gradivo za 13. sejo vseh treh zborov skupščine občine Radovljica, ki bodo 23. decembra.

● Občinski svet ZS Radovljica je v okviru programa kulturne akcije organiziral že dvakrat, in sicer 26. novembra in 14. decembra, obisk Mestnega gledališča ljubljanskega. Sindikati so namreč odkupili dramo »Otrok, družina, družba ali lepa Vida« za svoje člane, ki so se množično udeležili obeh predstav.

● V avli občinske skupščine Radovljica je do konca meseca decembra na ogled 23 likovnih del, pretežno kraj in olju, članov jeseniškega Dolika, ki so pogosto gosti v radovljiških galerijah. Slike so tudi na prodaj po kar zmernej cenah.

● Deveta prodajna likovna razstava, ki so jo v Sivčevi hiši odprli 10. decembra, imenovana novoletna prodajna razstava, je na ogled do 30. decembra. Razstavljajo likovniki iz radovljiške občine in nekateri likovniki iz drugih krajev, ki so letos gostovali v Sivčevi hiši. Skupaj se predstavlja 21 avtorjev.

● Foto-kino klub Radovljica je v počastitev praznika republike 27. novembra v osnovni šoli A. T. Linhart v Radovljici slovesno odprl 13. republiško razstavo diapozitivov, 8. razstavo DIA COLOR 6×6 in klubsko razstavo diapozitivov. Najboljša dela so bila nagrajena.

● Košarkarji KK Radovljica so tudi v 8. kolu II. slovenske košarkaške lige — zahod na gostovanju 3. decembra premagali svoje nasprotnike KK Gorenja vas s 74:63 in s tem začeli drugi del letošnjega ligaškega tekmovanja. V nadaljevanju tekmovanja pa so v soboto, 5. decembra, doma naleteli na objektivno boljše nasprotnike v moštvu prvouvrščene Iskre-Delte Ježice in z njimi izgubili z rezultatom 84:96.

Neže v senci nageljnov

Zadnje čase se veliko govori o podelitvi nageljnov in než na področju turizma. Kot je mnogim že znano, je turistični nagelj prejel tudi Turistično društvo Lesce, turistično bodočo nežo pa tudi občina Ljubljana in kamp Martuljek. Mene je zanimalo predvsem Turistično društvo Lesce, pri katerem je zaposlena tudi Marjeta Vizovišek kot upravnica kampinga Šobec. Z njo sem se tudi pogovorila.

Kako se počutite, ker ste dobili turistični nagelj?

Ponosna sem, tako kot so verjetno ponosni vsi ostali člani turističnega društva, upravnega odbora, zaposleni v kampu, pa tudi ostali krajani Lesce in še mnogi drugi, skratka vsi, ki s kampom živimo sedaj in vsi, ki so v preteklosti pripomogli k uspehu.

Kakšne so vaše zasluge za uspešnost kampa in kaj sploh delate?

Težko bi sama ocenjevala svoje delo. Vem, da se trudim delati vzorno in pošteno. Če je to kaj pripomoglo k uspehu, sem lahko samo vesela. Opravljam delo upravnika kampar: skrbim, da vsa dela v kampu pravilno potekajo, da vse naprave brezhibno delujejo, da priskočim na pomoč tam, kjer kaj ne gre, da pokličem tiste ljudi, ki to znajo, če sama ne znam. Ker se pri svojem delu srečujem z najrazličnejšimi ljudmi, je to delo zelo raznoliko in zanimivo.

Kaj pa delavci? Ali ste zadovoljni z njimi?

V kampu se večina zaposlenih vsako sezono ponovno vrne na svoje delovno mesto. Vidi se, da radi delajo pri nas in tudi nam je lažje, ker jih ni potrebno uvajati v delo. Malo več težav je z receptorji. Pomagamo si tako, da zanje organiziramo tečaje. To je potrebno zato, ker delo z računalniki ni lahko; poznati morajo delovanje računalnika in vedeti vse o kampu, če hočejo, da jim računalnik lahko ustrezno odgovarja.

Vsi skupaj smo kot velika družina. Vsakdo ve, kaj mora narediti; če drugemu kaj ne gre, mu pomaga. Veseli smo pohval gostov. To nam je v skupno zadovoljstvo.

Ali kdaj tudi delavce opomnite na delo ali vidijo vse sami?

Kot sem že rekla, smo kot družina in zato vsak ve, kaj in kako mora narediti. Seveda se zgodi, da česa kdo

ne vidi. Vendar to navadno naredi kdo drug sam od sebe. Če se to pogosto dogaja, se seveda pogovorimo.

Gostje so v kampu zelo zadovoljni. Predvsem čistoča jim je všeč. Kaj pa vi? Ali mislite, da bi bilo lahko bolje, ali ste zadovoljni?

Človek nikdar ne sme biti čisto zadovoljen. Mora se vprašati, ali je naredil vse, ali dela dobro. Le tako ne postane malomaren, samozadovoljen, polovičarski.

Kdo predlaga, da se zgradi npr. igrišče za tenis, novo recepcijo?

Upravni odbor Turističnega društva Lesce je organ, ki pripravlja razvojne načrte. Načrte potrdi občni zbor. Take naloge rešujejo tako člani komisij društva kot zaposleni. Pri večjih akcijah v delo vključimo tudi druge delovne organizacije. Pomagajo nam tudi številna krajevna društva in organizacije. Seveda pa je v vsem delu in predvsem razvoju najbolj odločilno delo predsednika. Pri nas je to Zlatko Kavčič, ki to delo opravlja zelo prizadevno in uspešno.

Ali bi se dalo še kaj narediti?

Turistično društvo Lesce ima svoj načrt razvoja in še veliko nalog: gradnja vodne poti, novih bungalovov, restavracije...

Seveda so stranke s popestritvijo kampa zelo zadovoljne, vendar se še najdejo izjeme. Kateri gostje so najbolj zahtevni?

Na to vprašanje bi težko odgovorila, kajti pri nas je toliko različnih narodnosti, da se včasih zgodi, da je »siten« Italijan, Nemec, Nizozemec, Anglež ali Slovenec. Verjetno pa se ne bi zmotila, če bi rekla, da od nas največ pričakujejo gostje iz Zahodne Nemčije.

Mnogi kampi vam zavidajo. Kaj vi mislite o drugih kampih?

Verjetno so res tudi taki, ki nam uspehe zavidajo. Upam, da smo večini le vzor. Pričakujemo, da se bodo

potrudili in da se bo ponudba kampov v naši deželi izboljšala in bodo gostje še raje prihajali.

Ali vas delo upravnice utruja? Ali ste zadovoljni z njim in se ga veselite?

Delo upravnice me veseli. Ne bi pa govorila resnice, če bi rekla, da me včasih ne utruja. To je predvsem takrat, ko mi kaj ne gre od rok. Vendar se potrudim, se »ne dam«, pa delo spet steče in potem sem zadovoljna. To pa je čar vsakega dela — predvsem takega, ki ga rad opravljaš.

Veliko vam pomagajo tudi računalniki. Kdo je predlagal njihovo uporabo in ali ste zadovoljni z njimi?

Ideja o računalnikih je v upravnem odboru nastala spontano. Nosilec vseh aktivnosti, vezanih na to delo, je Vasilij Koman. Delo z računalniki nam je v veliko pomoč in smo zelo zadovoljni.

Kaj pa receptorji?

Delo receptorjev je pri nas zelo zanimivo, a tudi zelo odgovorno. Povedala sem že, kaj vse delajo, dodati moram še delo z denarjem in ljudmi. To pomeni, da morajo biti receptorji pazljivi, znati morajo jezike. Predvsem pa se morajo potruditi, da gostom izpolnijo najrazličnejše želje. Besed nimamo, ne morem, ne znam ali nočem pri nas ne slišimo radi.

Tudi v šoli raste število turističnih podmladkarjev. Kaj pričakuje Turistično društvo Lesce od njih?

V našem društvu je za delo s turističnim podmladkom odgovoren predsednik komisije za turistični podmladek Grega Žnidar. Pa vendar morda tole: turizem je tudi prijazen nasmehek, pomoč prijatelju, sosedu, tujcu, skrb za naravo, naše okolje in našo kulturno dediščino, spoštovanje, poštenje, tovarništvo...

Vse to pričakujemo od mladih turističnih delavcev.

In za konec še tole: tako majhna vas, kot so Lesce, praznaprav Šobec, dobi turistični nagelj, Ljubljana, naše glavno mesto pa dobi turistično bodočo nežo.

Tam, kjer ljudje delajo drug z drugim za dobro vseh, uspehi ne morejo izostati, še posebej, če upoštevajo vse, kar sem prej omenila. In v Lescah kaže, da je tako.

Katja Vizovišek,
novinarski krožek,
OŠ FSF Lesce

Za kvalitetnejši turizem na Bledu

Blejski gostinci zatrjujejo, da prevladuje agencijski turizem, ki je vse bolj popularen in ga je že okoli 80 %. To jim res ni najbolj všeč, ker bi se radi spet usmerili v kvalitetnejšo smer. O tem se sicer na Bledu mnogo govori, narejenega pa je bolj malo. Tako so menili nekateri na KS pa tudi v TD Bled. Če bomo hoteli turizem »popraviti«, bo potrebno marsikaj spremeniti.

Na Bledu imamo v poletnih mesecih okoli 150 različnih prireditev. Ali so privlačne, kvalitetne, sodobne? To lahko trdimo za folklorne, na Bledu pa ne poznamo sodobnega orkestra moderne glasbe, ki sedaj preplavlja Evropo in ki jih imamo tudi doma. Tudi likovnih razstav je malo, pa še precej neprivlačne in skromne so. In koncerti na otoku? Tja zaidejo le redko res pravi mojstri in to v ambient, ki je res enkraten. Tudi o tem, da bi na igrišče za golf privabili poznane igralce, se ne razmišlja.

Zabavne prireditve, kot so bile nekoč v navadi (ples v Kazini) niso več privlačne. Potrebno bo kaj novega, novi programi, privlačnejši, bolj organizirani. In še več takšnih pomanjkljivosti bi lahko naštevali, če že opustimo boljše komunalno ureditev, ureditev prometa v središču Bleda, možnosti parkiranja itd.

Že kar vnaprej vemo, kakšen bo odgovor — ni denarja za vse. Res ga ni dovolj, vendar mnogo več kot še pred leti. Več je tistih, ki morajo skrbeti za turizem, ni medsebojnih dogovorov, sodelovanja, česa se lotiti, kaj raje opustiti, ni. Mogoče kakšna novost gostom, ki danes preplavljajo Bled, ne bo povšeči, vendar treba je začeti in vztrajati, pa seveda popravljati, kar se ne bi obneslo. Le tako bo ob sodobnejši propagandi uspelo na Bled privabiti tudi boljše goste. Zakaj je toliko boljših gostov na avstrijskem Koroškem? Ponudba je tam bogatejša, a ne v prireditvah, pač pa v zabavnem življenju, ponudbi v raznih kavarnah, slaščičarnah, gostiščih. Pri nas pa ne zmoremo prave kmečke gostilne.

V zadnjem času se mnogo govori o svetovnem veslaškem prvenstvu, ki naj bi bilo na Bledu leta 1989. Vendar na žalost ostaja le pri govorjenju, manj pa je resnih priprav. Vsi pa vemo, da čas hiti in da bi morali pretežni del opraviti že prihodnje leto, saj se bo zadnje leto potrebno posvetiti le organizaciji, po kateri bodo tudi ocenjevali naše tekmovanje. In slovesa dosedanjih tekmovanj res ne smemo tako zlahka pokvariti!

Božo Benedik

Pred proslavo dneva JLA v radovljiški občini

Po sklepu predsedstva občinske konference Zveze rezervnih vojaških starešin Radovljica bo letošnja osrednja proslava dneva JLA v radovljiški občini v ponedeljek, 21. decembra zvečer, v avli osnovne šole A.T. Linhart v Radovljici. Za kulturni program bo poskrbela Zveza kulturnih organizacij Radovljica. Ob tej priložnosti bodo zaslužnim rezervnim starešinam in organizacijam ZRVS podelili nagrade in priznanja.

V počastitev dneva JLA je tudi letos občinska konferenca ZRVS raz-

poslala konec novembra vsem osnovnim šolam v občini natečaj za najboljši spis. Tokratni temi sta Brniti domovino je čast in dolžnost in Naša armada — porok miru in svobode. Učencem, ki bodo do 20. decembra poslali najboljše pismene prispevke na omenjeni temi, bodo podelili nagrade in priznanja.

Še pred praznikom JLA bodo organizacije ZRVS in ZSMS sodelovanju s pripadniki JLA organizirale razna športna tekmovanja in srečanja.

JR

Nov način obračunavanja prispevkov iz bruto osebnega dohodka in dohodka

V letu 1988 bo prišlo do nekaterih bistvenih novosti v zvezi z obračunavanjem prispevkov iz bruto osebnega dohodka in dohodka. Le-te so povezane z zakonom o celotnem prihodku in dohodku ter zakonom o obračunavanju in plačevanju prispevkov.

Začetek izvajanja zakona o celotnem prihodku in dohodku je že v letu 1987 vnesel nekaj sprememb in težav v financiranju samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti (refundacije), bistvene spremembe pa se obetajo od 1. januarja 1988 dalje.

Zato v nadaljevanju prikazujemo bistvene spremembe v letu 1988 (od 1. januarja dalje) v primerjavi z letom 1987 (december).

Prispevki in davki	1987 — december		1988 — od 1. 1. dalje	
	VIR	BOD	VIR	BOD
	dohodek (osnova BOD)		dohodek *	
I. SIS občine				
1. SOV-dejavnost		1,04		1,10
2. SOV-otr. dod. + porod.		2,97		2,45
3. OIS		5,34		4,92
4. KUS		0,84	0,80 (o)	
5. TKS		0,49	0,72 (o)	
6. SSSk		0,94		0,72
7. OZS — dejavnost	10,15			9,71
8. OZS — nadomestila OD 87 (v l. 88 5 % programa)		0,21	0,606 (o)	
9. Zaposlovanje	0,19		0,15 (o)	
10. Komunalna	1,42		1,42 (BOD)	
11. Ceste	1,50		1,50 (BOD)	
12. Požarna var.	0,27		0,27 (BOD)	
II. SIS — republike				
13. KUS Slovenije		0,66	0,80 (o)	
14. SPIZ — dejavnost		13,70		20,70
15. SPIZ — nesreče pri delu	6,20			(o)
16. SPIZ — zavarovalna doba s povečanjem, odvisno od mesecev			(od 0,035—0,105)	
16. Stipendije	0,50		0,50 (BOD)	
III. Dodatna solidarnost za Črno goro		0,08		0,08
IV. Davki in prispevki občine				
18. obč. davek iz OD		0,35		0,35 (0,75)
19. obč. intervencije		0,80	0,401 (o)	
20. obč. blag. rezerve		0,30	0,387 (o)	
V. Davki + prispevki republike				
21. republ. davek iz OD		0,60		0,60
22. republ. interv.		0,50	še ni podatka	
23. rep. blag. rezerve		0,40		
VI. LO + DS				
24.	0,60		0,60 (BOD)	
VII. Dodatno v letu 1988				
25. republ. skup. za zaposl.				0,20
26. TKS Slovenije			0,06 (o)	
SKUPAJ:	20,83	29,22		40,83

— xBOD — osnova bruto osebni dohodek
— (o) — osnova velikost dohodka

V letu 1987 smo ob dvigu osebnih dohodkov plačevali 24 različnih vrst davkov in prispevkov. Poleg teh mesečno tudi druge prispevke iz dohodka — osnova dohodek (republika in občinska raziskovalna skupnost, posebne raziskovalne skupnosti, republiške + posebne izobraževalne skupnosti) — skupaj pet različnih vrst prispevkov.

V letu 1988 pa prihaja do nekaterih bistvenih sprememb:

1. sprememba virov:
— iz BOD se financira zdravstvo 95 %, doslej so se sredstva zagotavljala pretežno iz dohodka (98 % v občini Jesenice),
— iz BOD se financira 98 % sredstev za SPIZ (doslej iz BOD in dohodka), realna rast sredstev SPIZ v letu 1988 naj bi bila 7,7 %, — iz BOD se zagotavlja 50 % sredstev za zaposlovanje, ostalo iz dohodka (doslej vsa sredstva iz dohodka),
— sredstva za kulturo, telesnokulturno skupnost, republiške intervencije v proizvodnji hrane, občinske intervencije v proizvodnji hrane, republiške in občinske blagovne rezerve, ki so se doslej zagotavljale izključno iz BOD, se bodo po novem izključno iz dohodka.

2. sprememba osnov:
Novi sistem (zakon o celotnem prihodku in dohodku, republiški zakon o obračunavanju in plačevanju prispevkov) predvideva pri obveznostih iz dohodka za:
— usmerjeno izobraževanje,
— raziskovanje,
— kulturo,
— telesno kulturo,
— zdravstvo,
— SPIZ,
— republiške in občinske intervencije,
— republiške in občinske blagovne rezerve,
da se plačujejo od NOVE DAVČNE OSNOVE A, ki je enaka dohodku, zmanjšanim za fiksne obveznosti iz

dohodka ter povprečne osebne dohodke v gospodarstvu na zaposlene v predhodnem letu. Nova davčna osnova A je popolnoma nova kategorija.

Za ostale obveznosti, ki so odvisne od višine dohodka, velja, da so osnove nespremenjene, se pravi BOD.

3. Olajšave TOZD
Določila 79. do 88. člena zakona o celotnem prihodku predpisujejo, da TOZD, ki ne ustvarijo dohodka (imajo izgubo na substanci), in TOZD, katerih fiksne obveznosti iz dohodka (skupaj z bruto osebnimi dohodki in delom skupne porabe v TOZD) presegajo ustvarjeni dohodek, ne plačujejo obveznosti iz dohodka, ki so odvisne od velikosti ustvarjenega dohodka. Poleg tega TOZD, katerim razpoložljivi dohodek po pokritju fiksnih obveznosti iz dohodka ne zadostuje za pokritje vseh obveznosti iz dohodka, ki so odvisne od velikosti ustvarjenega dohodka, te obveznosti sorazmerno zmanjšajo.

4. Vsi izračuni oz. preračuni so upoštevali izhodišče, da se neto OD zaradi sprememb v sistemu ne smejo spremeniti.

UGOTOVITVE:

1. Uvedba novega sistema virov in osnov za financiranje skupnih in splošnih družbenih potreb bo prinesla bistvene novosti oz. redistribucije obremenitev tako po dejavnostih kot po občinah.

2. Zbirna stopnja prispevkov iz BOD ne sme preseči 40 % (11. člen medrepubliškega dogovora — sedaj 29,22) in tako naj bi se masa BOD (ob nespremenjenem neto OD) povečala v Sloveniji za 14,27 %, v občini Jesenice za 14,39 %, Kranj 12,35 %, Radovljica 15,17 %, Škofja Loka 15,03 % in Trzin 13,77 % v primerjavi z dosedanjim (ocena Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje).

Razlike med občinami naj bi ublažili z učinkovitim sistemom solidarnosti.

Z novim sistemom se obveznosti iz BOD povečujejo ob hkratnem zmanjšanju obveznosti iz dohodka, neposredna primerjava pa zaradi vsebinskih sprememb ni mogoča.

3. Pomembna novost (ki smo jo spoznali že v novembru 1987) je izpad obveznosti za tiste OZD, ki ne ustvarijo dovolj dohodka za pokritje vseh obveznosti.

Izpadi so ocenjeni na podlagi obdelave periodičnega obračuna I—VI/1987. Glede na to, da se rezultati gospodarjenja v občini Jesenice še slabšajo, bo izpad še večji.

Tako je ocenjeni izpad (glede na novo davčno osnovo A) 5,3 %, republiško povprečje in 1,4 % (trikrat manjši).

Izpad ostalih obveznosti, za katere pa se ne predvideva sprememba osnov, je na (stanovanjski prispevek iz dohodka, prispevki za SIS materialne proizvodnje) Jesenicah 24,8 %, republiški povprečni 7,1 % (dva in petkrat manjši).

4. Da bi pokrili predvidene izpade, ki nastanejo zaradi olajšave tistim TOZD, ki ne ustvarijo dovolj dohodka za pokritje vseh obveznosti iz dohodka, bi morali dejansko predvidene stopnje za tiste obveznosti, ki se plačujejo iz dohodka po osnovi nove davčne osnove A, povečati za 1,5 %, predvidene stopnje za ostale obveznosti pa za 9 % (podatek velja za Slovenijo v globalu). To pa seveda pomeni toliko večjo obremenitev uspešnejših TOZD.

Zaradi vrste nejasnosti pri preračunavanju smo za SIS materialne proizvodnje + stanovanjski prispevek za solidarnost (iz dohodka) za leto 1988 ohranili enake obremenitve kot v letu 1987.

Vse prilive bomo tekoče spremljali in takoj ukrepali, če se bo pokazalo, da dogovorjenega ne moremo uresničiti.

5. Ob tem velja še povedati, da za samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti v letu 1988 velja interventni zakon, ki bo dodatno omejeval sredstva SIS družbenih dejavnosti. Tudi na tem področju bomo redno spremljali prilive in v skladu z zakonom v primeru presežkov v 30 dneh po ugotovitvi presežkov sorazmerno znižali stopnje za SIS družbenih dejavnosti v občini. To spremembo mora v skladu z zakonom o začasnem omejitvi razpolaganja z delom družbenih sredstev družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti za porabo v letu 1988 (Uradni list SFRJ, št. 75/87) predlagati pristojni organ SIS v osmih dneh, ko je presežek ugotovljen.

Zakon o primanjkljajih ne govori.

6. Posebej velja opozoriti na problematiko, ki se bo pojavila v letu 1988 in jo bomo zelo občutili v občini Jesenice glede na predvidene izgube v gospodarstvu v letu 1987 ter težave v letu 1988. Če ne bo prišlo do sprememb zakona o celotnem prihodku in dohodku glede refundacij, bodo težave velike tako na področju družbenih dejavnosti kot SIS materialne proizvodnje, to pa bo povzročalo tudi težave pri načrtovanju.

A. SIS družbenih dejavnosti:

Zaposlovanje: V začetku marca 1988 bodo OZD, ki so zadnje četrtletje leta 1987 končale z izgubo, lahko zahtevale vračilo vplačil prispevkov za četrto tromesečje iz tekočega priliva, ker je vir dohodek.

Skupnost za zaposlovanje bo že leto 1987 sklenila z izgubo (ocena: 23.620.000 din).

Sistem refundacij se bo tako lahko ponavljal v primeru izgub OZD ob vsaki oddaji periodičnega obračuna (28. februarja 1988 — oddaja zaključnega računa za leto 1987), to je: po marcu 1988 (če bodo OZD delale periodične obračune za prvo četrtletje) še v začetku maja (30. april 1988 — prvo četrtletje), sicer pa v začetku avgusta (31. julija 1988 — drugo četrtletje) in v začetku novembra (31. oktobra 1988 — tretje četrtletje).

Zdravstvo: Refundacije bodo mogoče samo iz sredstev, ki se zbirajo po stopnji iz dohodka (0,606) po istem sistemu kot pri zaposlovanju. Glede na dejstvo, da gre le za 5,9 % zbranih sredstev, učinek ne bo tako velik kot v letu 1987, ko se je zdravstvo pretežno financiralo iz dohodka.

Raziskovanje: Sistem refundacij je enak kot pri zaposlovanju.

— **Kultura:** V primeru izgube bo do prvih refundacij v letu 1988 prišlo v maju 1988, za prvo četrtletje 1988 (če bodo seveda OZD delale še periodični obračun za prvo četrtletje), sicer pa v začetku avgusta.

— **Telesna kultura:** Enako kot v kulturi.

B) SIS materialne proizvodnje:

a) **Komunalna, cestna, požarna skupnost** — položaj bo v primeru refundacij enak kot pri zaposlovanju.

b) **Stanovanjska skupnost:** Tu prihaja do vsebinskih sprememb, saj OZD ne bodo več tekoče izločale sredstev za stanovanjsko gradnjo (kot doslej), ampak šele ob zaključnem računu, razen solidarnostnega

prispevka, ki ima isti značaj kot sredstva za SIS materialne proizvodnje. Le-tega OZD vplačujejo redno in v primeru izgube lahko zahtevajo vračilo vplačanih prispevkov.

c) **Ostali prispevki**, ki so odvisni od velikosti ustvarjenega dohodka (občinske intervencije, blagovne rezerve itd.) — enak sistem refundacij kot za kulturo.

R. K.

Komisija za podeljevanje družbenih priznanj pri redstvestvu občinske konference SZDL Jesenice

razpisuje za leto 1988

pet priznanj osvobodilne fronte slovenskega naroda — srebrni znak,

ki bodo podeljena ob praznovanju ustanovitve OF Slovenije 27. aprila 1988.

Priznanja podeljujejo posameznikom, družbenopolitičnim in drugim organizacijam za posebne družbenopolitične, kulturne in organizacijske dosežke pri realiziranju in krepitvi socialističnih samoupravnih odnosov ter da imajo trajnejši pomen pri:

— razvoju naše samoupravne socialistične družbe,
— uresničevanju ustavno opredeljenih družbenoekonomskih in političnih odnosov na posameznem področju družbenega življenja in dela ter v družbi nasploh, še zlasti pri razvijanju delegatskega sistema in uveljavljanju samoupravne organiziranosti temeljnih samoupravnih skupnosti,
— krepitvi SZDL kot fronte delovnih ljudi in občanov ter njihovih organiziranih socialističnih sil,
— neposrednem uveljavljanju delovnih ljudi in občanov kot nosilcev odločanja na vseh področjih družbenega življenja in dela.

Kandidate za podelitev priznanja OF lahko predlagajo posamezniki, OZD, posamezne organizacije in društva komisiji za podeljevanje družbenih priznanj pri predsedstvu občinske konference SZDL Jesenice najkasneje do 15. januarja 1988.

Predlog mora poleg natančnega naslova in kratkega življenjepisa vsebovati tudi čimpolnejšo utemeljitev razlogov, zaradi katerih naj bi predlagani prejel priznanje OF. Predlog mora biti podan na posebnem obrazcu, ki se dobi na občinski konferenci SZDL Jesenice. Kasnejših prijav ne bomo upoštevali.

KOMISIJA ZA PODELJEVANJE
DRUŽBENIH PRIZNANJ PRI
OK SZDL JESENICE

Komisija za podeljevanje družbenih priznanj pri predsedstvu občinske konference SZDL Jesenice

RAZPISUJE

za leto 1988 pet priznanj sveta za družbenoekonomski položaj žensk v občini Jesenice, ki bodo podeljena ob praznovanju dneva žena 8. marca 1988.

Priznanje sveta se podeljuje posameznicam, družbenopolitičnim in drugim organizacijam za posebne družbenopolitične in organizacijske dosežke pri razvijanju in krepitvi socialističnih, samoupravnih družbenih odnosov.

Priznanje sveta se podeljuje tistim posameznicam in organizacijam, ki so s svojim delom pred vojno in po vojni s svojimi osebnimi kvalitetai prispevale k dosežkom trajnejšega pomena in s tem vplivale na uveljavljanje in razvoj socialističnega sistema, socialističnih družbenih odnosov, zlasti pa za dosežke, ki pospešujejo neposredno uveljavljanje enakopravnosti žensk na vseh področjih in oblikah družbenega življenja.

Kandidate za podelitev priznanja sveta lahko predlagajo organizacije združenega dela, SIS, posamezne družbenopolitične organizacije in društva.

Predloge sprejema občinska konferenca SZDL Jesenice do 15. januarja 1988. Kasnejših prijav ne bodo upoštevali.

SVET ZA SPREMLJANJE
DRUŽBENOEKONOMSKEGA
POLOŽAJA ŽENSK PRI P OK SZDL JESENICE.

Dejavnost jeseniških invalidov

Na deseti seji je izvršni odbor Društva invalidov Jesenice ocenil svojo dejavnost v tem letu in akcije, ki so v teku. Ugotovili so, da so sprejeti program dela društva za leto 1987 v celoti uresničili, nekatere dejavnosti pa celo presegali. Najbolj dejavni so bili na socialnem področju. Organizirali so srečanja težjih invalidov, obiske težjih in bolnih invalidov na domu, zdraviliške in klimatske oddihe (10 - dnevne), rekreacijska športna srečanja in enodnevne izlete — srečanja z drugimi društvi.

Za zadnje četrtletje so sprejeli naslednji program:

— Obisk težjih in bolnih invalidov v okviru novoletnih praznikov (do sedaj obiskanih 43) — akcija je še v teku,

— II. tradicionalni srečanja jubilatov 50, 60... letnikov, ki sta bili 21. novembra v hotelu Pošta Jesenice za vse KS (43 udeležencev) razen KS Kranjska gora in Rateče, ki sta imeli srečanje 10. decembra v hotelu Slavec v Kranjski gori (89 udeležencev). Srečanja so se udeležili tudi svojci in drugi člani. Srečanja sta imeli tudi zabavni del.

Poverjeniki društva Kranjska gora in Rateče organizirajo srečanje članstva vsak drugi četrtek v mesecu v hotelu Slavec, da se dogovorijo o akcijah. Do sedaj so imeli že tri srečanja, udeležba je bila množična.

— 12. decembra je bilo tradicionalno ekipno tekmovanje Gorenjske, ki ga je razpisalo DI Jesenice, v streljanju zračno puško v počastitev praznika JLA in v kegljanju na 100 lučev v počastitev dneva republike in v spomin na tovariša Lavriča.

— 26. decembra bo VII. tradicionalno prednovoletno praznovanje (silvester) jeseniških invalidov ob 16.30 v restavraciji Kazina na Jesenicah. Na voljo je le še nekaj mest, zato pohitite s prijavo.

To so zadnji utrinki dela jeseniškega društva za leto 1987.

Izvršni odbor Društva invalidov Jesenice želi vsem svojim članom, vsem občanom in vsem, ki so kakorkoli prispevali k dejavnosti društva, srečno, zdravo in uspeha polno leto 1988!

Tudi v letu 1988 v razstavnem salonu Dolik petindvajset razstav

V preteklem tednu se je na redni seji sestal programski svet razstavnega salona DOLIK DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice in sprejel prvo oceno o letošnji razstavnih dejavnosti in predlog programa razstav v letu 1988. Predlog bodo še v decembru terminsko uskladili z razstavljalci, v začetku januarja pa dokončno sprejeli.

Program razstav, ki ga je za leto 1987 sprejel programski svet, je bil v celoti uresničen, in sicer se je v razstavnem salonu zvrstilo 24 razstav, ena pa v režiji salona v galeriji Kosove graščine. Od tega je bilo 18 likovnih razstav, in sicer so se dvajsetkrat predstavili ljubiteljski slikarji in to šestkrat skupinsko, petkrat akademski slikarji, ena razstava je bila iz Narodne galerije Ljubljane. Trikrat so se predstavili člani foto klubov, dve razstavi pa sta bili dokumentarni — na eni je bila prikazana delavska ustvarjalnost in na eni ročna dela (belo vezenje in kvakanje nekdanj in danes). Poprčen obisk, brez zadnje razstave, ki še ni zaključena, je 817 oseb na razstavo (1986 — 852), ali povprečno 91 dnevn.

Vse razstave so bile odprte s krajšimi kulturnimi programi, ki so jih

devetkrat izvajali pevski zbori iz občine, osemkrat učenci jeseniške glasbene šole, štirikrat dijaki in študenti srednje in visoke glasbene šole, dvakrat vokalni oktet, enkrat srednješolski orkester in enkrat godalni trio. Na otvoritvah je bilo povprečno po 53 oseb. Za vse razstave so izdali tiskane likovne liste oziroma prepogonjenke, ki so bile hkrati tudi vabila.

V predlogu programa za leto 1988 je zajetih prav tako petindvajset razstav. Devetnajst razstav bo likovnih: desetkrat se bodo predstavili ljubiteljski slikarji, šestkrat na skupinskih razstavah, osemkrat akademski slikarji, ena razstava pa bo iz Narodne galerije Ljubljane. Štirikrat se bodo v prihodnjem letu predstavili fotoamaterji, ena razstava bo namenjena delavski ustvarjalnosti in ena ročnim delom, in sicer gobeli-

nom po predlogah, ki so jih naslikali člani likovnega kluba DOLIK. Tudi v prihodnjem letu bodo razstave odpirali vsak drugi petek s krajšimi kulturnimi programi, prva pa je na vrsti že 8. januarja.

Naj omenimo, da osnovna in največja stroška razstavnega salona DOLIK (najemnina in vročevodno ogrevanje) mesečno veljata 150.000 din, zato je tudi interes razstavnega salona, da so prostori čim bolj izkoriščeni, oziroma da se v salonu dogaja čim več stvari. Poleg razstavnih dejavnosti z otvoritvenimi programi je bilo letos v salonu še pet predavanj, trije literarni večeri, dva glasbena večera in pet strokovnih žiriranj slik za razstave. V stranskem prostoru, ki je hkrati malo skladišče, se redno tedensko sestajajo člani likovnega kluba DOLIK in članice odseka ročnih del DPD Svoboda Tone Čufar, večkrat pa so v njem tudi sestanki kulturnih skupin ali organov Zveze kulturnih organizacij Jesenice. Podobno aktivnost v razstavnem salonu DOLIK načrtujejo tudi v letu 1988.

O improvizacijah in mahinacijah, tako in drugače

Naj že na začetku povem, da na pripombe Tomaža Iskre v zvezi z letošnjim natečajem za izbiro knjižnih del v Mali Čufarjevi knjižnici odgovorjam v svojem imenu, kot eden od treh članov uredniškega odbora MCK, in da moje mnenje ni nujno tudi mnenje celotnega odbora.

Moje mnenje o Tomaževih pripombah pa je tako:

Morda smo bili pri formuliranju končnega besedila izida natečaja, kakor je bil objavljen v Železaru, res netaktni, ker smo pesniško zbirko T. Iskre »Med nebom in zemljo« uvrstili v »rezervo« (in se za to netaktnost avtorju tudi opravičujem). Za »Potovanje klobca volne« D. Jensterla je bil odbor enotnega mnenja, da si zasluži objavo v knjigi (seveda s predhodnimi redakcijskimi posegi, kar smo tudi objavili), to našo odločitev pa je kasneje potrdila tudi izredno afirmativna ocena Jensterlovih črtic izpod peresa zunanega recenzenta, pisatelja Petra Božiča iz Ljubljane. Glede primernosti zbirke T. Iskre za natis v MCK pa so se mneneja že bolj kresala in odločitev odbora ni mogla biti drugačna kot kompromisna. Z objavo izida natečaja pa se je res mudilo, saj smo komaj še ujeli dogovorjeni rok 10. oktobra. Tomaž ima morda prav, ko nam očita diskriminatorni in omalovažujoč odnos do njegovega pesniškega dela, nima pa prav, da nam v isti sapi očita tudi to, da ga pred objavo izida natečaja nismo poklicali na pogovor in posvet o tem, kaj naj v zbirki spremeni, da bi bila po našem okusu. Kaj bi pa potem rekli drugi natečajniki, ki ne bi bili deležni tega privilegija? Tomaž tudi negoduje, ker ga tudi en mesec po izidu natečaja še zmeraj nismo poklicali na pogovor o usodi njegovih pesmi. Pozablja, da smo se na novembrskem sestanku literarne sekcije DPD Svoboda že dogovorili za ta pogovor vendar nanj ni prišel. Ali mar misli, da bo »slavna« žirija MCK Tomaža Iskre iskala po Jesenicah? Ne sme nam tudi zameriti, če se nismo potrudili seznaniti se z »zele solidnimi grafikami F. Berce-«ta, ki da bi »nedvomno več kot popestrilo zbirko«. Žirija MCK je literarna in ne likovna žirija in o ilustracijah se bomo (ali pa ne bomo) pogovarjali, ko bo (če bo) zbirka nared za tisk. Mene osebno tudi čisto nič ne moti, če so bile Tomaževe pesmi objavljene že na ljubljanskem radiu in v literarnih revijah. Narobe, tega sem še zelo vesel, kajti uspehi mojih prijateljev so tudi moji uspehi, pa tudi sovražnikom ne zavidam zanje. (Upam pa, da sva s Tomažem še zmeraj prijatelja!). Kot člana žirije pa me čisto nič ne briga, ali so pred menoj dela potencialnega nobelovca ali popolnoma neznanega avtorja, ki ni še nikoli objavil — zanimajo me dela kot taka.

Upam, da sva s Tomažem Iskro razčistila vsaj nekaj stvari v zvezi z improvizacijami in mahinacijami posameznikov, ki si domišljajo, da sami zmorejo vse in da brez njihovih superpametnih odločitev nikakor in nikamor nič ne gre. Bojim pa se, da bova oba skupaj še imela opraviti z improvizacijami in mahinacijami, tudi s takimi, ki niso domena uredniškega odbora, oz. žirije MCK. Te dni mi je namreč prišel v roke dopis predsednika ZKO Jesenice na naslov občinske kulturne skupnosti, (št. 102/87, datiran 14. septembra

1987), v katerem ZKO Jesenice, oziroma njen predsednik, oporeka upravičenost že rezerviranih namenskih sredstev kulturne skupnosti za financiranje programa Male Čufarjeve knjižnice za letošnje leto v višini 1.000.000 din, ker, citiram »... ni nobenih izglede, niti objektivnih možnosti, da bi letos izšla kakšna knjiga MCK. Razen tega pa menim, da je potrebno vsaj polovico naklade 11. in 12. knjige MCK (Milan Kristan »Izpiski« in Veno Dolenc »Strasti in odpustanja«), ki sta izšli s polletno zamudo, prodati, s čimer se mora oplajati založniška dejavnost, sicer bo postalo založništvo zaradi založništva (za skladišče), ne pa za prodor med bralce. Taka je tudi sprejeta programska politika DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, kjer deluje literarna sekcija kot veja kulturne umetniškega kluba društva. Razen tega, ponovno poudarjamo, da bi bila s tem okrnjena sredstva za redno dejavnost, kamor so vključene tudi sredstva za stimulacije strokovnim kadrom, ki morajo slediti, zaradi nizkega starta, vsaj dovoljenim povečanjem, sicer bomo najboljše strokovne kadre izgubili. Od njih pa je v glavnem odvisna ljubiteljska dejavnost in kakovostni napredek...«

Seveda tega dopisa ne citiram zato, ker bi hotel na ta način Tomažu Iskre po ovinkih povedati, koliko šans ima njegov rokopis za skorajšnjo natis v MCK, pač pa zato, ker se mi zdi pri njem izredno zanimivo to, da ga je napisal in podpisal človek, ki je pred 15 leti ustanovil Malo Čufarjevo knjižnico, bil precej let pri njenem krmilu, zdaj pa, ko jo urejuje drugi, bi jo najraje kar pokopal. Ta človek brez kančka zadrege deli lekcije iz ekonomskega poslovanja sedanjemu uredništvu zbirke, čeprav je sam celih šest let pomagal spravljati na svet knjige, katerih velik del (koliko natančno nihče ne ve) se še zdaj, po desetih letih, praši v skladišču, ali pa se delijo zastoj ali napol, zastoj po sindikalni, društveni in kdove še kakšni liniji. Mi pa naj bi v nekaj mesecih prodali pol naklade, da bi dobili zeleno luč za nadaljnje izhajanje! Dejansko smo od letošnjega poletja, ko sta obe knjigi lanskega letnika MCK prišli iz tiskarne, od skupnega števila 935 izvodov prodali 285 izvodov (torej slabo tretjino), še nadaljnjih 170 izvodov, je na razpolago kupcem v 25 slovenskih knjigarnah, (komisijska prodaja), razdelili pa smo tudi 130 dolžnostnih in reklamnih izvodov. Na zalogi imamo torej še 340 izvodov, kar je komaj 35% celotne naklade. Za primerjavo povejmo, da so podobne prodajne rezultate, le da z mnogo več reklame, doseglo letošnje knjige zbirke Aleph, ki jo izdaja Književna mladina Slovenije. Vseh prodajnih poti — prodaja po pošti, prodaja šolam — pa sploh še nismo začeli, ker čakamo na izid še tretje, Jensterlove knjige!

Tisti, ki očitajo MCK prevelike finančne apetite in negospodarno poslovanje, naj najprej pometejo pred

svojim pragom in položijo karte na mizo: s kolikšnim deležem lastnih sredstev (prodaja slik?) posluje galerija Dolik? Koliko proračunskega denarja potrošijo in koliko lastnega denarja zaslužijo (prodaja vstopnic) jeseniški pevski zbori, pihalna godba, igralske skupine itn., itn. Kaj bi se zgodilo s strokovnim kadrom jeseniške ZKO in DPD Svoboda (zborovodje, dirigenti, režiserji), če bi bili njihovi honorarji in denarna nadomestila odvisni zgolj in samo od tržne uspešnosti, tako kot to velja za honorarje avtorjev knjig MCK? (Uredništvo zbirke pa se tako in tako trudi brezplačno). Po mnenju predsednika jeseniške ZKO pa očitno ne uredniki ne avtorji MCK ne izpolnjujejo kriterijev za uvrstitev v strokovni kader DPD Svoboda. Še več: Mala Čufarjeva knjižnica po njegovem sploh ne sodi v redno dejavnost društva, pa četudi je bila ustanovljena že pred več kot 15 leti in uradno ni bila nikoli ukinjena. Naš predstavnik tudi že sredi septembra preroško ugotavlja, »da ni nobenih izglede, niti objektivnih možnosti, da bi letos izšla kakšna knjiga MCK.« Glede na zamujen izid Kristanove in Dolenceve knjige (za katerega pa je bila kriva tiskarna in ne uredništvo!) bi bila določena skepsa morda upravičena, toda le s predpostavko, da bo šel osel (to je uredništvo MCK) še enkrat na isti led, kjer je že enkrat padel.

Tako se dvojni funkcionar ZKO Jesenice in DPD Svoboda Jesenice dogovarja z občinsko kulturno skupnostjo o usodi jeseniškega založništva za hrbtom literarne sekcije in uredništva MCK. Prav tako zahrbtno se sprejema tudi programska politika DPD Svoboda, ne da bi bila literarna sekcija sploh o čem obveščena, kaj šele da bi lahko soodločala. Vse to pa Tomaža Iskre kot člana in celo tajnika sekcije očitno prav nič ne skrbi in ne jezi. Skrbi in jezi ga to, da ga je žirija MCK javno in glasno postavila na drugo mesto svoje lojtrce domačih. No, kljub vsemu mu želim, da bi napisal vsaj še enkrat toliko dobrih pesmi, kot jih je doslej, kajti za dobre knjige se tudi denar najde. Tudi na Jesenicah!

Edo Torkar

Koledva 87

Moški zbor KUD S. Žagar iz Kroke vabi na 20. novoletni koncert, s katerim oživilja stare koledniške običaje in ljudske koledniške pesmi. K sodelovanju je letos povabil harfistko Pavlo Uršič Kunej, ki bo v prvem delu koncerta igrala solistična dela za harfo, v drugem pa bo igrala priredbe kolednic in spremljala pevski zbor.

Koledva bo v kroparskem kulturnem domu v nedeljo, 20. decembra, ob 15. uri. Vsem velja vabilo, naj skupaj z zborom zapojejo:

Preč je zdaj to staro leto, žihar smo veseli vsi, ker smo zdrav na temu svetu, novga leta ućakali.

Žene in dekleta rade pojejo

Sredi letošnjega aprila so v Krajski gori ustanovili ženski pevski zbor, ki deluje pod okriljem kranjskogorskega kulturnega društva. V zboru poje 28 deklet in žena, ki jim je petje v veliko veselje in jim tudi veliko pomeni. Zborovodkinja je Metka Kokalj, pojejo pa umetne in narodne pesmi. Pevke vadijo vsak torek, v kratkem času, kolikor zbor deluje, pa so zelo popestrile svoj program in imele tudi že nekaj nastopov. Nastopile so na koncertu v cerkvi v Krajski gori, ob dnevu republike, za invalide...

V prihodnjem letu načrtujejo samostojni koncert, promenadne koncerte v okviru Turističnega društva, nastope po kranjskogorskih hotelih ter ob dnevu žena in ob državnih praznikih. Nastopile bodo tudi ob otvoritvi Petrolovskega hotela v Gozd-Martuljku. Razmišljajo tudi o mešanem pevskem zboru in o nastopih izven krajevnih skupnosti. Za promenadne koncerte jim bo domače Turistično društvo kupilo narodne noše.

A. Kerštan

Gledališka premiera skromnega obsega ali kako razvrednotiti delo ljudi

V predzadnji številki Železjarja sem prebral članek »Gledališka premiera skromnega obsega.« Čas mi ni dopuščal, da bi takoj napisal, kako sem doživel uprizorjeno delo jaz, ker pa me moti precej negativno stališče kritika, bi rad povedal svoje mnenje.

Predstavo sem si ogledal 25. novembra. Ploskal sem iz spontanega zanosa in lepo preživete večera v gledališču, tako kot je z menoj in pred menoj ploskalo preko tisoč ljudi, ki so si ogledali predstavo. Dvorana Čufarjevega gledališča je bila skoraj polna. Torej se naši ljudje vračajo k prvotni umetnosti, k lepo govoreni besedi, k neposrednemu odnosu igralec-gledalec. To je tisto, kar me posebno veseli, kajti vemo, da so bili časi, ko sta bili na Jesenicah zasedeni samo prvi dve vrsti Čufarjevega gledališča. Polna dvorana kaže, da jeseniški igralci sledijo željam in potrebam jeseniškega gledalca. Menim, da je to prava pot in zelo žal mi je, da ne moremo tako ustreči ljudem povsod, saj smo le premnogokrat priče nezadovoljstva ljudi.

Ne smem razmišljati preširoko, sicer me bo zaneslo in bo moje pisanje zgubilo smisel in namen. Torej, kako sem doživel igr. Naj najprej poudarim, da nisem strokovnjak za pisa-

nje gledališke kritike. Moje mnenje je mnenje gledalca, ki je gledal »Naše tri anđele«, bil zadovoljen s to igr. skratka dobil sem to, kar sem od gledališča pričakoval.

Menim, da so igralci zelo lepo tolmačili svoje vloge, da so bili naravni in prav ta njihova pristnost je v komični situaciji vzbujala smeh. Jaz igre nisem doživel kot kriminalke, kriminal je le posledica komičnega zapleta.

Živimo v času, ko nas resno skrbi kako bo jutri. Tudi tega ne vemo, koliko denarja bo v prihodnje namenjenega za kulturo. Amaterji jeseniškega gledališča so nam za sendvič in čaj pripravljali popestriti večer, pripravljali so nam posredovati vsaj del umetnosti in kulture, ki nam je in bo še potrebna, skratka, ti ljudje nam dajejo del sebe. Za to nesebično delo pa jih ne morem kritizirati, rad bi se jim le zahvalil in jim čestital za požrtvovalnost in uspeh.

Janez Avsenik

Pestra dejavnost filmske skupine ODEON

Pred kratkim so se v svojih klubskih prostorih po daljšem času zbrali člani filmske skupine Odeon z Jesenic in pregledali opravljeno delo v letošnjem letu. Ugotovili so, da je bila dejavnost kinoamaterjev zelo razgibana in pestra.

Predvsem je treba omeniti uspešno izvedbo 14. mednarodnega festivala amaterskega filma aprila na Jesenicah. Festival je vrsto let zelo uspešno pripravljajo skupaj z Zvezo kulturnih organizacij na Jesenicah. Pripravili so tudi filmske večere v Kosovi graščini, ki jih je organiziral Janez Hrovat, skupaj z gledališčem Tone Čufar pa sodelujejo pri otroških matinejah na Jesenicah in na Bledu. Letos je dokaj uspešna tudi lastna filmska proizvodnja. Dokumentarni film »Otroška olimpiada« je že pripravljen za predvajanje, dokumentarni filmi »Sankanje«, »Po poti kulturne dediščine« in »Od Baš Čaršije do Straduna« pa so v končni fazi obdelave. Sodelovali so tudi na festivalih doma in v tujini. Delujejo pa tudi trije kinokrožki, in sicer na osnovni šoli Karavanskih kurirjev NOB na Koroški Beli, na osnovni šoli Prežihov Voranc na Jesenicah in na Centru srednjega usmerjenega izobraževanja. Povejmo še to, da je član skupine Branko Alt prejel Čufarjevo priznanje za uspešno mentorsko in amatersko delo.

Za leto 1988 pa načrtujejo izvedbo jubilejnega 15. mednarodnega festivala amaterskega filma, ki ob od 21. do 23. aprila na Jesenicah in na katerem pričakujejo udeležbo 25 držav. Sledijo filmski večeri v Kosovi gra-

ščini z udeležbo slovenskih kino klubov ter kino klubov iz zamejstva. Še naprej se bodo udeleževali filmskih festivalov doma in v tujini. Nadaljevali bodo sodelovanje z amaterskim gledališčem Tone Čufar pri izvedbi otroških matinej in z občinsko zvezo DPM pri novoletnih filmskih projekcijah za predšolske otroke. Vsaj dva člana naj bi se udeležila seminarja za mentorje kino krožkov. V načrtu imajo tudi snemanje lastnih filmov. Postopoma naj bi uvedli kino krožke na vseh osnovnih šolah v jeseniški občini. Dokončno naj bi uredili tudi tonsko kabino in kupili prepotrebno montažno mizo. Tako bo tudi v prihodnjem letu dejavnost jeseniških kinoamaterjev zelo pestra.

A. Kerštan

Dopisujte

Gregorčičeve plakete za jeseniške telesnokulturne delavce

V železarskem mestu že od leta 1968 dalje podeljujejo Gregorčičeve plakete za najvidnejše dosežke na področju telesne kulture v jeseniški občini. Poimenovane so po narodnem heroju, revolucionarju in športniku Jožu Gregorčiču-Gorenjcu. Žirija pri Telesnokulturni skupnosti Jesenice je letos izbrala pet dobitnikov. Plakete jim je izročil predsednik Telesnokulturne skupnosti Jesenice Janez Poljšak, nagradjenec pa je čestitil tudi predsednik Skupščine občine Jesenice Jakob Medja.

Letošnje plakete so prejeli: **ALOJZ FERBEŽAR** za dolgoletno nesebično in uspešno delo na področju množičnosti v telesni kulturi. Leta 1952 je začel kot pionir splošne telesne vzgoje in pozneje kot orodni tekmovalci. Sodeloval je na številnih tekmovanjih in prvenstvih v orodni telovadbi, od začetka šestdesetih let dalje pa vse do danes je zavzel delavce in načelnik društvene splošne telesne vzgoje pri TVD Partizan Jesenice. Aktivno sodeluje tudi pri izvedbi vseh vrst telesnokulturnih prireditev. **FRANC KAJŽAR** je plaketo prejel za velike zasluge na področju tekmovalnega športa ter strokovnega in organizacijskega dela v Ratečah. Skupaj z Mlinarjem, Kerštajnom in nekaterimi drugimi tekači se je zelo mlad začel ukvarjati s tekmo na smučeh. V svoji tekmovalni karieri je dosegel nekaj dobrih rezultatov, med drugim je leta 1968 v štafeti teklu sku-

paj z Mlinarjem in Kerštajnom osvojil naslov državnega prvaka v štafeti. Po končanem aktivnem tekmovalstvu se je pridobil izkušnjam lotil vzgoje mladim in to delo opravlja še danes. Aktivno deluje pri organizaciji in izvedbi številnih športnih prireditev v Ratečah in okolici.

JOŽE MAKOVEC je Gregorčičevo plaketo prejel za dolgoletno delo na področju razvoja planinstva v jeseniški občini. Planinski pot je začel v Ratečah, od leta 1945 pa je član Planinskega društva Jesenice. 30 let je že član Gorske reševalne službe, kjer vestno opravlja številne odgovorne zadolžitve. Med drugim je zvezni inštruktor GRS, skrbi za vzgojo mladih kadrov, še vedno pa je mladinski in gorski vodnik.

JANEZ NOVAK je najvišje priznanje na področju telesne kulture v jeseniški občini prejel za dolgoletno uspešno delo na področju množičnosti. Od leta 1947 je aktivni član TVD Partizan Javornik-Koroška Bela. Bil je aktivni tekmovalci, od leta 1950 pa do danes pa prizadeveni vodnik. Pri društvu opravlja najrazličnejše funkcije in aktivno sodeluje pri izvedbi vseh vrst telesnokulturnih prireditev.

ANDREJ PETERNEL je plaketo prejel za požrtvovalno in nesebično delo pri organizaciji športnih prireditev. Leta 1948 se je vključil v delo Športnega društva Mojstrana in se začel ukvarjati s smučar-

skimi skoki. Poškodba mu je preprečila tekmovalno pot, zato se je aktivno vključil v delo društva. Je skrben gospodar društva ter zvezni sodnik za alpske discipline in teke. Aktivno sodeluje pri izvedbi vseh športnih prireditev in skoraj ni stvari, ki ji ne pripravi nerediti. Dobitnikom Gregorčičevih plaket iskreno čestitam!

J. Rabič

Lokostrelstvo

V nedeljo, 29. novembra, so se najboljši slovenski lokostrelci zbrali v Škofji Loki, kjer so se pomerili za republiške naslove v disciplini Indoor (dvorana) na razdalji 18 m. Nastopilo je 92 tekmovalcev iz 9 klubov. Turnir je vzorno pripravil LK Senčur.

Na turnirju je nastopilo tudi 7 članov lokostrelske sekcije TVD Partizan Javornik-Koroška Bela, ki so dosegli presenetljiv uspeh. Izkupiček je eno prvo mesto in tri druga mesta v posamezni konkurenci ter drugo mesto v ekipni konkurenci.

Rezultati:
Pionirji instinktivno: 1. Marko Košir, 2. Jure Železnik.
Pionirji prosto: Klemen Smolej 2. mesto.

Najbolj zanimiv je bil boj v najbolj elitni konkurenci, to je pri članih prosto, saj je o zmagovalcu odločala zadnja puščica. Najbolj zbran je bil Vlado Rosa (Ankaran) in tako postal slovenski prvak. Nastreljal je 554 krogov, 2. Jakopič 552 krogov, 3. Natlačen (Post.) 552 krogov, 4. Desnica (Kamnik) 552 krogov. O razvrstitvi od 2. do 4. mesta je odločalo število zadetkov v 10. Jakopič in Natlačen sta bila izenačena tudi v zadetih desetkah, tako da so odločale celo devetice, kjer je bil Jakopič boljši do Natlačen za eno devetko ter tako zasedel drugo mesto.

TVD Partizan Javornik-Koroška Bela

Hitropotezno prvenstvo Jesenic za sezono 1987/88

Za sezono 1987/88 so bili odigrani štirje redni mesečni hitropotezni turnirji, ki so vsak prvi četrtek v mesecu. Deset najboljših uvrščenih na vsakem turnirju dobi točke od 10 do 1, ki se štejejo za skupno uvrstitev.

Na novemborskem turnirju je bil najboljši Franci Rodman, 2. Ravnik, 3.-4. Krajnik in Poljanšek, 5. Lahajnar, 6.-7. Lužnik in Krničar, 8. Eržen, 9. Omanović, 10. Osmani.

Decembarskega turnirja se je udeležilo kar 22 igralcev. Zmagal je Primož Kosmač (20,5 točk), 2. Rodman (19,5), 3.-4. Poljanšek in Omanović (14), 5. Ravnik (13,5), 6.-7. Krničar in Pazlar (13), 8. Eržen (12,5), 9.-10. Krajnik in Lahajnar (12).

V skupnem seštevku vodi Franci Ravnik z 32 točkami (4 turnirji), sledi Rodman 26,5 (3), 3. Poljanšek 21 (3), 4. Krničar 18 (3), 5. Eržen 16 (3), 6. Omanović 14 (3), 7. Osmani 10,5 (2), 8. Nada Marušič 0,5 (3), 9. Kosmač 10 (1), 10. Krajnik 9 (2). P.K.

Brane

V spomin borcu Ivanu Mirtiču

V zadnjem času smrt prepogosto sega v naše vrste. Tako smo se v kratkem času poslovili kar od treh naših članov, za katerimi je ostala globoka vrzel. To pot smo se poslovili od Ivana Mirtiča, borca Prešernove brigade ter taboriščnika iz taborišča Buchenwald v Nemčiji.

Ivan Mirtič se je rodil 23. junija 1907 v delavski družini pri Stržinarju na Jesenicah. Oče se je priselil na Jesenice, da bi svoji družini lahko nudil boljši kos kruha. Dobil je delo v KID v obratu žebeljarn. Po njegovi poti je šel tudi mladi Ivan. Zaposlil se je že pri štirinajstih letih, leta 1921. V žebeljarni je z nekaj prekinjavami vztrajal vse do svoje upokojitve 30. junija 1962. Zaradi svoje pridnosti in prizadevnosti pri delu je postal tudi delovodja. Se po upokojitvi je na svojem delu vztrajal do leta 1966, ko je dokončno zapustil Železarno.

Stane Torkar, predsednik ZB NOV Javornik — Koroška Bela

Dovje-Mojstrana (foto I. Kučina)

Tekmovanje v počastitev praznikov

Društvo invalidov Jesenice je v soboto, 12. decembra, organiziralo tradicionalna ekipna tekmovanja Gorenjske.

Organizirali so kegljanje na 100 lučajev v počastitev dneva republike in v Lavričev spomin za osvojitve prehodnega pokala. Osvojila ga je ekipa DI Jesenice s 2.415 keglji (Bucek, Cufar, Spec, Hrast, Vahčić, Reboli). Druga je bila ekipa ISD Borec Kranj — 2.304 keglji, tretja ekipa ID Škofja Loka — 2.182, 4. DI Radovljica 2.138. Posamežno: Bucek (Jesenice) — 434, 2. Trojar (Šk. Loka) — 427, 3. Cufar — 426, 4. Spec — 411 (oba DI Jesenice), 5. Čebašek (Kranj) — 408 kegljev.

Organizirali so tudi tekmovanje v streljanju z zračno puško, v počastitev dneva

JLA. Prehodni pokal je osvojila ekipa DI Jesenice — 516 (Majda Kralj, Franci Bizjak, Vojko Grebenšek). Druga je bila ekipa ISD Borec Kranj, tretja DI Radovljica, četrta DI Šk. Loka. Posamežno: 1. Frelih 182, 2. Černe 178 (oba Kranj), 3. Grebenšek 175, 4. Kralj 174, 5. Bizjak 167 (vsi DI Jesenice).

Omenimo naj tudi, da je bilo 12. decembra po koledarju Zvezde društev invalidov Slovenije področno tekmovanje Gorenjske v kegljanju. Tekmuje se glede na kategorijo invalidnosti. Nastopala so štiri društva Gorenjske. Prvo mesto je osvojilo ISD Borec Kranj, 2. DI Šk. Loka in 3. DI Jesenice.

Judo

V organizaciji judo sekcije TVD Partizan je bilo v soboto judo tekmovanje za pionirje, mlajše mladince in mladinke. Nastopilo je 113 pionirjev iz Nove Gorice, Šiške in jeseniške judo sekcije. Za judo sekcijo je nastopilo 40 tekmovalcev, od tega več kot polovica začetnikov. Pokazali so veliko volje do tekmovalstva in bila bi prava škoda, če bi prekmalu prenehali aktivno sodelovati v tem prelepem športu. Zelo pohvalno je tudi to, da so tudi starši pokazali veliko dobre volje in razumevanja, saj so hitro kupili kimono, ki niso poceni. Zamerim nekaterim, ki judo jemljejo kot nekaj nezanimivega in nepotrebnega. Nikoli se noben športni delavec ali novinar ne udeležijo tekm, ki jih organizira judo sekcija TVD Partizan. Bralcem Železarja bi rad povedal, da je judo sekcija letos osvojila 12 medalj na republiških prvenstvih in da imamo pet perspektivnih športnikov. Rad bi tudi povedal, da v občini judoisti niti enkrat niso bili na spisku za priznanje športnika leta,

čeprav so osvojili medalje na državnem prvenstvu in bili kandidati za reprezentanco. Ko sem spraševal, zakaj razlike med športniki, sem dobil različne odgovore. Največkrat je bil odgovor ta, da nismo člani športnega društva Jesenice, temveč TVD Partizan. Mar ne gre denar za šport iz iste vreče? Zakaj potem razlike? Ko iščemo denarno pomoč za razna tekmovanja, dobimo odgovor, da so dali denar za hokej in smučanje (ker je pač določena vplivna oseba član odbora teh društev).

Rezultati na tekmovanju: Ekipno je zmagala Šiška pred Jesenicami in Novo Gorico. V lažjih kategorijah so prevladovali judoisti iz Šiške, v težjih in pri mladinkah Jesenice.

Takih tekmovalcev si želijo tekmovalci še več, da vidijo, koliko je napredovalo njihovo znanje v judu. Pohvaliti velja velik obisk staršev in prijateljev tega športa.

Brane

Viktor Brun:

13

75 let jeseniškega nogometa

Sezona 1954/55 je bila nasploh dokaj neuspešna. Člansko moštvo je v GNP pristalo na skromnem 5. mestu. Kaže, da je ta neuspeh le privedel do nekaterih sprememb, tako da so pomladili moštvo, kar ni ostalo brez rezultata. Člansko moštvo je v sezoni 1955/56 osvojilo 3. mesto v GNP. Dopisnik Gorenjskega glasa B. F. v štev. 48 z dne 18. junija 1956 pod naslovom Nogometno prvenstvo Gorenjske končno med drugim ugotavlja: Razmerje med prejetimi in dani goli 76:18 pa da slutiti, da nogomet na Jesenicah po daljšem času spet prihaja k sebi. Razvrstitev in dosežki članskih moštev Gorenjske je bila:

1. Tržič	14	13	0	1	66:8	26 točk
2. Ločan	14	12	0	2	74:18	24 točk
3. Jesenice	13	9	1	3	76:18	19 točk
4. Prešeren	14	6	1	7	30:40	13 točk
5. Medvode	14	6	0	8	45:55	12 točk
6. Bohinj	14	4	0	10	19:98	8 točk
7. Svoboda	13	2	0	11	20:46	4 točke
8. Bled	14	2	0	12	13:59	4 točke

Že drugič zapored so ponovili uspeh mladinci Jesenic, kar ilustrira tale tabela:

1. Jesenice	10	10	0	0	52:13	20 točk
2. Ločan	10	7	1	2	41:19	15 točk
3. Triglav	10	5	0	5	30:37	10 točk
4. Tržič	10	5	0	5	20:28	10 točk
5. Mladost	10	2	1	7	18:26	5 točk
6. Prešeren	10	1	0	9	18:56	2 točki

Žal v tej sezoni jeseniški pionirji niso sodelovali, prvenstvo Gorenjske pa so osvojili pionirji Triglava.

V naslednji sezoni 1956/57 so se železarji še bolj izkazali: osvojili so prvenstvo Gorenjske, iztržili 18 točk in odlično razliko v golih 57:5. Moštvo je vabil Jože Janežič, ki so ga iz »rezerve« ponovno aktivirali.

S tem dosežkom so si priborili pravico do kvalifikacij za vstop v ljubljansko-primorsko ligo. Te možnosti napredovanja v višji nogometni rang so se lotili zelo resno: s pripravi so pričeli sredi poletnih dni. Družno s hokejisti so se odpravili v Baško na otok Krk, kjer so pridno vadili in si nabirali kondicijo ter z domačini odigrali dve tekmi. Dobro izvedene priprave so se potrdile v kvalifikacijah: odpravili so najprej Idričane in nato še Domžalčane in dosegli zaželjeni cilj — LPL. NK Jesenice je za člansko moštvo imel tedaj na voljo 24 nogometašev, med njimi kar tri vratarje.

V tej sezoni je krmilo NK Jesenice prešlo v roke Milana Budja, ki mu ga je po nekaj letih zelo prizadevnega delovanja izročil Mirko Špendal, ki tudi pozneje ni prenehal delati, saj se je tudi Špendal močno »zastrupil« z nogometom.

Moštvo Jeseničanov se je dobro držalo v LPL. V jesenskem delu sezone 1957/58 so imeli precej neugoden žreb: petkrat so morali po kostanj v žerjavico na igrišče nasprotnika in le eno tekmo so odigrali na domačih tleh. V pomladanskem delu prvenstva so bili v ugodnejšem položaju. Ob zaključku prvenstva so pristali na 5. mestu z 18 osvojenimi točkami. Boljšo uvrstitev pa jim je preprečilo šest kaznovanih igralcev. Kaže, da je v NK Jesenice prevladala odločnost, da se obdržijo v tem rangi tekmovalja.

Prijateljska tekma z državno nogometno reprezentanco

Po končanem prvenstvu leta 1958 se je v maju na Bledu pripravljala državna nogometna reprezentanca za svoje nastope na VI. svetovnem prvenstvu, ki je bilo na Švedskem. Med reprezentanti so bili tedaj znani nogometni zvezdniki kot: Beara, Miloš Milutinović, Krivokuća, Zebec, Boškov, Šekularac, Crnković, Petaković idr.

Tekma se je končala z visokim porazom Jeseničanov 0:15.

Huda kriza v sezoni 1958/59

Nogometna zveza Slovenije je v težnji, da doseže nogomet na Slovenskem širši razmah in kvalitetnejšo raven, med drugim spreminjala tudi sistem tekmovalja tako na regionalnem kot republiškem območju.

V sezoni 1958/59 je bila osnovana enotna slovenska conska liga, ki jo je sestavljalo 12 slovenskih nogometnih klubov. Jeseničani so v kvalifikacijah imeli za nasprotnika moštvo Planike iz Kranja, bili so uspešni in se tako uvrstili v slovensko nogometno ligo.

Žal nogometaši niso storili vsega, da bi se obdržali v SCL. Že v jesenskem delu tekmovalja so se znašli na repu prvenstvene razpredelnice. V pomladanskem delu tekmovalja so se z resnimi nameni lotili priprav, da bi se rešili izpada. V zimskih mesecih 1958/59 so pod vodstvom Rafaela Šoberla v telovadnici nabirali potrebno kondicijo. Pred pričetkom prvenstva so odigrali štiri prijateljske tekme, med drugim tudi z ljubljanskim Odredom. Kazalo je, da je moštvo dobro pripravljeno. V prvi tekmi so odpravili Izolo z 2:1. Nato pa se je vrstil poraz za porazom: z Ljubljano 2:3, z M. Soboto 1:5, s Slovanom (Lj.) 1:2, vse na svojem igrišču. Sledili sta katastrofi: 1:9 v Mariboru in 1:10 v Celju. Moštvo pa je nato doma presenetilo ljubljanske Grafičarje ter jih odpravilo s 7:2.

Spet selitev v tekmovanje GNP

Na kraju sezone 1958/59 so Jeseničani ostali na zadnjem mestu SCL, osvojili so vsega 7 točk; od 22 so 18 iger izgubili. To je bila ena najslabših nogometnih letin, ki jih je dotlej vpisal jeseniški nogomet v svojo zgodovino.

Razmere se niso popravile tudi v naslednji sezoni

Izpad prvega moštva iz SCL in pomladanski dogodki so močno zrahljali stare temelje jeseniškega nogometa. Le s težavo so skrpal člansko moštvo, ki je v sezoni 1959/60 tekmovalo v gorenjski ligi. V takih razmerah je za nekaj časa obupal trener Janežič, čeprav se je ne vem kolikokrat odločil dati nogometu slovo, vendar je kmalu spoznal, da brez njega ne more.

V teh razmerah je člansko moštvo na koncu sezone doseglo skromno uvrstitev: pristalo je na 5. mestu, doseglo je 18 točk z devetimi zmagami in sedmimi porazi ter ugodno golrazliko 61:32.

V pomladanskem delu tekmovalja 1960/61 GNP se je člansko moštvo Jesenic odločilo, da osvoji prvenstvo. Ta cilj je moštvo doseglo v trdi borbi s Tržičani in Ločani, kar kaže naslednja lestvica:

1. Jesenice	14	11	1	2	79:17	23 točk
2. Tržič	14	10	2	2	63:19	22 točk
3. Šk. Loka	14	9	3	2	63:24	21 točk
4. Mladost, Kr.	14	9	2	3	44:18	20 točk
5. Planika, Kr.	14	5	0	9	24:54	10 točk
6. Prešeren	14	4	1	9	33:62	9 točk
7. Naklo	14	1	2	11	27:64	4 točke
8. Svoboda Šenčur	14	0	1	13	10:88	1 točka

Hokej na ledu

V soboto, 19. decembra, ob 18. uri:

Kranjska gora Gorenjka : Bosna.

Vabljeni!

Tedenski hokejski pregled

Nadaljevalo se je državno hokejsko prvenstvo v obeh skupinah. Hokejisti Jesenice so uspešno opravili gostovanje v Novem Sadu in Beogradu, hokejisti Kranjske gore Gorenjke pa so v Celju z zelo dobro igro premagali Cinkarno.

Cepprav je do konca tekmovalnega v prvi skupini še dosti srečanj, pa je že mogoče reči, da se bodo za dve mesti v finalu letošnjega prvenstva potegovala samo tri moštva: Jesenice, Kompas Olimpija in Medveščak. Preostali trije preveč zaostajajo, kar pa ne pomeni, da niso več nevarni in da ne morejo kateremu od favoritov pripraviti kakšnega neprijetnega presenečenja. Tudi hokejisti Kranjske gore Gorenjke so še vedno kandidati za vrh v drugi skupini in za visoko sedmo mesto v skupni uvrstitvi. Sicer pa se nadaljujejo tudi tekmovalna v slovenski članski ligi in v republiški pionirski ligi.

Vojvodina : Jesenice 2:7 (0:3, 1:3, 1:1)

Novi Sad, 9. decembra — prvenstvena tekma ZHL prva skupina; sodniki: Kačar (glavni), Gavrovič, Nadaški. Kazni: Vojvodina 4 minute, Jesenice 6 minut. Strelci: 0:1 Hafner (Kozar 5), 0:2 Tišler (Ščap 10), 0:3 Tišler (Ščap 19), 0:4 Maholda (22), 0:5 Razingar (Tišler 23), 1:5 Vidmar (30), 1:6 Raspet (Maholda 37), 2:6 Salija (48), 2:7 Horvat (Hafner 53).

Crvena zvezda : Jesenice 0:6 (0:3, 0:0, 0:3)

Beograd, 10. decembra — prvenstvena tekma ZHL prva skupina; sodniki: Grepl in Juloski. Kazni: C. zvezda 6:10 minut, Jesenice 4 minute. Strelci: 0:1 Horvat (Figala 2), 0:2 Raspet (6), 0:3 Ščap (Raspet 19), 0:4 Tišler (42), 0:5 Šuvak (Hafner 44), 0:6 Raspet (Maholda 58).

Cinkarna : Kranjska gora Gorenjka 3:5 (0:2, 2:1, 1:2)

Celje, 12. decembra — prvenstvena tekma ZHL druga skupina, sodniki: Lešnjak (glavni), Belcer in Zorko. Kazni: Cinkarna 14 minut, Kr. gora 8 minut. Strelci: 0:1 Crnovič (10), 0:2 Šturm (Miha Lah 17), 1:2 Režek (21), 1:3 Crnovič (Alagič 21), 2:3 Režek (33), 2:4 Marjan Lah (Šturm 41), 3:4 Pulka (53), 3:5 Šturm (Marjan Lah 59).

Slavija : Kranjska gora Gorenjka II 10:4 (5:2, 2:2, 3:0)

Vevče, 12. decembra — tekma za člansko prvenstvo SRS; sodnika: Konec in Zargi. Kazni: Slavija 8 min, Kr. gora 2 minuti. Strelci za Kr. goro: Kamšek, Blagne, Smolej in Sodja.

Kranjska gora Gorenjka : Slavija 22:3 (6:1, 8:1, 8:1)

Jesenice, 12. decembra — tekma za pionirsko prvenstvo SRS; sodnika: Iskra in Čučuk. Kazni: Kr. gora 4 minute, Slavija 6 minut. Strelci za Kr. goro: Karahodžić 5, Hafner 4, Brun 3, Zugovitz, Resman, Povirk, Jandrič, Kranj po 1.

Slavija : Jesenice 0:7 (0:3, 0:2, 0:3)

Vevče, 13. decembra — tekma za pionirsko prvenstvo SRS. Strelci za Jesenice: Omerzel 3, Varl, Vukčević, Jan in Sodja po 1.

Kakšni so hokejski navijači?

Na športnih terenih je žal vse več izgedov, ki se z igrišč prenašajo tudi med spremljevalce športnih srečanj — torej med gledalce. Hokej kot šport je grajen na hitrosti in moči in zato daje dosti možnosti tudi za ostre dvoboje. Nemačkati prihaja na ledeni ploskvi celo do medsebojnih obračunavanj.

Na Jesenicah smo v vsem štiridesetletnem obdobju gojili hokej kot šport in hkrati z razvojem športa so se vzgajali tudi ljubitelji hokeja, ki dobro vedo, kaj je prav in kaj ne. Zato se lahko tudi pohvalimo, da se do sedaj nismo srečevali z večjimi izgedi — ne na ledeni ploskvi in ne na tribunah.

Kakšna je uradna ocena obnašanja gledalcev ob hokejskih srečanjih na Jesenicah, nam je povedal komandir postaje milice na Jesenicah Jože Mencin.

KAKO OCENJUJETE OBNAŠANJE GLEDALCEV NA HOKEJSKIH PRIREDITVAH?

V Upravi za notranje zadeve ocenjuje, da je obnašanje gledalcev na hokejskih in tudi ostalih športnih prireditvah na Jesenicah zadovoljivo, v primerjavi z

nekaterimi drugimi celo na visoki športni ravni. Ljubitelji hokeja na Jesenicah so športni navijači, z njimi ni problemov. Ne kažejo žaljivega odnosa proti gostujočim ekipam in njihovim navijačem. Tudi drugačnih izpadov, če hočete, nacionalističnih, ki bi zahtevali našo intervencijo, ni.

Seveda pa se najdejo tudi izgedniki, še posebej, če prihajajo na tekme opiti, oziroma se opijajo med tekmo. Takrat seveda lahko pride do konfliktov, prerivanja ali polivanja s piščo. Take osebe poskušamo čimprej odstraniti, kar odobravajo tudi drugi gledalci.

Pri nekaterih gledalcih, predvsem na novi tribuni, pa smo že našli tudi predmete, ki ne sodijo na športno igrišče. Našli smo »frnikule«, kovinske podložke in tudi petarde, ki bi se prej ali slej znašale na ledu in s katerimi bi lahko obmetavali tudi druge gledalce ter jih tako ogrožali. Nevarne so tudi steklenice, v katerih prinašajo piščo, vržena prazna steklenica pa bi lahko povzročila škodo — materialno, telesno ali moralno.

IZMENJUJETE SI PODATKE Z DRUGIMI POSTAJAMI MILICE. KAKO SE NAVIJAČI JESENICEGA HOKEJA OBNAŠAJO NA DRUGIH IGRIŠČIH?

Izmenjava poteka zadnji dve leti in za sedaj nimamo prav nikakršnih podatkov, da bi jeseniški navijači drugje povzročili kakšne izgrede. Torej nimajo slabih ocen. Do kakšnega fizičnega obračuna med navijači različnih taborov pa je vendar prihajalo, sicer izven športnih dvoran, tudi na Jesenicah, vendar smo tudi takšne »praskes« uspeli hitro pomiriti. Tradicija hokeja na Jesenicah ima svoj pozitivni vpliv in očitno je bilo tudi v Hokejskem klubu na Jesenicah narejeno več za vzgojo navijačev, kot so naredili drugod.

VEČJE HOKEJSKE PRIREDITVE ZAHTEVAJO VAŠO VEČJO PRISOTNOST. KAKO ZMORETE?

Ob večjih derbijih seveda dobimo pomoč sosednjih postaj milice — z Bleda, Radovljice in Kranja, ker sami ne bi mogli dela tako pri urejanju prometa kot pri ohranjanju reda. Iz prakse sedaj tudi že vemo, koliko miličnikov potrebujemo. Ob tem pa moram povedati, da se držimo nekega stalnega števila in da je to število tudi nekajkrat manjše kot ob prireditvah na drugih hokejskih igriščih.

ODLOČILNI HOKEJSKI DVOBOJI SO ŠE PRED NAMI. KAJ ŽELITE SPOROČITI GLEDALCEM V DVORANI V PODMEŽAKLI?

Zelimo in pričakujemo športnega brenja. Tudi v prihodnje bomo ukrepali le ob primerih izjavnega in žaljivega obnašanja do hokejistov in navijačev nasprotnega tabora. Pričakujemo, da pravi navijači ne bodo prinašali predmetov, ki ne sodijo na športna igrišča. Predvsem pa želimo opozoriti, da morajo gledalci upoštevati navodila miličnikov in bolj tudi navodila redarjev.

PROGRAM:

Četrtek, 17. decembra, ob 18. uri

JESENICE : VOJVODINA (ZHL)
Sobota, 19. decembra, ob 9.30

JESENICE : CINKARNA (PIONIRJI)

Sobota, 19. decembra, ob 19. uri

KRANJSKA GORA GORENJKA II : OLIMPIJA II (člani)

Sreda, 23. decembra ob 18. uri

JESENICE : MEDVEŠČAK (ZHL)

Toper na Jesenicah!

Generalni pokrovitelj pokala Vitranec Topper — Celje bo v sredo, 23. decembra, organiziral na Jesenicah akcijsko prodajo svojih izdelkov v TVD Partizan Jesenice od 8. do 17. ure. Ponudili nam bodo izdelke prve kvalitete s 30 odstotnim popustom. Ostale izdelke pa tudi z večjim popustom.

Nakup bo mogoče samo ta dan in to z gotovino.

Sindikat Železarne

Članice

Košarka

JESENICE : COMET 74 : 64 (36:28)

Jesenice, telovadnica CSUI, gledalcev 50, sodnika Lovšin in Glušec (Lj). Jesenice: Rozman 2, Šmitran 8, Sečič, Bartelj, Lah 3, Stražišar 21, Krznarič 20, Ulčar 6, Smolej 9, Zrnič 5.

Jesenice so se tudi tokrat poigrale z živci zvestih gledalcev, saj so si kljub očitni premoči zmago ponovno zagotovile šele v zadnjih minutah tekme.

Gostje so v prvih minutah povedle z 8:2, nato pa je sledil pričakovan preobrat. Ulčarjeva, ki zaradi boleznih pred tekmo ni trenirala, je odlično igrala v obrambi in je z vrsto blokad prisilila igralke Cometa k igri izven »raket«. To sta izkoristili Krznaričeva in Zrničeva, ki sta z nekaj prestreženimi žogami omogočile hitre protinapade in vodstvo Jeseničank z 18:8. Po zamenjavi Ulčarjeve, ki jo je želel trener spoštiti za drugi polčas, so igralke iz Slovenskih Konjic pričele zmanjševati razliko. Preobrat je preprečila Stražišarjeva s štirimi trojki, tako da se je polčas končal z občutno prednostjo domače ekipe.

V začetku drugega polčasa nič ni kazalo, da bi bile gostje sposobne ogroziti zmago Jeseničank. V napadu so sicer zastavile Stražišarjevo, kar pa sta nadoknadili Ulčarjeva in Krznaričeva ter povečali prednost na 12 košev v 25. minuti. Po tej prednosti pa je sledila nova kriza. Zunanje igralke Cometa so pričele zadevati trojke z vseh mest in prednost se je hitro zmanjšala le na dve točki. V tistih trenutkih sta Stražišarjeva in Smolejeva z desetimi koši omogočili jeseniški ekipi ponovno vodstvo za šest točk. V 36. minuti so gostje zopet zmanjšale razliko le na točko (59:58). Po minuti odmora pa je domača peterka zaigrala odlično. Z dobro obrambo so si omogočile hitre protinapade. Do konca tekme so dosegle 15 točk, gostje pa le 6 in si s tem zagotovile zmago.

V soboto, 19. decembra, jeseniške članice ponovno igrajo doma. Nasprotnik bo prvovrščena ekipa lige KK Slovan. Tekma bo ob 19.30 v telovadnici CSUI.

Namizni tenis

Na prvenstvu Gorenjske Markeževa in Šmitran zmagovalca

Letošnjega mladinskega prvenstva Gorenjske v namiznem tenisu, ki velja tudi kot kvalifikacija za nastop na republiškem prvenstvu, se je udeležilo poleg 22 igralcev z Jesenic le 12 igralcev iz Kranja in Krizev. Skromna udeležba dokazuje, da namizni tenis na Gorenjskem, predvsem v Kranju, nazaduje. To ne pomeni, da ni dovolj zanimanja za ta šport med mladimi, temveč je glavni vzrok v organizaciji, v vodstvu klubov. Izjema je jeseniški namiznoteniški klub, ki v organizacijskem pogledu lahko služi kot zgled mnogim klubom v Sloveniji.

Mladinci in mladinke so tokrat nastopili v igrah ekipno, posamezno in v dvojicah. Naslov ekipnega prvaka je osvojila ekipa mladincev Jesenic pred ekipo iz Krizev, pri mladinkah pa je zmagala ekipa Merkur Kranj pred Jesenicami. Najboljši mladinec je bil Zeljko Šmitran, ki je v finalu premagal Ferbežarja, tretje in četrto mesto pa si delita Pem in Džukič, vsi štirje z Jesenic. V skupini mladink je prepričljivo zmagala Jeseničanka Barbara Markež, ki je tudi v ekipnem delu ostala neporažena. V finalni igri je premagala igralko iz Kranja Matijaševič, tretje in četrto mesto pa si delita Jeseničanka Klemenčeva in Kranjčanka Plutova. V igri dvojic je zmagal par mladincih par Ferbežar — Džukič pred parom Šmitran — Pem, kranjska ženska dvojica Matijaševič — Plut pa je premagala Jeseničanki Markežovo in Smolejevo. Naslov v mešanih dvojicah je osvojil par Ferbežar — Markež.

Igralci Jesenic so osvojili pet naslovov mladinskih prvakov, Kranjčani pa dva.

Med tednom je bila na Jesenicah odigrana tekma gorenjske rekreacijske lige. Ekipa Jesenic (Babič — Zore — Filipovič) je premagala ekipo Kondor iz Škofje Loke z 8:2.

/S/

Iščemo oskrbnike

Za sezonsko oskrbovanje Valvasorjevega in Roblekovskega doma iščemo oskrbnika in kuharico-gospodinjko (zaželen upokojen zakonski par). Pisane ponudbe sprejema Planinsko društvo Radovljica.

19. in 20. decembra bo Kranjska gora prizorišče tekmovalnih svetovnih pokal. Strokovnjaki in ljubitelji tega športa po prvih tekmah že ocenjujejo pripravljenost posameznih tekmovalcev in ekip. Vsekakor v tehničnih disciplinah pri moških, to je v slalomu in veleslalomu, ki bosta na sporedu tudi v Kranjski gori, še ni povsem jasno, kdo so favoriti. Zato v tem času potekajo zagrizene priprave alpskih smučarjev, da odpravijo pomanjkljivosti, ki so se pokazale na prvih tekmah. To pomeni, da bo prav Kranjska gora ponovno v središču pozornosti vseh poznavalcev smučanja kot priložnost za najrazličnejše ocene in ugotovila, kdo bo osvajal medalje na olimpijskih preizkušnjah in v katerih rokah se bo lesketal kristalni globus svetovnega pokala. Vsekakor pa je za nas najzanimivejše, kakšni bodo rezultati Kranjske gore in kdo se bo vpisal v kranjskogorsko listo zmagovalcev. To je tudi velika priložnost za naše tekmovalce, saj na teh prvih preizkušnjah še niso rekli zadnje besede.

V tem času potekajo še zadnje priprave pri urejanju proge. Zaradi pomanjkanja snega je bila proga zasnežena z umetnim snegom, tako da je dobro pripravljena in bo omogočala enakovredne pogoje vsem tekmovalcem. Potekajo tudi druge, še zadnje aktivnosti, ki niso nič manj pomembne za izvedbo tako pomembnega tekmovalnega. Tako potekajo dela za organizacijo in izvedbo TV in radijskih prenosov. Intenzivne so priprave za ureditev tiskovnega središča, ureditev ciljnega prostora za gledalce, pripravo vrste parkirnih površin in drugih stvari, ki jih opravi veliko število organizatorjev in smučarskih delavcev.

Za letošnje prireditve so na voljo karte in parkirne nalepnice, ki jih prodajajo vse turistične poslovalnice, organizator te prodaje pa je Kompas TOZD Turizem. Cene vstopnine so naslednje:

— za veleslalom v soboto, 19. decembra — odrasli 2.500 din, otroci 1.000 din,

— za slalom v nedeljo, 20. decembra — odrasli 3.000 din, otroci 1.500 din.

Parkiranje pa je za oba dneva tekmovalja za osebni avto 3.000 din.

Vsekakor je za napovedano tekmovalje pravzaprav vse v končnih fazah priprav. Za to tekmovalje je med tekmovalci, predvsem pa najboljšimi na svetu veliko zanimanje. Zanimivo bo med njimi videti tudi naše najboljšje. Kdo bo slavil, bo pokazala tekma, zadovoljni pa bodo tudi gledalci, saj tekmovalja, kot je na zahtevni podkorenski slalomski in veleslalomski progi, skorajda ni mogoče videti nikjer.

Janezu Krušicu za sedemdesetletnico

Jeseniški in slovenski gorniki, planinci in alpinisti se moramo spomniti, da v decembrskih dneh praznuje naš Janez lep življenjski jubilej. Te skromne vrstice naj bodo izrečene tudi v imenu nekdanjih sodelavcev in znancev iz vrst jeseniških železarjev ter krajanov Rodin.

V železarski družini je leta 1917 zagledal luč sveta, zapisan rodu med Mežakljo in Karavankami. Že v zgodnji mladosti se je zazrl v osončene vrhove nad zakajeno jeseniško dolino, našel je svoje cilje v čudovitem svetu gora, katerim je ostal zvest do današnjih dni.

Če sledimo njegovi življenjski poti, moramo priznati, da je Janez živel izredno bogato in doživeto življenje. Hoja v gore ga je oblikovala v velikega poznavalca in ljubitelja gorskega sveta pri nas in drugje. Z leti je pridobil izredno alpinistično znanje in postal predan vzornik mladim gornikom ter neustrašni organizator na mnogih področjih planinsko-alpinistične dejavnosti.

Ob jubileju navedimo samo nekaj uspehov iz dolgoletne bere Janezovih delovanj v gorah: preko 1200 vzponov na vrhove v naših in tujih gorah, preko 70 prvenstvenih smeri v stenah in grebenih doma in v tujini, dolgoletno delo kot gor-

ski reševalec, instruktor na tečajih za alpiniste in reševalce, organizator in vodja skupinskih pohodov slovenskih železarjev in mladincev na Triglav in druge vrhove, duša vseh dosedanjih pohodov na Stol, dolgoletni načelnik alpinističnega oddelka pri PD Jesenice, predsednik PD Jesenice in še in še. Omenimo še neudrdu delo pri obnovi bivakov, vzdrževanju plezalnih poti na vrškem področju, ogromni trud pri obnovi bivaka na Rušju ter zavetništva na Spodnjem Voglu.

Morda je prav, da omenimo njegovo doživljenjsko opredelitev za svet vertikale in doživljanje v gorah. Ni se podajal v drzna pota po stenah in preduhah zaradi samopovečevanja, ampak le zaradi notranje nje po iskanju lepote in doživetij. Z mnogimi je hodil v navezah in vedno je z izrednim čutom ter mojstrskim znanjem uspeval doseči zastavljeni cilj. Čudovito so njegove smeri v Špiču, Široki peči, Rokavih, Trentarskih gorah ter klasične plezalne smeri v Dolomiti, Karnskih Alpah vse do Mont Blanca. Poleg tega se nešteti zimski vzponi vseh težavnostnih stopenj na naše in tuje vrhove. Tako je dolga leta hodil neudrdu in vsakem prostem času in vsakokrat in ko je na doseženem vrhu zagledal vrsto vrhov na obzorju, si je zastavil nove cilje. Tako je preživljal leta ob delu v železarni, neudrdu delovanju pri organiziranju in vzgoji mladih gornikov, trdemu delu pri obnovi bivakov in gorskih poti, ob gradnji lastnega doma na Rodinah — svojim potem v gore in na vršace pa je ostal zvest brez prelazov.

Prav zaradi te brezmernje predanosti do doživetij v gorah, iskreni in neustavljivi želji do vsega, kar je povezano z gorami in ljudmi v njih, lahko presodimo, da je jubilar živel bogato gorniško življenje. Za njegovo razdajanje skozi dolga leta smo mu vsi lahko samo hvaležni. Želimo mu, da bi še in še hodil v gore, da bi nam še kazal svetle cilje in odkrival lepoto gorskega sveta.

Za vsa dosedanja skupna pota, delo in uspehe se Janezu iskreno zahvaljujemo ter mu želimo mnogo dobrih let v prihodnje.

Planinsko društvo Jesenice in planinski prijatelji

Alpinistične novice

Člani alpinističnega oddelka Planinskega društva Jesenice so se 5. decembra v Maretovev domu v Martuljku zbrali na

skupščini in ocenili alpinistično delo v letu 1987.

Pregled opravljenega dela

Letni vzponi

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	letnih skupaj
alpinisti	2	10	17	55	109	91	32	9	9	334
st. pripravniki			4	13	37	23	2			79
ml. pripravniki		2	7	22	26	6				63
tečajniki		5	5	5	1					16
skupaj	2	17	33	95	173	120	34	9	9	492

Zimski vzponi

	I	II	III	IV	V	VI	zimskih skupaj	vseh vzponov skupaj
alpinisti		1	5	3	1	1	11	345
st. mladinci			2				2	81
ml. mladinci		1	3	1			5	69
tečajniki								
skupaj	0	2	10	4	1	1	18	511

Delovnih akcij je bilo 55, turnih smukov 76 ter 14 pristopov na vrhove nad 2000 m pozimi. Alpinističnih tur je bilo 656.

V alpinističnem oddelku je 18 aktivnih alpinistov, štirje starejši pripravniki, pet mlajših pripravnikov in trije tečajniki.

Člani alpinističnega oddelka Jesenice so organizirali odpravo v Afriko v pogorje Hoggar (6 članov), en član je plezal v Južni Ameriki (Aconcagua 6970 m), obiskali so Grčijo (Meteora), plezali v Dolomiti in Centralnih Alpah. En član je skupaj z

AO Mojrstrana plezal v Severni Ameriki (Yosemite). V tujini je bilo preplezanih 141 vzponov.

Izpit za alpiniste so opravili trije člani, med pripravnike pa je bilo sprejetih šest članov. Največ tur so opravili: alpinist Benjamin Ravnik 54, st. pripravnik Joža Uršelj 71 in ml. pripravnik Goran Mirsić 35. Celotna sezona je bila uspešna. Več je kvalitetnih vzponov doma in v tujini glede na pretekla leta, zato si želijo tako kvaliteto tudi vnaprej.